NE VORBEŞTE PĂRINTELE AUGUSTIN, MITROPOLITUL DE 104 ANI
VOLUMUL X
PREDICI ALE MITROPOLITULUI DE FLORINA, PĂRINTELE A UGUSTIN KANDIOTIS
Traducere: Frăţia Ortodoxă Misionară „Sfinţii Trei Noi Ierarhi”
Se tipăreşte cu binecuvântarea Înaltpreasfinţitului Părinte Augustin, Mitropolitul Florinei
2012

ÎN LOC DE PROLOG
Fragmente din unele omilii rostite în anul 1990
MITROPOLITUL AUGUSTIN KANDIOTIS DE FLORINA,
LEGĂTURA DINTRE POPORUL ROMÂN ŞI CEL ELIN

„Să nu uităm că avem o legătură deosebită cu poporul român. Cărţile noastre spun că Revoluţia din 1821 s-a proclamat în [Sfânta] Lavră; dar acest lucru nu este corect. Revoluţia s-a proclamat în România, cu o lună înainte. Alexandru Ipsilanti a ridicat steagul libertăţii cu semnul crucii - „EN TOUTO NIKA EN TOYTQ NIKA” („întru acesta vei învinge!”) şi cu lozinca „LIBERTATE SAU MOARTE!”, înainte de [Sfânta] Lavră, la Iaşi. Primii soldaţi ai lui Alexandru Ipsilanti au fost nişte elevi de şcoală. Atunci, s-a auzit cuvântul:...[iar tu, o, tinereţe,] zdrobeşte trestia şi fă-te soldat".

Atunci, s-a auzit şi lozinca lui Rigas Feraios:
Mai bine o viaţă liberă timp de o oră, Decât 40 de ani de sclavie şi ocnă".
SALUTARE ADRESATĂ STUDENŢILOR FACULTĂŢII DE TEOLOGIE DIN BUCUREŞTI (1990)

„Aceşti copii pe care îi vedeţi sunt din România şi s-au luptat pe străzile din Bucureşti. Au căzut trupuri, pentru ca regimul ateu care a dominat timp de 45 de ani să fie biruit.

Regimul ateu a căzut, iar acum trăieşte şi împărăţeşte în România, trăieşte şi împărăţeşte în Cehoslovacia, trăieşte şi

împărăţeşte în Rusia HRISTOS; pe care, copii ai elinilor şi ai românilor, lăudaţi-l şi-l preaînălţaţi, întru toţi vecii”.

Respectabilul şi luptătorul ierarh ortodox dă binecuvântare pentru traducerea cărţilor sale în româneşte:

Semănăm cuvântul lui Dumnezeu şi scris, şi oral şi prin radio, Şi acest cuvânt nu cade doar în inimile neroditoare, ci şi în inimile roditoare, care aduc roadă multă.

Mă bucur că vor fi traduse în româneşte cărţile pe care le-am tipărit, cum s-au tradus şi în engleză şi în alte limbi.

Lucrul acesta mă mângâie: pentru că, dacă voi, elinii, nu le citiţi, le vor citi fraţii noştri români”.
ÎN LOC DE BIOGRAFIE,
CÂTEVA MOMENTE IMPORTANTE DIN VIAŢA NEVOITORULUI EPISCOP ORTODOX DE FLORINA, PĂRINTELE AUGUSTIN KANDIOTIS

1907: Se naşte în Levkes paros. Părinţii săi: Nicolae (mic comerciant) şi Sofia (învăţătoare). Este botezat Andrei.

1915-1925: Bursier la Gimnaziul din Siros. Termină cu nota 10 (cu calificativul „excelent, foarte bine”).

1925: Se înscrie la Facultatea de Teologie a Universităţii din Atena.

1929 (decembrie): Ia examenul de licenţă cu 10.

1929-1934: Locuieşte cu mama sa în Io din Ciclade pentru studiu şi reculegere şi pentru a preda la şcoala primară.

1934 (decembrie): într-o zi ploioasă, în timp ce merge cu capul plecat, vede căzut jos un mic plic poştal. Se apleacă şi-l ia din noroaie. Uimirea lui este mare, când vede că plicul este chiar

pentru el (evident, căzuse din greşeală din mâinile bătrânului poştaş din insulă). Deschide şi citeşte.

Mitropolitul Ierotheos de Etoloakarnania îl cheamă să meargă în Mesolonghi şi să ocupe postul de secretar al Mitropoliei. Această întâmplare o percepe ca pe o chemare a lui Dumnezeu şi i se supune neîntârziat.

1934 (Naşterea Domnului): Andrei Kandiotis (al lui Nicolae) este unicul călător spre Pireu, pe nava goală, iar căpitanul se nedumereşte.

1934-1941: Ocupă postul de protosinghel în Mitropolia de Etolo-Akarnania. Ţine prima sa predică în Mesolonghi.

1935: Devine monah şi primeşte numele Augustin. Este hirotonit diacon de către mitropolitul Ierotheos de Akarnania.

1941: Se transferă în Mitropolia Ioanninelor şi slujeşte ca predicator.

1941 (Naşterea Domnului): în faţa ocupanţilor italieni şi în prezenţa mitropolitului Spiridon Vlahos al Ioanninelor, ulterior arhiepiscop al Atenelor, predică din amvon cu mult patriotism. Italienii, deranjaţi, emit pe numele lui un ordin de arestare. Episcopul, pentru a-l ocroti, nu-i mai permite să predice. Atunci, văzând că şederea sa în Ioannina e de prisos, predicatorul îşi lasă mama acolo şi pleacă pe timp de iarnă. Italienii nu-l găsesc în asaltul asupra casei lui, dar o arestează pe bătrâna lui mamă.

1942: Vine în Macedonia. în Iannitsa, află de la Poliţia Elină despre ordinul de arestare pe care l-au emis italienii.

1942: în Iannitsa, Mitropolitul Panteleimon de Edessa şi Pelli îl hirotoneşte preot.

1942: Se transferă în Mitropolia Tesalonicului şi de acolo este detaşat succesiv în Kilkis, Veria, Edessa şi Florina.

în Florina, îl mustră din amvon pe mitropolitul său Vasilie, pentru că locuia în Atena şi venea în eparhie doar de Crăciun şi de Paşti, iar în episcopie propaganda făcea ravagii.

Mitropolitul îl informează telefonic şi îi trimite destituirea telegrafic. însă, prin îndepărtarea din florina, Dumnezeu îl salvează pe predicatorul Augustin de un alt mare rău. Ocupanţii germani arestează zece patrioţi şi îi spânzură în afara satului Proti-Florina; dacă ar mai fi rămas, ar fi fost între cei spânzuraţi.

1943-1945: Se transferă în Kozanis. Episcopul de Kozanis, Ioachim Apostolidis, se retrage în munţi. Satele sunt arse de către nemţi şi poporul aleargă în oraş. Foamea şi moartea bat la uşă. în acel moment dificil, predicatorul Augustin apare ca un înger al lui Dumnezeu şi salvează oraşul. Face o cantină (era război), care oferă până la 8150 de porţii de mâncare pe zi. Este o minune pe care el însuşi o atribuie Sfântului Nicolae, ocrotitorul oraşului Kozanis. Nemţii îl condamnă de multe ori pentru a fi executat, însă Dumnezeu îl apără.

1945-1947: Se transferă în Mitropolia Grevenelor.

1947-1950: Se înrolează ca preot militar şi predicator şi slujeşte în al doilea corp de armată, cu sediul în Kozani.

1949: Din amvonul bisericii militare Sfântul Atanasie din Kozanis, în prezenţa autorităţilor, interzice cântarea Polihroniului („Mulţi ani trăiască...”) pentru regele Pavlos, care pe atunci era atotputernic. în predica sa, îl numeşte nu „preabinecredincios”, cum se spunea în Polihroniu, ci „preanecredincios”, şi îl mustră pentru că a semnat un decret, prin care masoneria era prezentată ca un aşezământ filantropic şi ar fi trebuit să fie susţinută chiar şi de către sfintele biserici şi mănăstiri. Această voce curajoasă din poziţia preotului militar a însemnat începutul unei noi prigoane şi peripeţii pentru predicatorul Augustin. în cele din urmă, regele îşi recunoaşte greşeala şi îşi retrage semnătura de pe decretul filomasonic şi încetează orice prigoană a predicatorului.

1950-1951: Se transferă în Mitropolia de Karistia, cu sediul la Kimi-Evvoia.

1951-1967: Arhiepiscopul Spiridon Vlahos îl numeşte predicator al Arhiepiscopiei Atenelor. Pentru predicator, această perioadă este un timp de mare activitate duhovnicească şi de lupte, dar şi de prigoane şi peripeţii.

1964: Se internează la spitalul „Evanghelismos” din Atena pentru o operaţie. Se infectează şi ajunge în pragul morţii. Cler, mănăstiri şi poporul credincios se roagă. Medicii, în ciuda tuturor încercărilor, îşi ridică mâinile şi spun că doar o minune poate să-l salveze. Prevăd până şi ora morţii şi „ultima” noapte critică, trimiţând un medic tânăr ca să rămână alături de el până la apropiatul sfârşit.

Are loc, însă, minunea. Ora, care de către medici a fost indicată ca oră a morţii, a fost ora în care temperatura foarte ridicată a scăzut brusc şi a început ameliorarea. După 60 de zile de îngrijire medicală, iese din spital. El însuşi se uimeşte cu teamă: „Dumnezeul meu, de ce îmi prelungeşti viaţa? Ce-mi pregăteşti?”

1965: Sfântul Sinod îi interzice să predice în toată ţara, deoarece îi mustră pe unii mitropoliţi din cauza smintelilor şi luptă împotriva mutărilor de episcopi, pe care Sfintele Canoane le interzic. Poporul se revoltă şi presa întreagă, cu majoritatea parlamentară şi guvernamentală şi opoziţia, trec de partea lui. Ierarhia, văzând reacţiile, este nevoită să-şi retragă în grabă interdicţia.

1967 (mai): Are loc neaşteptatul: „Soarele răsare cum zice el însuşi de la Apus!”. Incomodul predicator, care a fost continuu sub prigoane din cauza mustrărilor pe care le făcea, este avansat ca episcop şi ales mitropolit de Florina.

1967-2000: Slujeşte cu toate sacrificiile timp de 30 de ani mitropolia (de frontieră) din Florina şi demisionează în anul 2000.

2010: împlineşte 10 ani de la ieşirea din slujirea activă.

9

2010 (august 28): trece la cele veşnice, fiind înmormântat în Mănăstirea Sfântului Augustin, episcopul Hypponei, din Florina, ultima ctitorie a arhieriei sale.

Arhim. Lavrentie Gratsias

10

PREDICI LA DUMINICILE DE PESTE AN

PREDICĂ LA DUMINICA A V a DIN POSTUL MARE

Marcu 10, 32-45:

„32. Şi erau pe drum, suindu-se la Ierusalim, iar Iisus mergea înaintea lor. Şi ei erau uimiţi şi cei ce mergeau după El se temeau. Şi luând la Sine, iarăşi, pe cei doisprezece, a început să le spună ce aveau să I se întâmple:

33. Că, iată, ne suim la Ierusalim şi Fiul Omului va fi predat arhiereilor şi cărturarilor; şi-L vor osândi la moarte şi-L vor da în mâna păgânilor.

34. Şi-L vor batjocori şi-L vor scuipa şi-L vor biciui şi-L

13

vor omorî, dar după trei zile va învia.

35. Şi au venit la el Iacov şi Ioan, fiii lui Zevedeu, zicândui: Învăţătorule, voim să ne faci ceea ce vom cere de la tine.

36. Iar I el le-a zis: Ce voiţi să vă fac?

37. Iar ei I-au zis: Dă-ne nouă să şedem unul de-a dreapta Ta, şi altul de-a stânga Ta, întru slava Ta.

38. Iisus le-a răspuns: Nu ştiţi ce cereţi! Puteţi să beţi paharul pe care îl beau Eu sau să vă botezaţi cu botezul cu care Mă botez Eu?

39. Iar ei I-au zis: Putem. Şi Iisus le-a zis: Paharul pe care Eu îl beau îl veţi bea, şi cu botezul cu care Eu mă botez vă veţi boteza.

40. Dar a şedea de-a dreapta Mea, sau de-a stânga Mea, nu este al Meu a da, ci celor pentru care s-a pregătit.

41. Şi auzind cei zece, au început a se mânia pe Iacov şi pe Ioan.

42. Şi Iisus, chemându-i la Sine, le-a zis: Ştiţi că cei ce se socotesc cârmuitori ai neamurilor domnesc peste ele şi cei mai mari ai lor le stăpânesc.

43. Dar între voi nu trebuie să fie aşa, ci care va vrea să fie mare între voi, să fie slujitor al vostru.

44. Şi care va vrea să fie întâi între voi, să fie tuturor slugă.

45. Că şi Fiul Omului n-a venit ca să I se slujească, ci ca El să slujească şi să-Şi dea sufletul răscumpărare pentru mulţi”.

14

CE SĂ CEREM?

„Iar Iisus le-a spus lor: Nu ştiţi ce cereţi” (Marcu 10,38)

Astăzi, iubiţilor, astăzi este Duminica a cincea a Marii Patruzecimi. O săptămână ne mai rămâne, ca să ajungem la cea mai sfântă şi cutremurătoare săptămână de peste tot anul, care se numeşte din acest motiv Săptămâna Mare. Evanghelia duminicii de astăzi ne pregăteşte sufleteşte. Ne istoriseşte că Hristos cu câteva zile înainte de cinstitele Lui Patimi i-a luat pe cei doisprezece ucenici ai Săi

îndeosebi, S-a dus într-un loc pustiu, şi acolo, departe de ceilalţi oameni, a început să le vobească despre câte avea să pătimească.

Foarte cutremurătoare cuvintele lui Hristos. E ca şi cum L-am auzi vorbindu-ne şi nouă şi spunându-ne: „Ne suim în Ierusalim. Fiul Omului aşa se numea pe Sine însuşi Hristos va fi predat arhiereilor şi cărturarilor. Aceştia îl vor judeca şi-L vor condamna la moarte”. Şi pentru că această hotărâre a lor n-ar putea fi aplicată fără aprobarea stăpânirii politice, „Fiul Omului continuă Hristos va fi predat de către arhierei neamurilor”, romanilor idolatri, care stăpâneau politic Iudeea. „Aceştia îl vor batjocori, îl vor bate cu biciul, îl vor scuipa în obraz şi în cele din urmă îl vor omorî, îl vor răstigni. însă a treia zi Fiul Omului va învia”. Ucenicii, auzind aceste cuvinte profetice ale lui Hristos, ar fi trebuit să se cutremure de câte avea să pătimească învăţătorul lor. Dar, curios lucru! Niciunul din ei nu se cutremură. Ucenicii nu pot să-şi imagineze că Hristos, Care a făcut minuni şi avea o putere aşa mare, încât şi marea sălbăticită se supunea cuvântului Lui, ar fi fost posibil să ajungă atât de neputincios, încât să-şi bată joc de El toţi. Mintea lor respingea

orice gând asemănător ca înjositor şi umilitor pentru măreţia lui Hristos.

Hristos să pătimească şi să Se răstignească? Imposibil. Ucenicii îşi imaginau alte lucruri. îşi imaginau măreţii lumeşti, îşi imaginau că au să facă noi minuni cu o putere mare. îi va birui pe toţi duşmanii Săi şi-i va răsturna de la stăpânire pe romanii cuceritori şi se va proclama împărat, iar poporul înrobit va vedea zile de libertate mai strălucitoare decât au văzut strămoşii lor, când erau împăraţi David şi Solomon. O, cât de slăviţi şi fericiţi ar fi fost atunci ucenicii lângă Hristos!...

Aşa şi-L imaginau pe Hristos ucenicii. Şi, în plus, doi ucenici de-ai lui Hristos, cei doi fraţi, Ioan şi Iacov, erau atât de siguri că Hristos va lua în mâinile Sale puterea de stat şi va deveni împărat, încât au vrut de pe acum să-şi asigure cele mai bune poziţii alături de noul împărat. Aşadar, o pun pe mama lor să-L roage pe Hristos în acest scop. Şi nu numai că o pun pe mama lor să mijlocească, dar şi ei înşişi se apropie de Hristos şil roagă, ca atunci când va deveni împărat, să le dea primele locuri. Să-l pună pe unul la dreapta şi pe altul la stânga. Cer, adică, de la Hristos să le dea primele ministere; să fie primii în împărăţia lui Hristos, miniştri şi prim-miniştri!

Cât de mare era înşelarea ucenicilor lui Hristos! Hristos este împărat. Da. Dar ce împărat! Foarte diferit de împăraţii lumii. Tronul Lui este Crucea. De-a dreapta şi de-a stânga Lui sunt doi tâlhari. Unul îl huleşte, iar altul îl laudă şi-L slăveşte... Şi Hristos, văzând cât de departe erau ucenicii Săi de realitate, le spune: „Nu ştiţi ce cereţi!” (Marcu 10, 38). Cereţi funcţii lumeşti, cereţi onoruri şi glorii şi bunuri pământeşti, în momentul în care Eu, „Fiul Omului”, gol de orice cinste din partea oamenilor, necinstit şi dispreţuit, Mă pregătesc să beau

cel mai amar pahar, paharul morţii pe Cruce. „Nu ştiţi ce cereţi!”.

Dar acest cuvânt - „Nu ştiţi ce cereţi!”, pe care l-a spus Hristos celor doi ucenici ai Săi, de câte ori nu se potriveşte să-l fi spus şi despre noi creştinii de astăzi! Pentru că şi noi, ca şi ucenicii lui Hristos, gândim şi cerem de la Hristos lucruri care nu sunt pentru folosul nostru duhovnicesc, nu sunt pentru mântuirea noastră sufletească. Cele pe care le cerem sunt spre distrugerea noastră. Şi Hristos, Care ştie ce este ceea ce ne foloseşte şi ce este acel lucru care ne vatămă, la rugăminţile noastre stăruitoare, la rugăciunile şi la cererile noastre, răspunde: „Nu ştiţi ce cereţi!” (Marcu 10, 38).

Vreţi exemple? Să spunem câteva din cele multe care se întâmplă în fiecare zi în viaţa oamenilor. Un sărac lua bilete la loterie şi-L ruga pe Dumnezeu să-i cadă primul loz. Cerea asta insistent. Credea neghiobul, că va deveni fericit cu banii. Iată deci că i-a căzut primul loz! A câştigat milioane. Când a aflat asta, din cauza bucuriei şi a emoţiei exagerate a înnebunit şi a fost închis la Casa de nebuni. N-a ştiut ce a cerut...

O fată săracă s-a hotărât să ia un tânăr bogat. A folosit toate mijloacele ca să reuşească în scopul ei. Aprindea lumânări pe la toţi sfinţii şi-i ruga să o ajute. A apelat chiar şi la vrăjitorie, în cele din urmă a reuşit. L-a luat pe tânărul bogat. A devenit fericită? Nu. A devenit nefericită, foarte nefericită. Bărbatul bogat o brutalizează, o loveşte, o înjură, o alungă din palatul său. Nu se potriveşte ca şi în acest caz să se spună cuvântul „Nu ştiţi ce cereţi”?

Şi un ultim exemplu. Un tânăr proaspăt căsătorit trăia cu femeia lui fericit în sătuleţul său. Dar a auzit el de America şi de Australia şi credea că acolo, dacă se va duce, va găsi raiul. A

mâncat lumea, ca să ajungă. în cele din urmă a reuşit. Şi-a lăsat satul său, pe părinţii lui bătrâni şi a plecat. A plecat cu familia. Şi-a găsit acolo fericirea? Vai! Femeia lui în străinătate a apucat-o pe un drum greşit. L-a lăsat. Şi acum este singur, fără copii, care s-au dus după mama lor. Scrie acum, iar scrisorile lui sunt udate cu lacrimile sale. „Un iad este, scrie, viaţa mea aici". Şi în acest caz se potriveşte cuvântul „Nu ştiţi ce cereţi" (Marcu 10, 38).

Ah, iubiţii mei, cât de obtuzi suntem! Nu putem să vedem departe. Nu ştim care este adevăratul nostru folos în lumea aceasta. Din toate acestea pe care le cerem puţine sunt cele care ne folosesc. Celelalte sunt foarte păgubitoare şi catastrofale. De aceea, în rugăciunea noastră trebuie să spunem: „Hristoase! Tu, care ne iubeşti şi cunoşti care este adevăratul nostru folos, Te rugăm să ne dai doar ce ne foloseşte".

18

PREDICĂ LA DUMINICA STÂLPĂRILOR

Ioan 12, 1-18:

"1. Deci, cu şase zile înainte de Paşti, Iisus a venit în Betania, unde era Lazăr, pe care îl înviase din morţi.

2. Şi I-au făcut acolo cină şi Marta slujea. Iar Lazăr era unul dintre cei ce şedeau cu El la masă.

3. Deci Maria, luând o litră cu mir de nard curat, de mare preţ, a uns picioarele lui Iisus şi le-a şters cu părul capului ei, iar casa s-a umplut de mirosul mirului.

4. Iar Iuda Iscarioteanul, unul dintre ucenicii Lui, care avea să-L vândă, a zis:

19

5. Pentru ce nu s-a vândut mirul acesta cu trei sute de dinari şi să-i fi dat săracilor?

6. Dar el a zis aceasta, nu pentru că îi era grijă de săraci, ci pentru că era fur şi, având punga, lua din ce se punea în ea.

7. A zis deci Iisus: Las-o, că pentru ziua îngropării Mele l-a păstrat.

8. Că pe săraci totdeauna îi aveţi cu voi, dar pe Mine nu Mă aveţi totdeauna.

9. Deci mulţime mare de iudei au aflat că este acolo şi au venit nu numai pentru Iisus, ci să vadă şi pe Lazăr pe care-l înviase din morţi.

10. Şi s-au sfătuit arhiereii ca şi pe Lazăr să-l omoare.

11. Căci, din cauza lui mulţi dintre iudei mergeau şi credeau în Iisus.

12. A doua zi, mulţime multă, care venise la sărbătoare, auzind că Iisus vine în Ierusalim,

13. Au luat ramuri de finic şi au ieşit întru întâmpinarea Lui şi strigau: Osana! Binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului, împăratul lui Israel!

14. Şi Iisus, găsind un asin tânăr, a şezut pe el, precum este scris:

15. "Nu te teme, fiica Sionului! Iată împăratul tău vine, şezând pe mânzul asinei".

16. Acestea nu le-au înţeles ucenicii Lui la început, dar când S-a preaslăvit Iisus, atunci şi-au adus aminte că acestea I leau făcut Lui.

17. Deci da mărturie mulţimea care era cu El, când l-a strigat pe Lazăr din mormânt şi l-a înviat din morţi.

18. De aceea L-a şi întâmpinat mulţimea, pentru că auzise că El a făcut minunea aceasta."

20

ÎMPĂRATUL

„Nu te teme, fiică a Sionului! Iată împăratul tău vine, şezând pe mânzul asinei" (Ioan 12, 15)

Paştele, iubiţilor, a fost şi continuă să fie cea mai mare sărbătoare a evreilor. Chiar până astăzi sărbătoarea aceasta toţi evreii o prăznuiesc cu măreţie şi grandoare. Este o sărbătoare naţională şi religioasă. Cuvântul „Paşte" înseamnă trecere. Au trecut evreii de la sclavie la libertate. Au trecut de la exil la dulcea patrie. Sărbătorind această sfântă zi, evreii îşi amintesc de istoria lor, că adică strămoşii lor au fost cca. 400 de ani sub împăraţii Egiptului, sub faraoni. Au muncit din greu pe ogoarele stăpânilor lor. Făceau cele mai grele munci, cărau glod şi pietre şi construiau renumitele piramide, acele înalte edificii, care se păstrează până astăzi în Egipt. Dar în cele din urmă lui Dumnezeu i S-a făcut milă de ei. L-a trimis pe Moise, care s-a arătat un mare lider politic şi religios. în urma minunilor pe care Dumnezeu le-a făcut pedepsind învârtoşarea inimii lui Faraon, evreii au fost lăsaţi liberi şi au început să se întoarcă în patrie. Călătoria e mare şi plină de peripeţii. Au trecut Marea Roşie, groaznicul pustiu al Arabiei şi în cele din urmă au ajuns în patria lor Iudeea, unde s-au stabilit şi au întemeiat o împărăţie. Recunoscători faţă de Dumnezeu, sărbătoreau în fiecare an această

mare sărbătoare naţională şi religioasă, Paştele.

În anii următori, evreii au pătimit multe nenorociri. Ţara lor a fost cucerită şi pustiită, iar ei au fost împrăştiaţi în toate părţile. însă oriunde se aflau, nu uitau de această mare sărbătoare a lor. Când se apropia sărbătoarea aceasta, din toate părţile evreii porneau ca să meargă la Ierusalim. Marea lor bucurie era să se afle în ziua Paştelui la Ierusalim şi acolo să prăznuiască. Astfel, de fiecare dată, când se apropia Paştele, se
21
aduna multă lume la Ierusalim. Atât de multă, încât nu existau case la care să tragă toţi şi, de aceea, făceau corturi şi trăiau afară, sub cerul liber.

Dar de Paştele despre care vorbeşte Evanghelia de astăzi, lumea care s-a dus la Ierusalim era mult mai multă decât oricare altă dată. Lumea care s-a dus de această dată la Ierusalim, nu s-a dus doar să prăznuiască Paştele, ci şi pentru că pretutindeni se răspândise zvonul că a apărut în acea vreme un învăţător, care spunea cele mai frumoase cuvinte şi făcea cele mai mari minuni. Unul, Care îi trăgea la Sine pe oamenii simpli, pescari şi muncitori, femei şi copii. Unul, Care în trecerea Lui răspândea binecuvântarea şi bucuria. Şi Acesta era Iisus Nazarineanul. Toată această lume, care se adunase la Ierusalim şi care era peste un milion, voia să-L vadă pe Hristos.

Dar Hristos nu era la Ierusalim. Unde era? Se afla într-un sătuleţ în afară de Ierusalim, în Betania. Acolo, ca ieri, sâmbătă, Hristos a făcut cea mai mare din toate minunile pe care le-a făcut până atunci. S-a dus la morminte, acolo unde era îngropat şi prietenul Său Lazăr, care murise în urmă cu trei zile. A stat înaintea mormântului său şi a strigat: „Lazăre, vino afară!” (Ioan 11, 43). Lazăre, ieşi afară din mormântul tău! Cine poate, creştinii mei, să spună acest cuvânt înaintea unui mormânt? De mii de ori să strigăm înaintea mormântului unei persoane dragi nouă, nimic nu vom izbuti. Mortul nici vorbă să se mişte. Dar cuvântul lui Hristos nu este precum cuvântul oamenilor. Este cuvânt atotputernic. Şi aşa cum altădată, din nimic, cuvântul lui Dumnezeu a fost în stare să creeze întreg universul, aşa şi acum cuvântul lui Hristos, cuvânt al lui Dumnezeu, a fost suficient ca să îl învieze pe Lazăr. O, ce minune!

Ştirea aceasta, că Hristos S-a dus la morminte şi L-a înviat pe Lazăr, această ştire s-a răspândit ca un fulger din gură în gură. Oriunde ai fi stat în Ierusalim nu auzeai nimic altceva decât doar numele lui Hristos. Toţi vorbeau despre Hristos. Toţi
22
doreau să-L vadă. Toţi să-L salute. Toţi să-L aclame. Toţi să-L ridice pe mâinile lor şi să-L facă împărat. Ar fi fost cel mai vrednic întpărat. Pentru că cine altcineva a făcut atâtea minuni ca Hristos? Cine altcineva a arătat o atât de mare putere? Toţi împăraţii, chiar şi cei mai puternici, ca Alexandru cel Mare şi ca Cezar, care i-au învins pe toţi ceilalţi şi au întemeiat nesfârşite imperii, în cele din urmă au fost învinşi de moarte. Un mormânt s-a deschis şi i-a îngropat pentru totdeauna. Dar Hristos este singurul care a învins moartea. Lui şi numai Lui se cuvine slava şi cinstea şi închinarea în vecii vecilor.

De aceea, când în cealaltă zi Hristos i-a luat pe ucenicii Săi şi a pornit să meargă la Ierusalim, să sărbătorească şi El marea sărbătoare, Paştele, toată lumea s-a răsculat. Un glas se auzea: „Vine Hristos”. Şi I s-a făcut o primire, care nu s-a mai făcut niciunui împărat. O primire spontană. O primire la care a luat parte întreaga lume chiar şi copiii mici. Manifestări fără precedent şi nemaivăzute. Unii tăiau ramuri din palmieri, le clătinau şi strigau: „Osana! Binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului, împăratul lui Israel!” (Ioan 12, 13). Alţii îşi scoteau hainele şi le aştemeau pe drumul pe unde avea să treacă Hristos. Şi Hristos? Nu prezenta nimic din cele pe care le prezintă exterior împăraţii şi-i orbesc pe oameni. Hristos nu purta haine de mătase. Nu purta acel veşmânt roşu, foarte scump, pe care îl purtau împăraţii din acea vreme, porfira. Pe capul său nu strălucea o coroană de diamante. Nu ţinea sceptru. Nu şedea într-un car de război, nici pe un cal împodobit cu aur şi mândru. Nici nu era însoţit de generali şi de oştiri. Nici nu mergeau înaintea Lui trâmbiţaşi, care să trâmbiţeze şi să informeze poporul. Nimic din aceste măreţii lumeşti. Hristos, ca întotdeauna, aşa şi în ziua acestei slave a Lui, S-a arătat foarte smerit. Şedea pe un măgăruş. Pescari îl însoţeau. Copii
23
nevinovaţi alergau înaintea Lui şi cântau. Astfel s-a împlinit profeţia, pe care cu cinci sute de ani mai înainte de a se naşte Hristos a spus-o Profetul Zaharia. Zaharia a văzut de mai înainte această zi în care mii de oameni plini de entuziasm îl vor primi pe Hristos, şi a spus: „Nu te teme, fiică a Sionului!

Iată împăratul tău vine şezând pe mânzul asinei” (vezi Zaharia 9, 9).

Hristos, împărat! împărat, al Cărui tron nu se întemeiază pe forţă şi pe arme. împărat Care-i cheamă pe oameni să-L aleagă şi să-L recunoască ca stăpânitor liberi. împărat, Care se jertfeşte, ca să îi salveze pe supuşii Săi. împărat veşnic. „Şi împărăţia Lui nu are sfârşit” (Luca 1, 33). O mărturisesc milioane de supuşi credincioşi Lui, bărbaţi, femei şi copii, care au preferat să pătimească cele mai groaznice chinuri decât să se lepede de El şi să-L trădeze. Pentru acest împărat întotdeauna se va auzi „Osana!”. Tronul Său este inimile oamenilor.

Fraţii mei! în marea Vineri, în care împăratul nostru va fi înălţat pe Tronul Său, pe Cinstita Cruce, să mergem şi noi, să îngenunchem înaintea Lui cu smerenie şi recunoştinţă. Şi din adâncurile sufletului nostru să spunem „Osana!” al nostru. Unul

24

PREDICĂ LA DUMINICA SFÂNTULUI TOMA (I)

Ioan 20,19-31:

„19. Şi fiind seară, în ziua aceea, întâia a săptămânii
(duminica), şi uşile fiind încuiate, unde erau adunaţi ucenicii de frica iudeilor, a venit Iisus şi a stat în mijloc şi le-a zis: Pace vouă!

25

20. Şi zicând acestea, le-a arătat mâinile şi coasta Sa. Deci s-au bucurat ucenicii, văzând pe Domnul.
21. Şi Iisus le-a zis Iarăşi: Pace vouă! Precum M-a trimis pe Mine Tatăl, vă trimit şi Eu pe voi.
22. Şi zicând acestea, a suflat asupra lor şi le-a zis: Luaţi Duh Sfânt;
23. Cărora veţi ierta păcatele, le vor fi iertate şi cărora le veţi ţine, vor fi ţinute.
24. Iar Toma, unul din cei doisprezece, cel numit Geamănul, nu era cu ei când a venit Iisus.
25. Deci au zis lui ceilalţi ucenici: Am văzut pe Domnul! Dar el le-a zis: Dacă nu voi vedea, în mâinile Lui, semnul cuielor, şi dacă nu voi pune degetul meu în semnul cuielor, şi dacă nu voi pune mâna mea în coasta Lui, nu voi crede.
26. Şi după opt zile, ucenicii Lui erau iarăşi înăuntru, şi Toma, împreună cu ei. Şi a venit Iisus, uşile fiind încuiate, şi a stat în mijloc şi a zis: Pace vouă!
27. Apoi a zis lui Toma: Adu degetul tău încoace şi vezi mâinile Mele şi adu mâna ta şi o pune în coasta Mea şi nu fi necredincios ci credincios.
28. A răspuns Toma şi I-a zis: Domnul meu şi Dumnezeul meu!
29. Iisus I-a zis: Pentru că M-ai văzut ai crezut. Fericiţi cei ce n-au văzut şi au crezut!
30. Deci şi alte multe minuni a făcut Iisus înaintea ucenicilor Săi, care nu sunt scrise în cartea aceasta.
31. Iar acestea s-au scris, ca să credeţi că Iisus este Hristosul, Fiul lui Dumnezeu, şi, crezând, să aveţi viaţă în numele Lui”.

26

DE CE LIPSIŢI?

„Iar Toma, unul din cei doisprezece, numit şi Geamănul, nu era cu ei când a venit Iisus” (Ioan 20, 24)

Hristos S-a răstignit sus pe Golgota. Era trei dupăamiază, în Marea Vineri, când a spus „Săvârşitu-s-a” (Ioan 19, 30) şi Şi-a dat duhul Său Părintelui ceresc. Hristos, Căruia mulţimi nesfârşite îi urmăreau învăţătura şi minunile, a rămas singur şi părăsit. Unde sunt orbii, care au văzut lumina? Unde sunt muţii, şchiopii, leproşii, demonizaţii, pe care cu un singur cuvânt al Său Hristos i-a vindecat? Unde sunt ascultătorii Săi? Teamă şi cutremur i-a cuprins.

Şi ucenicii? Şi aceştia L-au lăsat. Unul L-a vândut, altul s-a lepădat de El, iar ceilalţi s-au împrăştiat. înainte ca Hristos să fie răstignit păreau devotaţi, gata să sufere în faţa Crucii. Dar când L-au văzut arestat, insultat, judecat şi condamnat, şi-au pierdut curajul, au fost cuprinşi de frică şi au fugit.

Dar cu toate acestea, în adâncul sufletului lor, păstrau o nesfârşită dragoste şi cinstire faţă de învăţătorul lor. Le era cu neputinţă să uite frumoasele ceasuri, pe care le-au petrecut alături de El şi s-au desfătat de dumnezeieşti le Lui binecuvântări.

Pentru asta vedem că după răstignire s-au adunat într-o casă prietenoasă şi acolo, ascunşi „de frica iudeilor” (Ioan 20, 19), discutau despre evenimentele dureroase, care au tulburat Ierusalimul şi încercau să găsească o oarecare mângâiere în această socializare amicală. în necaz omul se mângâie atunci când la durerea lui participă şi alţii. O companie de oameni îndureraţi era şi compania ucenicilor lui Hristos.

Era duminică după-amiază şi aşa cum erau închişi în casă şi gânduri melancolice stăpâneau în sufletul lor şi
27
deznădăjduiţi se pregăteau să se întoarcă la slujbele lor, deodată s-a întâmplat o mare minune, care într-adevăr i-a schimbat. Care este minunea?

Hristos, fără să deschidă uşa, S-a aflat în mijlocul lor şi ei au rămas uimiţi. Hristos a liniştit tulburarea lor sufletească prin cuvântul Său: „Pace vouă!” (Ioan 20, 19).

Dacă vreun raţionalist sau necredincios ar întreba cum a intrat Hristos în casă prin uşile încuiate, i-am răspunde cu ceea ce i a răspuns un vechi dascăl al Evangheliei:

Vă nedumeriţi despre ceea ce s-a întâmplat? Dar şi soarele cu razele sale trece prin geamurile caselor şi se află prezent în casele încuiate. Şi dacă soarele, care este o făptură a lui Dumnezeu, se află într-o casă închisă, ce este acel ceva carel va împiedica pe Hristos, Care este Creatorul soarelui şi a toată natura, să Se afle unde voieşte?

La acest exemplu adăugăm şi noi un alt exemplu, pe care ni-l dă ştiinţa de astăzi. Este iarna, casele închise, şi totuşi televiziunea reuşeşte să treacă peste munţi şi câmpii şi să-şi aducă imaginile în casa încuiată. Cum se întâmplă asta? Este şi televiziunea o mică imagine, care ne arată că Atotputernicul Dumnezeu, Care a creat natura, poate să facă lucruri infinit mai mari şi mai minunate.

Hristos, „uşile fiind încuiate” (Ioan 20, 19) S-a aflat între ucenici. Dar în acea zi binecuvântată, când El S-a arătat ucenicilor înviat, iar ei s-au bucurat, lipsea unul toma. Astfel, a fost lipsit de bucuria, pe care au avut-o ucenicii prezenţi. Bine că n-a lipsit şi în următoarea duminică. Era împreună cu ceilalţi zece ucenici şi s-a învrednicit să-L vadă pe Domnul înviat şi să se desfăteze de dumnezeiasca-I binecuvântare şi plin de bucurie
28
să mărturisească Dumnezeirea Domnului şi să iasă folosit din adunarea ucenicilor.

Poate că cineva îşi va exprima dorinţa, zicând:

ah, cât de mult aş fi vrut şi eu să mă găsesc în acea zi, a celei dintâi duminici, să-L fi văzut pe Hristos, Care a înviat! Să-L fi văzut şi să fi murit...

Dar Hristos, Care S-a arătat în duminica aceea ucenicilor Săi, Se află Acelaşi în fiecare duminică în Bisericile, unde se săvârşeşte Dumnezeiasca Liturghie. Da, Hristos este prezent. Credincioşii care frecventează Biserica nu-L văd, desigur, cu ochii lor trupeşti, aşa cum L-au văzut ucenicii în acea zi, ci îl văd cu ochii sufletului şi îl simt duhovniceşte. Ascultând Dumnezeiasca Liturghie este ca şi cum am auzi glasul lui Hristos. împărtăşindu-ne cu Preacuratele Taine nu doar îl vedem, ci îl primim şi-L găzduim în adâncul fiinţei noastre. Şi Hristos ne binecuvintează.

Şi o dovadă a prezenţei Lui este faptul că toţi aceia care urmăresc cu umilinţă Dumnezeiasca Liturghie şi cu frică de Dumnezeu, cu credinţă şi cu nădejde se împărtăşesc cu Preacuratele Taine, aceştia simt o mare bucurie, o bucurie inexprimabilă, ca bucuria aceea pe care au simţit-o ucenicii Domnului, când L-au văzut pe Domnul înviat.

Da, nicăieri în altă parte omul nu simte atâta mângâiere, întărire, luminare, bucurie şi veselie, cât simte în Biserica lui Dumnezeu, când în duminici sau la marile praznice se săvârşeşte Dumnezeiasca Liturghie. Abătuţi, supăraţi de diferitele întâmplări triste din viaţa de zi cu zi, credincioşii ies din Biserica lui Dumnezeu cu puteri noi, pentru a-şi continua drumul greu al credinţei şi al virtuţii. Credincioşii văd şi simt că aşa după cum Hristos S-a răstignit şi a înviat, aşa şi următorii Săi vor suferi, îşi vor ridica crucea lor, dar vor fi siguri că după cruce urmează învierea.
29

Ar trebui ca în duminici toţi să mergem la Biserică. Din nefericire însă, mulţi lipsesc. Cei care lipsesc în duminici de la Biserică se aseamănă cu Toma, Apostolul care a lipsit de la prima sfântă sinaxă a ucenicilor.

Lipsesc şi creştinii de astăzi de la Biserică. Şi dacă-i întrebi, de ce lipsesc, îţi vor da felurite răspunsuri, care nu sunt nimic altceva decât justificări pentru păcate. Unul zice că este obosit şi că vrea să se odihnească. Al doilea că are de lucru. Al treilea că vrea să se ducă în voiaj. Al patrulea că vrea să joace fotbal. Al cincilea că vrea să meargă la vânătoare. Al şaselea că a pierdut noaptea de sâmbătă cu jocul de cărţi şi vrea să doarmă. Al şaptelea că s-a certat cu preotul sau cu dascălul şi nu vrea să-i vadă. Al optulea...

Toate acestea sunt motive sau scuze pentru păcate. Acela care crede în Hristos şi-L iubeşte, va

face totul, ca să se găsească duminica în Biserică şi acolo, împreună cu oamenii şi cu îngerii, să-I cânte lui Hristos pentru mântuirea pe care ne-a dăruit-o prin Patima, Răstignirea şi învierea Sa.
30

PREDICĂ LA DUMINICA SFÂNTULUI TOMA (I)

TOMA

„Şi a răspuns Toma şi I-a spus: Domnul meu şi Dumnezeul meu!” (Ioan 20, 28).

N-au lipsit, iubiţii mei, nici vor lipsi vreodată credincioşii în Domnul Cel înviat din morţi. Aceştia vor alcătui partea cea aleasă, vor fi „Lumina lumii” şi „sarea pământului” (Matei 5, 14, 13), vor menţine aprinsă flacăra credinţei, pregătiţi
31
să se sacrifice chiar şi pentru o singură iotă. Aceştia vor învinge, chiar dacă ei sunt o mică minoritate. Viitorul aparţine taberei lor, care îl are în frunte pe Hristos, Biruitorul iadului.

De cealaltă parte a credincioşilor se mobilizează în toate ţările şi vremurile cealaltă tabără, tabăra necredincioşilor, care în mii de feluri şi cu înverşunare se străduiesc să stingă luminile, să zdruncine convingerile creştine, să-L răstignească din nou pe Dumnezeul-om. Între credincioşi şi necredincioşi există şi o altă tabără cu persoane care nu pot fi încadrate nici într-o parte, nici în alta.

Sunt un fel de amfibii, pe care uneori le vedeţi mergând pe uscat, iar alteori înnotând în mare. Aceştia oscilează între credinţă şi necredinţă. Vor să creadă, dar unele îndoieli, câţiva de „dacă” ai necredinţei blochează ca nişte blocuri mari de piatră drumul către credinţă.

Sărmanilor! De ce nu vă curăţiţi calea? Lumină şi întuneric, credinţă şi necredinţă se luptă înlăuntrul vostru. Doamne, îndură-Te de făpturile Tale! Ajută-le să nu naufragieze şi să eşueze cu totul.

în această stare de ezitare şi de îndoială a trăit timp de o săptămână dramatică şi unul din ucenicii Domnului Celui înviat, Toma. O, cât de mult avea să-şi amintească în toată viaţa de după aceea de această săptămână şi cât de mult avea să-i fie recunoscător Domnului, Care S-a grăbit şi l-a ajutat să iasă din experienţa groaznică a necredinţei!

Apostolul Toma, care a luptat cu demonul necredinţei şi a învins, strigând „Domnul meu şi Dumnezeul meu!” (Ioan 20, 28), este pus înainte ca exemplu în Duminica a doua după Paşti; un exemplu pentru cei care anchetează cu neîncredere Persoana Domnului Celui înviat şi se întreabă continuu: Să credem sau să nu credem?
32

Dar să ucenicim toţi la Toma, ca să primim şi noi de la Domnul medicamentele, prin care vor fi neutralizaţi microbii îndoielii şi ai ezitării.

Toma, iubiţii mei, a fost de la început un caracter sincer. Avea o inocenţă şi era dezinteresat. Dorea să găsească adevărul, să-l slujească şi să se sacrifice pentru el. De aceea, când în Ţara Sfântă a răsunat glasul lui Hristos, Toma a alergat să-L urmeze.

L-a urmat pe Domnul cu devotament şi abnegaţie. Când Domnul, fiind cu ucenicii, a aflat în pustie, dincolo de Iordan, că prietenul Său Lazăr e bolnav, a spus: Trebuie să mergem din nou în Iudeea. Atunci deci, deşi ceilalţi ucenici s-au temut, Toma a spus următoarele cuvinte, care arată că nu era lipsit de curaj: „Să mergem şi noi, ca să murim împreună cu El” (Ioan 11, 16); şi chiar dacă ne aşteaptă moartea, să-L însoţim pe învăţătorul nostru. Însă prin aceleaşi cuvinte a arătat simultan şi cealaltă latură a caracterului său, dispoziţia sa melancolică. Era un ins care vedea toate prin latura lor întunecată.

în imaginaţia unui astfel de om domină întâmplările triste, despre care crede că vor continua la nesfârşit. E noapte? Nu-i spuneţi că mâine va ieşi soarele. Sau este iarnă? Nu-i spuneţi că peste puţin timp va veni primăvara. Şi Toma le vedea pe toate în negru, niciunde alb. De aceea şi omorârea învăţătorului i-a pricinuit o impresie sfâşietoare, cumplită. Umbra neagră a morţii stăpânea din după amiaza Marii Vineri în sufletul său melancolic. Şi atunci când ucenicii, strălucind de bucurie, au spus că Domnul a înviat - „Am văzut pe Domnul!” acesta, trăind în lumea lui, n-a crezut, n-a dat nicio importanţă, ci s-a mulţumit să declare: „Dacă nu voi vedea în mâinile Lui semnul cuielor şi dacă nu voi pune degetul meu în semnul cuielor şi dacă nu-mi voi pune mâna mea în coasta Lui, nu voi crede” (Ioan 20, 25). Dar, Toma, ce faci? Cei care-ţi vorbesc nu
33
sunt nişte ignoranţi. Sunt cunoscuţii tăi. Sunt împreună-ucenicii cu tine, cu care trei ani ai trăit la

un loc, ai mâncat împreună cu ei şi te-ai rugat împreună cu ei. Ştii dragostea şi sinceritatea lor.

S-ar fi cuvenit să ai încredere în mărturiile lor. îi jigneşti, refuzând să crezi în cuvintele lor. Nu sunt nici escroci, nici creduli şi naivi. Şi totuşi, Toma insistă. Şi îşi formulează dogma lui: „Dacă nu voi vedea..., nu voi crede”.

Dar dacă dogma aceasta, adică confirmarea prin vederea personală [autopsie, cercetare la faţa locului a faptelor penale] a evenimentelor, ar trebui generalizată, cum s-ar mai putea constitui o viaţă socială, de vreme ce mărturiile oamenilor sinceri nu vor mai fi băgate în seamă? Cum vor mai funcţiona şcoli, universităţi, tribunale, dacă s-ar pretinde aplicarea acestui principiu pretutindeni? încercaţi să-l extindeţi în toate sectoarele vieţii şi veţi vedea că societatea va fi distrusă cu desăvârşire. Trăim şi ne mişcăm prin credinţă, prin încrederea pe care o arătăm şi ni se arată. Dacă ceea ce ceri tu, Toma, drept condiţie prealabilă, ca să crezi, ar fi cerut-o sau ar cere-o şi toate milioanele de creştini care au trăit, trăiesc şi vor trăi, ar fi trebuit ca Dumnezeul-Om să rămână permanent pe pământ, să meargă continuu dintr-un punct al pământului în altul şi să se supună la o investigare minuţioasă de către orice om cu toane şi curios. Nu găseşti absurdă şi impertinentă o astfel de pretenţie?

„Dacă nu voi vedea..., nu voi crede!” zice Toma. Şi cu toate acestea, Domnul, Care a suferit toate pentru om, cedează la pretenţia lui. Nu din slăbiciune, ci din dragoste pentru Apostolul Lui, pe care nu vrea să-l vadă în agonie şi în incertitudinea necredinţei. Cedează, ca să adauge încă o dovadă puternică a învierii Lui.

„Şi, după opt zile, erau din nou înăuntru ucenicii Lui şi Toma împreună cu ei. Vine Iisus, uşile fiind încuiate şi a stă în mijlocul lor”. Era de faţă şi Toma. Domnul i se adresează lui în

mod deosebit şi-l cheamă să-L pipăie la mâini şi în coastă, care erau dovezile adevărului.

„Adu degetul tău aici şi vezi mâinile Mele şi adu mâna ta şi o pune în coasta Mea; şi nu fi necredincios, ci credincios” (Ioan 20, 26-27). Toma rămâne uimit. îi recunoaşte glasul. Se minunează de atotputernicia Lui, de vreme ce „uşile fiind încuiate, a stat în mijlocul lor”. Se minunează de atotpretutindenitatea şi de atotînţelepciunea Lui. Domnul pe toate le cunoaşte. Ştia de împotrivirile lui. Şi iată, acum îl cheamă să-L pipăie. Şi este atât de mare lumina pe care o revarsă prezenţa Sa, încât razele Lui risipesc orice ezitare, iar Toma strigă: „Domnul meu şi Dumnezeul meu!”.

Astfel, în acea zi, credinţa a învins necredinţa. Şi Toma, împlătoşat de acum cu o credinţă neclintită, va alerga pretutindeni, va ajunge până în India, va propovădui „Hristos a înviat!”, iar în cele din urmă îşi va găsi moartea martirică, ca să i se împlinească cuvântul: „Mergem şi noi, ca să murim împreună cu El”.

Dar cuvintele tale, Apostole Toma, „Domnul meu şi Dumnezeul meu!” le vor repeta nenumărate suflete. Nu au trăit în anii lui Hristos, nu L-au văzut. Şi totuşi L-au iubit mai mult decât contemporanii Lui. Distanţa de timp nu le-a micşorat câtuşi de puţin credinţa, dragostea şi nădejdea lor.

Şi în patria noastră există astfel de suflete. Au trecut prin necazuri şi ispite, dar n-au fost îngenunchiaţi, n-au cârtit. în nemaivăzutele necazuri au stat drepţi şi au trâmbiţat: „Domnul meu şi Dumnezeul meu!”. Cu toate că materialismul şi ateismul mătură, iar raţionalismul şi apostazia caută să umbrească soarele credinţei, cu toate acestea există şi vor exista întotdeauna credincioşi. Aceştia sunt strâns legaţi cu Hristos iată secretul

lor. Au în ei pe Domnul Cel înviat. Pot şi ei să spună „A^{m} văzut pe Domnul!”.

Domnul este întotdeauna prezent între credincioşi. Despre ei a spus Domnul: „Fericiţi cei ce n-au văzut şi au crezut” (Ioan 20, 29). O, Doamne, cutez să-Ţi cer un dar. Fă ca fiecare om, care va primi aceste cuvinte, să creadă, iar buzele lui închise să se deschidă şi pământul şi cerul şi chiar şi cele dedesubt să se cutremure de mărturisirea credinţei lui: „Domnul meu şi Dumnezeul meu”!

Episcopul Augustin

(Omilie radiofonică, ce a fost transmisă în katarevusa de postul de radio din Larisa pe 1-5-1949)

PREDICĂ LA DUMINICA MIRONOSIŢELOR (I)

Marcu 15, 43 - 16, 8:

„43. Şi venind Iosif cel din Arimateea, sfetnic ales, care aştepta şi el împărăţia lui Dumnezeu, şi, îndrăznind, a intrat la Pilat şi a cerut trupul lui Iisus.

44. Iar Pilat s-a mirat că a şi murit şi, chemând pe sutaş, l-a întrebat dacă a murit de mult.

45. Şi aflând de la sutaş, a dăruit lui Iosif trupul.

46. Şi Iosif, cumpărând giulgiu şi coborându-L de pe
37
cruce, L-a înfăşurat în giulgiu şi L-a pus într-un mormânt care era săpat în stâncă, şi a prăvălit o piatră la uşa mormântului.
47. Iar Maria Magdalena şi Maria, mama lui Iosif, priveau unde L-au pus.
Capitolul 16
1. Şi după ce a trecut ziua sâmbetei, Maria Magdalena, Maria, mama lui Iacov, şi Salomeea au cumpărat miresme, ca să vină să-L ungă.
2. Şi dis-de-dimineaţă, în prima zi a săptămânii (Duminică), pe când răsărea soarele, au venit la mormânt.
3. Şi ziceau între ele: Cine ne va prăvăli nouă piatra de la uşa mormântului?
4. Dar, ridicându-şi ochii, au văzut că piatra fusese răsturnată; căci era foarte mare.
5. Şi, intrând în mormânt, au văzut un tânăr şezând în partea dreaptă, îmbrăcat în veşmânt alb, şi s-au spăimântat.
6. Iar el le-a zis: Nu vă înspăimântaţi! Căutaţi pe Iisus Nazarineanul, Cel răstignit? A înviat! Nu este aici. Iată locul unde L-au pus.
7. Dar mergeţi şi spuneţi ucenicilor Lui şi lui Petru că va merge în Galileea, mai înainte de voi; acolo îl veţi vedea, după cum v-a spus.
8. Şi ieşind, au fugit de la mormânt, că erau cuprinse de frică şi de uimire, şi nimănui nimic n-au spus, căci se temeau”.
38
FEMEI
„Şi după ce a trecut ziua sâmbetei, Maria Magdalena, Maria, mama lui Iacov şi Salomeea au cumpărat miresme, ca să vină să ungă trupul lui Iisus” (Marcu 16, 1)

Duminica de astăzi se numeşte Duminica Mironosiţelor. Mironosiţe sunt acele femei, care, cu toată frica pe care au împrăştiat-o duşmanii lui Hristos, au îndrăznit, chiar înainte de a răsări soarele duminicii, să meargă până la înfricoşătoarea Golgotă cu intenţia de a unge cu miruri trupul lui Hristos. Pentru înflăcărată lor dragoste şi credinţă s-au învrednicit să audă primele ştirea îmbucurătoare despre învierea lui Hristos şi să devină binevestitoare pentru ucenicii, care locuiau speriaţi într-o casă prietenoasă. Fără curaj ucenicii, dar curajoase mironosiţele! în acest caz femeile s-au arătat incomparabil superioare bărbaţilor.

Dumnezeu, aşa cum ştim toţi, l-a plăsmuit pe primul om, pe Adam. L-a creat „după chipul...şi asemănarea Lui” (Facere 1, 26). L-a pus în rai, într-un loc deosebit, în care toate erau frumoase. Adam era singur în rai. Dar Preaînţeleptul şi Preabunul Dumnezeu n-a vrut să-l lase pe Adam singur. Pe când Adam dormea, Dumnezeu a luat o coastă de-a sa şi din ea a creat-o pe prima femeie, Eva. Când Adam s-a trezit şi a văzut-o pe Eva, a rămas uimit. Din toate făpturile, Eva a apărut în ochii lui Adam cea mai frumoasă.

Dumnezeu i-a creat în aşa fel pe bărbat şi pe femeie, încât unul să răspundă lipsurilor şi nevoilor celuilalt. Cele pe care le are bărbatul nu le are femeia; iar cele pe care le are femeia nu le are bărbatul. Alte abilităţi şi calităţi are bărbatul şi
39
altele femeia. Astfel, prin unirea lor, se completează unul pe celălalt şi se prezintă omul în desăvârşirea sa.

Spun unii că, atunci când un tânăr s-a căsătorit, plin de bucurie pentru evenimentul fericit al nunţii lui, a scris o scrisoare învăţătorului său, renumitului Korais, şi i-a vestit îmbucurătoarea ştire, zicându-i: „Învăţătorule, nu mai sunt singur. M am căsătorit, am devenit doi...”. Şi Korais i-a răspuns „Nu, copilul meu, nu ai devenit doi [nu te-ai dublat], ci te-ai întregit”.

Bărbatul şi femeia sunt asemenea cu două jumătăţi de om, care, dacă se unesc, constituie un om întreg; sunt ca două jumătăţi ale unei sfere, care, dacă se unesc, alcătuiesc o sferă întreagă. Minte mai multă bărbatul şi inimă mai multă femeia, în sfânta unire a nunţii, trăiesc o completare reciprocă.

E imposibil să existe o societate viabilă doar din bărbaţi şi e imposibil să existe o societate viabilă doar din femei. Atracţia, pe care a sădit-o Dumnezeu în inima bărbatului şi a femeii, este cea care-i aduce aproape, cea care atrage cele două genuri, le uneşte, iar din această unire se naşte o nouă generaţie. Şi numai în cazuri excepţionale, bărbaţi sau femei, care sunt stăpâniţi de erosul

dumnezeiesc, prin harul lui Dumnezeu înving atracţia fizică a bărbatului către femeie sau a femeii către bărbat şi izbutesc să trăiască un fel de viaţă îngerească în trup omenesc şi să ofere o icoană a acelei vieţi cereşti, pe care o aşteptăm, în care va înceta să existe diferenţa de genuri şi toţi vor trăi ca îngerii în împărăţia cerurilor. Pentru aceste fiinţe se poate că s-a spus imnul: „Viaţa pustnicilor fericită este, a celor ce se întraripează cu dumnezeiescul eros” (Antifoane, glasul al 5-lea).

Bărbat şi femeie, minunate făpturi ale lui Dumnezeu, cu abilităţi şi daruri pentru împlinirea supremei lor misiuni. Şi Dumnezeu, în ceea ce priveşte perpetuarea vieţii, naşterea de

40

copii, îi ridică la o mare înălţime şi îi face colaboratorii Săi, împreună creatori în plăsmuirea de noi oameni.

Bărbat şi femeie, membri egali în drepturi ai societăţii umane. Ce înseamnă asta? Să dăm o explicaţie. Este o explicaţie a Sfântului Cosma Etolianul, care, vorbind pe această temă, spunea: „Priviţi cum a creat Dumnezeu femeia. Nu a luat un fragment din capul bărbatului, pentru că n-a vrut ca femeia să fie peste bărbat. Nici n-a luat un fragment din picioarele bărbatului, pentru că n-a vrut ca femeia să fie sclava bărbatului. Dar a luat o coastă, care acoperă inima, ca să arate că femeia este o persoană dragă, o persoană egală şi iubită.” (vezi cartea noastră „Cosma Etolianul”, editura „O Stavros”, Atena 1998, paginile 120-121).

Un bărbat şi o femeie a creat Dumnezeu. Asta înseamnă că Dumnezeu este împotriva poligamiei bărbatului sau femeii. Pentru că dacă Dumnezeu voia ca bărbatul să aibă mai multe femei, aşa cum învaţă Coranul şi pun în aplicare adoratorii trupului din secolul nostru chiar dacă se numesc creştini ar fi trebuit ca Dumnezeu să creeze un bărbat şi mai multe femei. Şi dacă Dumnezeu voia ca femeia să aibă mai mulţi bărbaţi, atunci ar fi făcut o femeie şi mai mulţi bărbaţi.

Creştinismul este împotriva poligamiei. Un bărbat e potrivit unei femei şi o femeie e potrivită unui bărbat. O singură nuntă este binecuvântată şi numai prin pogorământ Biserica ne îngăduie şi a doua sau a treia nuntă; dar, atunci, impune şi un canon celor care fac a doua sau a treia nuntă.

Dar, din nefericire, deşi acestea le porunceşte Sfânta Scriptură, în societăţile, pe care nu le guvernează Duhul lui Dumnezeu, se întâmplă cele contrare. Uneori, bărbatul devine tiranul femeii, iar femeia trece printr-o stare jalnică şi este considerată ca un animal şi mai rău decât un animal. Alteori, femeia devine tiranul bărbatului, iar bărbaţii sub tirania femeii

41

ajung fiinţe degenerate, slugi şi animale de tracţiune, duşi de nas de femeile stricate.

Ambele extreme sunt condamnate de Evanghelie. Evanghelia vrea ca bărbatul să fie un soţ şi un tată afectuos, care să se comporte cu dragoste şi nobleţe faţă de femeia şi copiii lui şi să nu se poarte ca un dictator. Biserica mai vrea ca femeia să fie la înălţimea misiunii ei, tovarăş nepreţuit al bărbatului ei, mamă afectuoasă, regina casei, care să se dedice educaţiei copiilor ei. O vrea pe femeie mironosiţă, precum mironosiţele din Îvanghelia de astăzi. O astfel de femeie oferă cel mai mare serviciu lumii. O astfel de femeie îl învinge pe bărbat în izbânzile eroice ale credinţei şi virtuţii. O astfel de femeie apare în lume ca un înger, care împarte mirurile iubirii.

Femei mironosiţe! Dar cât de puţine sunt aceste femei în societatea contemporană, care a putrezit din cauza necredinţei şi a stricăciunii morale! Fie ca printre aceste puţine şi evlavioase femei să se numere toate femeile, care ascultă sau citesc această predică.

42

PREDICĂ LA DUMINICA MIRONOSIŢELOR

VITEJII

„Şi venind Iosif cel din Arimateea, sfetnic ales, care aştepta şi el împărăţia lui Dumnezeu, şi, îndrăznind, a intrat la Pilat şi a cerut trupul lui Iisus.” (Marcu 15, 43)

S-ar cuveni, iubiţii mei, ca întotdeauna să economisim timp, la nevoie să furăm ceasuri şi de la mâncare şi de la somnul nostru, ca să studiem Sfânta Evanghelie. Atunci, împreună cu David, vom spune şi noi: „Cât sunt de dulci limbii mele, cuvintele Tale, mai mult decât mierea, în gura mea! Din

43

poruncile tale m-am făcut priceput; pentru aceasta am urât toată calea nedreptaţii" (PSALM I 118, 103-104).

Cine a studiat Evanghelia cu credinţă, cu dragoste, cu gând neîmprăştiat, şi nu a simţit farmecul ei? Napoleon, exilat în ostrovul Sfintei I lena, Evanghelia o avea ca mângâiere şi în limbaj militar

spunea: „Ori de câte ori o studiez mi se pare că înaintea mea defilează o armată de idei cereşti, care mă uluiesc”. Din pericopa evanghelică de astăzi, Duminica Mironosiţelor, voi atrage atenţia voastră doar asupra unui cuvânt din textul sacru, pe care l-a folosit Evanghelistul Marcu, ca să caracterizeze fapta lui Iosif din Arimateea. „îndrăznind” scrie iosif „a intrat la Pilat şi a cerut trupul lui Iisus” (Marcu 15, 43).

Aşadar, „sfetnicul ales” avea nevoie de curaj, ca să urce la Pretoriu şi să ceară trupul celui Mort? Să ne apropiem însă mai înainte de înfricoşătoarea Golgotă şi să evaluăm mai bine gestul său, ca pe un rod al curajului, al bărbăţiei creştine, care a încolţit din rădăcina Crucii.

Ne aflăm cu mintea pe Golgota. Este ora trei după amiază, în Vinerea Mare. Cel Răstignit, după ce a băut tot paharul amar, Şi-a plecat capul şi Şi-a dat duhul Părintelui Ceresc.

Un moment cutremurător! Şi în timp ce duhul Său coboară în iad, ca să propovăduiască şi acolo izbăvirea, pe trupul Său se întinde paloarea morţii. Mâinile acelea, care vindecaseră şi împărţiseră binecuvântări, şi picioarele acelea, care alergau şi în cele mai îndepărtate locuri, ca să-l găsească pe cel pierdut, sunt acum nemişcate, moarte, înmărmurite. Gura aceea, din care ieşeau râuri de învăţătură dumnezeiască, se închide. Ochii aceia, care-l priviseră pe Petru şi-l făcuseră să

izbucnească în lacrimi, se sting. Şi inima, care reţinea un ocean de dragoste, încetează să mai bată. Iisus este mort.

Cerule şi pământule, tânguiţi-vă! Conform legii severe a Romei, nu era permis ca osândiţii să fie îngropaţi. Trupurile rămâneau pe cruce. Nimănui nu-i era permis să se apropie. Şi vedeai atunci o privelişte sinistră: Câini înfometaţi şi păsări de pradă carnivore veneau şi devorau trupurile şi doar scheletele rămâneau spânzurând. Dar pentru că după datinile iudaice nu este permis nimănui să rămână neîngropat, Roma, cedând cerinţelor religiei celor pe care îi înrobise permitea înmormântarea iudeilor, care erau condamnaţi la crucificare.

Şi acum, Iisus este mort, sus, pe Crucea Sa. Ce mâini milostive îl vor coborî de pe cruce şi-L vor înmormânta? Privirea se adresează pentru sprijin într-un înconjur pe Golgota şi caută să vadă cine sunt cei care vor acorda ultimele onoruri Celui Mort. O, voi orbilor, care aţi văzut lumina, veniţi să-I închideţi ochii. Voi, leproşilor, care v-aţi curăţit, veniţi să-I curăţiţi mâinile de sânge. Şi voi, paralizaţilor, care aţi umblat, alergaţi să-I spălaţi picioarele. Orele însă trec şi nimeni nu se arată. Nici curajosul Petru, care spuse: „Sufletul meu îl voi pune pentru Tine” (Ioan 13, 37). Dar slavă lui Dumnezeu! Spre Golgota urcă un convoi de bărbaţi şi femei în frunte cu Iosif din Arimateea. Şi el era membru al Marelui Sinedriu, care în noaptea Joii Mari L-a condamnat pe Iisus. Acesta nu a consimţit „cu sfatul şi cu fapta lor” (Luca 23, 50), n-a avut însă curajul şi să-i mustre pe acei judecători asasini. De aceea, a simţit un chin. Crucea, care a fost înălţată, îi mustră sufletul. Aude: „Iosife, de ce eşti fricos?...”. Nu suportă mustrarea Crucii! Sufletul îi ucide laşitatea, se izbăveşte de frica de oameni, dispreţuieşte onorurile, se înalţă în sfera hotărârilor eroice şi hotărăşte să restituie omagii marelui Mort!

Nu pierde vremea. Urcă la Pretoriu, se prezintă înaintea lui Pilat, îi cere trupul, ia aprobarea, cumpără giulgiu curat şi

arome scumpe şi împreună cu Nicodim şi cu femeile mironosiţe aleargă pe Golgota şi săvârşeşte sfânta faptă a despironirii, a pogorârii de pe cruce. Peste puţin timp soarele avea să apună.

Astfel, mulţumită curajului lui Iosif din Arimateea, Cel care a fost omorât ca un răufăcător a fost îngropat ca un împărat.

Curajul, pe care l-au arătat Iosif şi Nicodim împreună cu femeile mironosiţe, să fie şi pentru noi un exemplu vrednic de imitare. Bărbăţia este o însuşire a creştinului autentic. Creştin şi fricos sunt noţiuni incompatibile. Ioan în Apocalipsă a văzut un lac arzând, iar pe valurile lui clocotitoare primii erau fricoşii.

„Iar partea celor fricoşi şi necredincioşi şi spurcaţi şi ucigaşi şi desfrânaţi şi fermecători şi închinători la idoli şi a tuturor celor mincinoşi este în iezerul care arde cu foc şi cu pucioasă, care este moartea a doua” (Apocalipsa 21,8).

Noi, cei ce ne zicem creştini ai veacului nostru, avem această virtute? Bărbăţia are gradele ei. începe de la treptele cele mai mici şi ajunge la treptele supreme ale jertfirii de sine. înainte însă de a ajunge acolo, să ne antrenăm la nivelurile de jos, care nu pretind atâta curaj.

Călătoreşti, de pildă, este ora prânzului şi intri într-un restaurant. La mese stau mulţi, dar nimeni, nici la începutul, nici la sfârşitul mesei nu-şi face cruce. Mănâncă fără să-şi amintească de Dumnezeu. Tu îndrăzneşte să-ţi faci cruce. Nu te teme de ironii. Ideea că lumea te va comenta te terorizează şi-ţi paralizează mâna. îţi va trebui curaj, ca să-ţi duci degetele la frunte şi să-ţi faci semnul crucii.

Altă situaţie. Te afli undeva şi deodată îţi bubuie urechile de o blasfemie ruşinoasă, pe care a aruncat-o în public cineva. îl auzi şi îl vezi. E în faţa ta. Ce stai? îndrăzneşte să te apropii de el şi cu seriozitate protestează. Spune-i că fiind el însuşi creştin botezat, nu i se permite să devină mai rău decât evreii şi prin blasfemiile lui să-L crucifice în public pe Domnul Slavei. Şi

46

dacă te urmează alţi 10-20 de creştini, să fii sigur că sunteţi destui ca să eliminaţi blasfemia din întreg oraşul vostru.

Al treilea caz. Te afli într-un cerc de intelectuali, iar unul, ca să pară că el e un spirit mult superior, începe să ironizeze cele pe care tu le adori. Ceilalţi ascultă, poate că nu sunt de acord, dar cu toate acestea ei tac de teama ca nu cumva să fie caracterizaţi cu concepţii învechite.

Vei tăcea deci şi tu? Te vei închide în carapacea laşităţii? Nu.

îndrăzneşte, credinciosule! Precum Iosif şi Nicodim ieşi din ascunzătoare şi ia poziţie. Nu-l lăsa pe necredincios să înjure credinţa ta şi să-i atragă după sine pe cei naivi. împotriveşte-te, luptă-te cu necredinţa.

Să ne antrenăm în situaţii ca acestea sau în altele asemănătoare şi să dobândim curaj, iar atunci Dumnezeu ne va învrednici să dispreţuim şi pericole mai mari şi să-L propovăduim chiar şi în condiţii mai dificile. Sufletul creştinului este curajos, viteaz, neînfricat. Când vine ceasul să-şi îndeplinească datoria faţă de Dumnezeu şi faţă de aproapele, cu sabia abnegaţiei [lepădării de sine], pe care-o poartă întotdeauna cu el, taie orice legătură şi zice: poziţii, funcţii, avere, bunăstare, promisiuni şi ameninţări ale oamenilor, plecaţi departe.

Ceasul meu, ceasul de cea mai mare importanţă al vieţii mele, a sosit. Aleg moartea. Nimic nu iau în calcul în acest ceas înaintea dreptăţii şi a virtuţii. Pentru acestea a fost martirizat Dumnezeul-Om, Comandantul meu, şi de aceea vreau şi eu să lupt şi să mor. Doamne, ajută-mi! Acesta este limbajul creştinului, al creştinului neînfricat.

47

Fraţilor! Să-L rugăm pe Domnul să ne dea curaj, pentru că El este dăruitorul eroismului şi al bărbăţiei. Iar zilele prin care trecem sunt critice, istorice. Evanghelia, izvorul eroismului adevărat, să fie suprema noastră mângâiere. Fiecare din noi să se arate vrednic de Hristos şi de patrie.

(Omilie radiofonică transmisă în katarevusa de către postul de radio din Larissa pe 23-04-1950)

48

PREDICĂ DESPRE LUX

în omilia anterioară am vorbit, iubiţii mei, despre furt. Am spus că furtul în ultimii ani a luat o mare amploare. Ziarele scriu din ce în ce mai mult despre furturi şi spargeri. Dar care sunt cauzele furtului? De ce fură oamenii? Multe sunt cauzele pentru care oamenii fură. însă una din cauzele principale ale furtului este luxul.

Da, luxul este o cauză serioasă a furtului. Oamenii nu mai vor să trăiască simplu şi smerit, ca în anii de demult; doresc să trăiască cu opulenţă şi ostentaţie, de paradă.

N-a trecut multă vreme de când în Atena a fost prins un hoţ, spărgător şi şarlatan. A vuit lumea. De la început a fost aşa? Nu. Era tânăr. Lucra la vapoare ca electrotehnician, specialist în electronică. îşi câştiga pâinea. Dar tânărul nu s-a mulţumit cu această viaţă smerită şi cinstită de muncitor. A vrut măreţii. A vrut să aibă maşină de ultimul tip. A vrut să facă voiaje în Europa şi să se distreze în marile oraşe. A vrut să trăiască în hotelurile cele mai luxoase şi să joace în cazinouri. A vrut să trăiască o viaţă cu tot confortul şi luxul. A vrut să trăiască viaţa pe care oamenii o numesc „dolce vita”. Dar pentru o astfel de viaţă nu era suficient salariul pe care îl primea ca electrotehnician; pentru o astfel de viaţă însă erau necesari mulţi bani. Şi ca să câştige banii care îi erau necesari, a hotărât să devină hoţ. Împreună cu alţi tineri a alcătuit o bandă şi a început furturile şi spargerile. A tâlhărit şi o bancă. A luat milioane şi a început să trăiască viaţa la care visa. Și-a cumpărat o mașină și alte articole de lux foarte scumpe şi a făcut călătorii turistice în afară, s-a distrat în hotelurile cele mai luxoase, până când a fost

51

prins, iar acum se află în închisoare, târând după el şi pe alţi tineri pe care i-a îndemnai la rele.

Iată, unde a ajuns un tânăr care n-a vrut să-şi trăiască viaţa simplu, în muncă cinstită, ci şi-a dorit o viaţă luxoasă.

Luxul! ce catastrofă aduce în casele bogaţilor, dar şi ale săracilor! Pentru că pretutindeni luxul s-a infiltrat ca un microb.

Vă dau un alt exemplu. Odată, când eram predicator în Atena, pe un drum central am văzut un om ieşind dintr-un magazin de mobilier şi aruncându-se cu furie asupra altuia, înjurându-l şi ocărându-l. M-am băgat în mijloc, ca să-i despart şi să-i împac. Care credeţi, era cauza disputei acestor doi oameni? Luxul. Omul, pe care proprietarul de magazin a vrut să-l lovească, cu lacrimi în ochi mi-a spus: Părintele meu, sunt un om nefericit. Ascultă păţania mea. Sunt dintr-un sat sărac din Peloponez. Am venit cu familia noastră aici, în Atena. Am lucrat din greu. O soră de-a mea a fost cerută de cineva în căsătorie. Deşi ne-am înţeles ca nunta să aibă loc, deodată mirele a început să ridice pretenţii. Ultima lui pretenţie a fost să-i facem mobilă în valoare de 40 de mii de drahme. Noi, oameni săraci, n-am avut bani să cumpărăm mobilă. Dar ca să nu zădărnicim tratativele în vederea căsătoriei, peţitul, am venit la acest proprietar de magazin, am cumpărat mobilă pe credit şi am semnat o poliţă. Deoarece însă mi-e greu să plătesc poliţa, acum, când m-a văzut trecând pe-aici, m-a atacat... Ah, părintele meu, cum s-a schimbat lumea! în casa noastră părintească n-am avut mobilă de lux. O masă şi câteva scaune. Am trăit în sărăcie, dar eram fericiţi. Şi acum, cu mobilierele, suntem în primejdie de a ne pierde dragostea şi pacea şi a ne omorî pe drumuri. Suntem nişte nenorociţi. Ne-a mâncat luxul. Sunteţi de vină însă şi voi predicatorii, care nu predicaţi împotriva luxului şi nu-i sfătuiţi pe oameni cum trebuie să trăiască...

Luxul înseamnă distrugerea caselor, dar şi cauza abuzurilor, delapidărilor, infamiilor şi decăderilor morale.

Pentru o haină de blană, pentru o rochie de mătase, pentru brăţări şi inele, femeia îşi vinde onoarea. Altul, pentru ca să-şi mobileze sufrageria şi s-o transforme în sufragerie de lux, nu ezită să abuzeze de poziţia sa şi să se facă hoţ al banului public.

într-un oraş din Macedonia cineva îmi zicea: îl ştiu pe unul. E funcţionar sărac. A trăit în mod cinstit cu familia sa. Acum însă, în ultima vreme, văd că în casa lui se schimbă ritmul vieţii. A intrat luxul. I-am vizitat casa şi mi-a luat ochii. în sufrageria casei lui are mobilă în valoare de peste 200 de mii de drahme. Şi se naşte întrebarea: Unde a găsit atâţia bani?

Din nefericire, femei bezmetice, fără minte, îşi împing bărbaţii la rău. îi ameninţă că vor da divorţ, dacă nu le cumpără toalete de lux, televizoare şi mobile.

Luxul devine o cauză pentru care oamenii evită naşterea de copii. Ştiu familii care nu fac copii, deoarece banii lor îi cheltuiesc pentru o viaţă de lux. Dacă ar fi trăit smerit şi simplu, ar fi putut să nască şi să întreţină copii. Sumele pe care le cheltuiesc oamenii în lux sunt inimaginabile. Prin ele ar fi putut să întreţină şi să trăiască fericiţi mii de copii. Pe copii îi omoară luxul vieţii de astăzi.

Iubiţii mei! Luxul este catastrofa şi depravarea lumii. Luxul este o plagă socială. A căpătat o întindere mare. Am ajuns astfel într-o vreme, care lucrurile cele mai inutile le-a transformat în necesare, iar lucrurile cele mai necesare şi utile le-a transformat în inutile, de prisos. S-au răsturnat condiţiile de viaţă. Unde este simplitatea? Unde este viaţa smerită şi simplă? Dar toţi cei care vrem să ne numim creştini, să auzim ce zice Apostolul Pavel: „Ci, având hrană şi îmbrăcăminte cu acestea vom fi îndestulaţi” (I Timotei 6, 8). Suntem fericiţi spune Apostolul, dacă avem cele necesare, aşa cum sunt alimentele şi hainele. Nu vrem

lucruri inutile, de prisos. Să ne gândim serios la aceste cuvinte ale Apostolului Pavel. Şi înainte de toate, când ispita luxului ne agasează şi ne face să căutăm lucruri inutile, de prisos, să aruncăm o privire la Cel Răstignit, Care a trăit într-o simplitate unică şi într-o smerenie unică. Să comparăm viaţa noastră cu viaţa Lui şi să judecăm atunci dacă suntem vrednici să ne numim ucenicii Lui. Acela în sărăcie, noi în lux.

Hristoase, iartă-ne şi luminează-ne, ca să trăim viaţa pe care ai trăit-o Tu şi Sfinţii Tăi Apostoli şi adevăraţii Tăi ucenici din toate veacurile.

PREDICĂ DESPRE JURĂMÂNTUL FALS

Există, iubiţii mei, există un rău, la care nu ne gândim. Pentru că dacă ne-am fi gândit la el la modul serios, n-am fi ajuns în asemenea punct, încât aproape toţi să fim vinovaţi de el, şi din cauza acestui rău binecuvântata noastră ţară să se afle în primejdia de a deveni o ţară blestemată. Care este acest rău? Este vorba despre jurăminte. Este jurământul fals sau sperjurul. Cine nu s-a jurat ori dacă nu s-a jurat vreodată, nu va fi nevoit să se jure pe viitor? Cei care nu s-au jurat niciodată în viaţa lor sunt foarte puţini.

Jurămintele sunt de două feluri: publice (de stat) şi particulare. Publice se numesc acelea pe care cineva este nevoit să le facă, deoarece le cere statul. Orice serviciu de stat şi-ar asuma un cetăţean, el trebuie să depună un jurământ, cum că-şi va executa cu fidelitate îndatoririle. De la executorul judecătoresc până la preşedintele statului toţi depun jurământ. Depun jurământ şi tinerii noştri, când merg în armată. Jurământ revendică şi tribunalele: de la judecătoria de pace până la Curtea Supremă de Justiţie [Areopag]. Pretutindeni se depune jurământ. Nicio cauză nu se introduce în proces, dacă anterior nu se anchetează martorii: Şi martorii se anchetează sub jurământ. Nu se jură doar pentru cazuri serioase şi grave, cum sunt omorurile, ci şi pentru cazurile cele mai mici. S-a întâmplat o mică pagubă? S-a furat o găină? Au sărit caprele pe terenul altuia? A scos cineva un cuvânt şi l-a jignit pe altul? S-au certat doi vecini pentru o palmă de pământ? E dator cineva o mică sumă şi refuză să o achite? Pentru toate acestea şi pentru atâtea alte lucruri mărunte, pentru fleacuri şi nimicuri, oamenii sunt târâţi în tribunale şi se jură.

Oamenii se jură. Mii, milioane de jurăminte pe an.

Au trecut ani de când într-un oraş am cunoscut un paznic de câmp. Era un creştin credincios. Şi pentru că în mod regulat, la o anumită perioadă de timp, era obligat să se jure pentru diferitele pagube, pe care le făceau sătenii şi ciobanii, şi-a dat demisia. Nu mai suport! îmi spunea. Am făcut un jurământ când mi-am asumat serviciul de paznic de câmp. N-a ajuns acest jurământ pentru executarea cu fidelitate a datoriei mele? Asta pentru conştiinţa mea este insuportabil. Om sunt şi eu şi mă tem ca nu cumva, vreodată, în multele jurăminte pe care le-am făcut, să nu-mi fi scăpat vreun cuvânt şi să nu fi spus lucrurile aşa cum sunt. Mă voi duce în iad... De aceea, m-am indignat şi mi-am dat demisia.

Omul acesta avea conştiinţă şi se temea de jurăminte. Dar câţi sunt cei care au o conştiinţă atât de fină, de delicată? Cei mai mulţi, fără să se gândească ce foc este pentru ei înşişi şi pentru casa lor jurământul, se jură fals. Şi cum să emită completul de judecată o hotărâre dreaptă cu atâţia martori mincinoşi? Dacă martorii jură minciuni, atunci judecătorii nu pot să se transforme în prezicători, ca să descopere adevărul. Corect a spus un judecător, care judeca de mulţi ani, că societatea de astăzi este o mare în care peştii s-au împuţinat, iar nefericitul pescar, adică judecătorul, trebuie să arunce de multe ori năvoadele, ca să prindă peştele, adică adevărul. Adevărul a ajuns un lucru rar. Dacă tribunalul ar putea să-i descopere pe toţi martorii mincinoşi, n-ar ajunge închisorile de astăzi, ca să-i încapă pe cei pe care i-ar condamna.

O, cu câtă uşurinţă îşi întind astăzi oamenii mâna pe Evanghelie şi se jură! Altădată, când exista frică de Dumnezeu, se cutremurau nu să depună jurământ mincinos, ci să se jure şi pe adevăr. Preferau să fie păgubiţi decât să se ducă la tribunal şi să se jure. însă acum, pentru câţiva bănuţi, oamenii n-au niciun stres în a se jura şi desigur fals. Scopul lor unul este:-Să câştige cazul. Dar ce vor spune, ca să-l câştige, nu-i interesează. Sunt în

stare să denatureze adevărul, să prezinte întunericul drept lumină, iar lumina drept întuneric.

Dar dacă inconştienţii izbutesc să înşele justiţia omenească, niciodată însă nu vor izbuti să înşele justiţia dumnezeiască. Există, o, martorilor mincinoşi, există un Dumnezeu drept. Mai devreme sau mai târziu crima pe care aţi făcut-o, depunând jurământ mincinos, dreptul Dumnezeu o va pedepsi. Istoria aminteşte multe exemple de pedepsire a oamenilor, care au depus jurământ mincinos. La unul din acestea vom face referire.

în primele veacuri ale creştinismului, un episcop sfânt a fost acuzat îngrozitor. Duşmanii săi l-au dus la tribunal şi cu jurăminte îngrozitoare întăreau tot ce spuneau. „Să ard în foc a spus primul dacă nu spun adevărul". „Să mor de o boală îngrozitoare!", a spus al doilea. „Să-mi pierd viaţa!", a spus al treilea. N-a trecut multă vreme şi mânia lui Dumnezeu i-a ajuns pe cei trei deodată. Foc a căzut peste casa primului şi-a ars-o şi împreună cu casa a ars şi el însuşi şi întreaga lui familie. Al doilea a murit de o boală grea. Iar al treilea, văzând moartea celorlalţi doi, s-a zdruncinat sufleteşte atât de mult,

încât plângea continuu şi a murit. Episcopul pe care îl acuzaseră mincinos este Sfântul Narcis, Episcopul Ierusalimului, căruia Biserica îi prăznuieşte pomenirea în fiecare an, pe 7 august. Să audă de păţania acestor trei martori mincinoşi actualii martori mincinoşi şi să-şi ceară iertare de la cei pe care i-au nedreptăţit. Pentru că mânia lui Dumnezeu vine.

Dar în afară de jurămintele care se depun oficial la tribunal, există şi alte jurăminte: cele particulare. Sunt jurămintele cu care oamenii se jură singuri, ca să devină credibili. îi auzi zicând: „Dar pentru Dumnezeu!”, „Dar pe Hristos!”, „Dar pe Maica Domnului!”. Şi aceste cuvinte sunt un
57
fel de jurământ, pentru că omul îl invocă pe Dumnezeu ca martor a câte zice.

Iubiţii mei! de toate aceste jurăminte false ţara noastră ar fi scutită, dacă noi toţi, conducători şi supuşi, am îndeplini porunca Domnului nostru Iisus Hristos, întemeietorul sfintei noastre credinţe. Hristos ne spune clar să nu ne jurăm: „Eu vă spun vouă: Să nu vă juraţi nicidecum... Ci să vă fie cuvântul vostru ce este „Da!” - „Da!” şi ce este „Nu!” - „Nu!”; iar ce este mai mult decât acestea de la cel rău este” (Matei 5, 34-37).

O societate creştină, dacă vrea să meargă potrivit Evangheliei, trebuie să înceteze a mai întrebuinţa jurământul. Ca episcop, întotdeauna strig şi nu voi înceta să strig şi să protestez până când jurământul va fi desfiinţat în patria noastră, iar tribunalele noastre vor stabili cu exactitate adevărul prin altă modalitate.
58

PREDICĂ DESPRE SUICID

Iubiţii mei, una din poruncile Decalogului este şi porunca “Să nu ucizi!”.

Omul nu este o creaţie la întâmplare, nu este un animal; este cea mai minunată creaţie a lui Dumnezeu, este icoana lui Dumnezeu. Iar unul din bunurile pe care i le-a dăruit Dumnezeu este şi viaţa.

Viaţa este ceva pe care omul nu poate să-l creeze. Omul poate să distrugă şi să recreeze multe; viaţă însă nu poate să creeze. De pildă, este război? Se distrug drumuri, se dărâmă poduri, ard case, se pustiesc oraşe întregi. Dar toate acestea pe care le-a distrus mânia omului pot să se refacă; însă miile,
59
milioanele de oameni, care au fost ucişi în război, oare cine poate să-i aducă la viaţă? Oamenii de ştiinţă din toată lumea să se adune chimişti, fizicieni, matematicieni şi doctori, toţi împreună, nu numai că nu pot să facă sau să readucă la viaţă măcar un om, dar nicio furnică. Da, o furnicuţă, pe care o călcăm cu picioarele, nu este în stare să facă ştiinţa. Dumnezeu dăruieşte viaţă omului şi El, doar El, Creatorul şi Plăsmuitorul omului, are dreptul să-i ia viaţa. Omul, nu. Omul trebuie să stea cu uimire înaintea fenomenului vieţii şi să respecte viaţa semenilor săi. Nu este îngăduit în niciun fel să ia viaţa altuia.

I)ar dacă nu este îngăduit să iei viaţa altuia, cu mult mai mult nu este îngăduit să îţi iei viaţa singur, nu este îngăduit să te sinucizi.

“Să nu ucizi!”. Din nefericire, această poruncă a lui Dumnezeu oamenii nu o respectă. La vreme de război, apucă armele şi ucid alţi oameni. Şi nu doar la vreme de război, dar şi pe vreme de pace, oamenii, stăpâniţi de diferitele lor patimi, îi ucid pe ceilalţi oameni, iar pământul se vopseşte zilnic cu sânge omenesc. Cain îl ucide pe Abel.

Dar, cea mai îngrozitoare din toate crimele şi omorurile este sinuciderea. Aşa cum menţionează o statistică, în toată lumea se sinucid mii de oameni în fiecare zi. Unii se aruncă în râuri şi în mări, alţii îşi dau foc şi ard, alţii iau otravă şi se otrăvesc, iar alţii în diferite alte feluri îşi pun capăt vieţii lor.

Mii de oameni se sinucid în fiecare zi! Şi aici, în mica noastră patrie, Elada, din nefericire, sinuciderea nu este un fenomen rar. Iată, în acest ceas în care scriu omilia sună telefonul mitropoliei. îl ridic şi ce aud? O femeie nefericită dintr-un sat nu a suportat comportamentul copilului ei, şi şi-a dat foc ca să ardă şi abia a scăpat. Nu trece o zi în care să nu aibă loc în patria noastră una, două, sau chiar şi mai multe sinucideri. Dispar case. Se îmbracă în doliu văduve şi orfani. Această tristeţe şi melancolie acoperă sufletele oamenilor. Când
60
sinuciderea se întâmplă într-un sătuleţ, toţi oamenii sunt trişti şi supăraţi şi toţi îl întreabă pe al lor, de la cea mai apropiată rudă până la cel mai indiferent: Cu ce i-am greşit de a făcut acest rău? Pentru

că pentru fiecare sinucidere toţi într-un fel au un procent de vină. Cineva care s-a sinucis a lăsat o însemnare pe care scria: “Mă sinucid, pentru că nimeni nu mă mai iubeşte”...

Dar care este pricina cea mai adâncă pentru care oamenii se sinucid? Oare din cauza sărăciei şi a foamei? Dar câţi săraci nu există care sunt mai săraci decât cei care se sinucid şi totuşi trăiesc în fericire? Statisticile ne confirmă că din cei care se sinucid cei mai mulţi nu sunt săraci, ci bogaţi şi milionari, care au toate bunătăţile. Nu cumva se sinucid din cauza bolii? Dar există bolnavi care pătimesc de boli incurabile ani şi ani şi totuşi nu se sinucid.

Nici sărăcia, nici nenorocirea, nici boala incurabilă, nici persecuţia, nici urmărirea, nici alte evenimente dureroase, care se întâmplă în viaţa omului nu sunt cauzele cele mai adânci ale sinuciderii. Nu! Toate acestea sunt motive sau pretexte, şi nu cauze. Rădăcina răului este în altă parte. Se află în aceea că în sufletele oamenilor, ale celor mai mulţi oameni, candela credinţei s-a stins deja. Nu cred în Dumnezeu, Care caută şi se îngrijeşte de toate făpturile sale. Dumnezeii oamenilor de astăzi sunt mamona, sunt banii, sănătatea, munca, prietenia şi spatele persoanelor puternice, sunt... Şi când aceşti dumnezei, în care nădăjduiesc, vor cădea, adică atunci când portofelul se va goli, când vor cădea grav bolnavi la pat şi ştiinţa îi va dezamăgi, când cei mari şi tari vor cădea de pe scaunele lor şi nu vor mai putea să-i protejeze, când toate susţinerile pământeşti se vor prăbuşi, atunci ca unică rezolvare a problemei vieţii lor oamenii vor afla sinuciderea. A murit dumnezeul lor? Trebuie să moară şi ei; nu mai există niciun motiv de existenţă.

Iubiţii mei! Sinuciderea este o urmare a necredinţei. Niciun om care crede în Dumnezeu nu se sinucide. Amintim un exemplu. Doi copii, care nu puteau să trăiască în sat, au plecat în străinătate. Acolo au lucrat din greu şi au făcut o avere mare. Dar viaţa este o roată, o sferă care se roteşte. Lucrurile s-au schimbat. A dat peste ei o criză economică şi într-o dimineaţă sau trezit cu totul săraci. Singura lor avere era trupul lor. Cum au primit nenorocirea? Unul a deznădăjduit, s-a dus la un râu şi s-a înnecat. Dar celălalt a înfruntat situaţia cu mult calm. Şi-a făcut cruce şi a început să lucreze ca şi înainte. în puţin timp a dobândit din nou o avere importantă. Când cineva l-a întrebat cum de n-a deznădăjduit ca şi celălalt, a răspuns: Mi-am amintit de cuvintele sărmanei mele mame, care îmi spunea: Copilul meu, în această lume vei întâlni multe, multe amărăciuni şi multe chinuri. Niciodată, dar niciodată, să nu deznădăjduieşti. Să crezi în Dumnezeu. Atotputernica mână a lui Dumnezeu niciodată nu te va părăsi...

Părinţi, care mă ascultaţi, învăţaţi şi predaţi evlavia, îngrijiţi-vă să sădiţi în copiii voştri credinţa în Dumnezeu. Sădindu-le credinţa în Dumnezeu, oferiţi copiilor voştri cea mai mare binefacere. Pentru că orice li s-ar întâmpla în viaţă nu vor deznădăjdui, nu se vor sinucide. îşi vor aduce aminte de cuvintele voastre, vor ridica ochii la cer şi vor spune:

Şi chiar dacă nu-mi rămâne-n lume Un loc unde să-mi plec capul, unde să stau, Acolo, în înălţime, este Dumnezeul meu.

Cum aş putea să deznădăjduiesc?

PREDICĂ DESPRE RELAŢIILE PREMARITALE

NOTA MITROPOLITULUI AUGUSTIN: Această predică a pricinuit mult zgomot. A fost comentată şi de ziarele din Atena. Din nefericire, societatea noastră şi-a însuşit atât de mult obiceiurile păcătoase, încât se miră foarte mult când aude că Legea lui Dumnezeu le interzice. Un răspuns pe această temă la cronograful domnului P. Paleologos am publicat în foaia nr. 366 din 1974 din periodicul „Scânteia creştină”.

încep, iubiţii mei, încep această omilie cu o scurtă istorie, care s-a întâmplat într-un sat din zona Ioanninei. în Gardiki aşa se numeşte satul există o datină, o lege nescrisă. Imediat ce se face logodna, logodnicul are relaţii cu logodnica lui şi trăiesc ca un cuplu. Această datină o urmează toţi. Tot aşa, un tânăr din sat, imediat ce s-a logodit, a întreţinut relaţii cu logodnica lui. Toţi în sat aşteptau să aibă loc nunta. Dar nunta na mai avut loc. De ce? Pentru că tânărul, fără niciun motiv serios, ci cu „aşa vreau” a stricat logodna şi şi-a părăsit logodnica. Tânăra s-a cufundat în tristeţe. Părinţii şi rudele ei sau supărat şi ei; nu suportau jignirea pe care le-o făcuse viitorul ginere. Cineva i-a sfătuit ca fata să-l reclame la tribunal pe logodnicul care a părăsit-o. Plângerea s-a făcut. Au fost cercetaţi martori şi aceştia au confirmat că într-adevăr acest tânăr din ziua în care s-a logodit a convieţuit cu logodnica lui.

Judecătorul l-a chemat la final pe tânăr să se apere. Şi acesta cum s-a apărat? Ca şi cum ar fi fost cu totul nevinovat, a spus: Nu am făcut niciun rău. Ceea ce am făcut, să întreţin relaţii cu tânăra, am făcut-o pentru că aşa hotărăşte datina, iar eu n-am putut să fac altfel. Nu sunt vinovat cu nimic. Dacă există unul care-i vinovat, acela este datina...
63

Astfel s-a apărat tânărul. Dar Tribunalul de Primă Instanţă nu l-a achitat; a deschis legile statului şi a văzut că ceea ce a făcut tânărul este interzis. Este, zice, o faptă imorală, o înşelăciune, un atac la onoarea femeii. Prin promisiunea că se va cununa cu ea, fata i s-a încredinţat acestuia şi a încetat să mai fie fecioară. Astfel, tânărul a expus-o pe fată în ochii lumii, i-a afectat onoarea, şi se cuvine să fie pedepsit. Iar argumentul pe care l-a invocat tânărul că aşa e datina, zice Tribunalul, nu rezistă; pentru că datina nu poate să justifice moral o faptă care a avut loc. Există datini care vin în contradicţie cu regulile moralei, care sunt baza unei societăţi. Fără legi morale societatea încetează să fie societate umană şi devine apoi o junglă. Şi cu siguranţă datina ca cei logodiţi să trăiască în cupluri este o faptă imorală şi vine în contradicţie cu înţelesul de nuntă, de nuntă creştină. Atâta vreme cât nu a avut loc o nuntă, relaţiile premaritale sunt imorale şi interzise. Cam acestea le zice decizia Tribunalului în cuvinte simple.

Tribunalul l-a condamnat pe tânărul care a stricat logodna, iar condamnarea sa a fost publicată în aproape toate ziarele şi a făcut o mare impresie.

Tribunalul din Ioannina zice prin hotărârea lui: Tineri şi tinere, nu este permis să vă uniţi trupeşte înainte de nuntă; lucrul acesta este imoral după codul civil. Dar înainte de a se exprima Tribunalul pe această temă, a vorbit Biserica, şi nu va înceta să vorbească, ca şi acel cocoş, care a cântat în noaptea Joii celei Mari, şi l-a făcut pe Petru să-şi aducă aminte de mărimea păcatului său, să se pocăiască şi să plângă. Veşnic este glasul Bisericii. Şi oricât de mult s-ar strica societatea şi întunericul moral ar acoperi lumea, glasul Bisericii în acest întuneric nu va înceta să se audă. Pentru că glasul Bisericii zice:

Tineri şi tinere, care sunteţi gata de nuntă, fiţi atenţi. Nunta este o Sfântă Taină. Vai de acela care o va profana.
64
Cununiile nu se potrivesc pe capetele oamenilor, care înainte de a se căsători se amestecă asemenea dobitoacelor şi se rostogolesc în noroi şi în stricăciune; cununiile se potrivesc pe capetele acelora, care-şi biruiesc patima şi se duc în biserică feciori, ca să primească binecuvântarea lui Dumnezeu. Biserica nu cunună, nu trebuie să cunune oameni care înainte de a se căsători au fost curvari şi adulteri, oameni care fac orice dezonoare, rămân nepocăiţi, şi apoi au neruşinarea să ceară Bisericii să încununeze sau să cunune dezonoarea sau infamia lor. Nu! Tineri şi tinere, fiţi atenţi! Dacă vreţi să faceţi o Nuntă creştină, să construiţi o casă şi să trăiţi o viaţă fericită, păziţi-vă trupurile voastre curate ca cristalul de orice fel de dezonoare. Relaţiile sexuale înainte de nuntă sunt imorale. V-a spus-o Tribunalul din Ioannina, v-o spunem şi noi. Dar mai presus de toate tribunalele lumii vă spune Biserica lui Hristos. Prin canon, prin epitimii duhovniceşti, ea îi pedepseşte pe tinerii şi pe tinerele acelea care au contact trupesc şi trăiesc ca perechi înainte de Nuntă. Ascultaţi glasul Episcopului, glasul Bisericii.

Din nefericire, această datină blestemată nu se întâlneşte doar în Gardiki, Ioannina. Există şi în alte zone. Din nefericire, şi în alte părţi, logodnicii înainte de a se cununa se amestecă şi trăiesc ca perechi. Nicio conştiinţă! O stare dobitocească, de bestialitate. Şi singurii care rămân curaţi şi neîntinaţi până în ziua Nunţii şi nu se ating unul pe altul cine credeţi că sunt? Sunt cei pe care lumea-i numeşte dispreţuitor ţigani, sunt neofiţii Florinei.

Urmările acestui obicei blestemat sunt groaznice. Amintesc doar două-trei exemple. O fată, pe care a stricat-o logodnicul ei şi apoi n-a mai vrut să se cunune cu ea, a venit disperată la Mitropolie, a vărsat multe lacrimi pentru păţania ei şi vroia să se ducă să se sinucidă. „M-a expus ticălosul!” -
65
spunea. „Nu mai am de-acum faţă să ies în societate...”. Un tată a venit şi el la Mitropolie şi mi-a spus că viitorul lui ginere, după ce a trăit cu fata lui în mod nelegiuit, ca logodnic, acum, ca să se cunune cu ea cere bani şi zestre şi ogoare, îi cere toată averea... Şi un al treilea caz. Unul, care era logodit şi trăia cu logodnica lui ca o familie, cu câteva zile înainte de nuntă a fost ucis într-un accident de automobil. Ce va face de-acum fata nenorocită?

Iubiţii mei, plâng şi mă tânguiesc pentru acest hal al societăţii noastre. Şi vreme de şapte ani n-am încetat ca episcop să predic şi să mustru societatea pentru această datină blestemată. Şi pastorale -enciclice am scris şi am publicat. în urma acestei lămuriri ample pe care am făcut-o, cred că a venit vremea să iau măsuri mai aspre împotriva acelora care nu ascultă de glasul Bisericii. Şi prima măsură este: Sfânta Mitropolie de Florina nu va mai emite de acum binecuvântare de Nuntă, dacă preotul paroh nu va certifica în mod responsabil că tânărul şi tânăra care se apropie către Nuntă n-au respectat porunca Bisericii, ci au trăit ca şi perechi cu totul şi cu totul obraznic şi fără ruşine. Nunta acelora se va face în cele din urmă, dar nu în sat, ci în paraclisele de la ţară, ca să fie un exemplu, iar părinţii aceia, care tolerează această stare mizerabilă şi deplorabilă, vor fi pedepsiţi şi ei prin epitimii corespunzătoare, deoarece au cedat şi au făcut casele lor case de desfrânare, bordeluri. Da, tată şi mamă, bordel faci din casa ta când îţi laşi viitorul ginere să-ţi necinstească fata înaintea ochilor tăi. Aşa spune Tribunalul de Primă Instanţă din Ioannina, aşa spunem şi noi.

66

PREDICĂ DESPRE EXHIBIŢIONISM

Alături, iubiţii mei, alături de celelalte rele care biciuiesc societatea de astăzi, se află şi exhibiţionismul sau nudismul. O nouă modă. N-a trecut mult timp de când au scris ziarele că în marile oraşe din America şi din Europa au apărut tineri şi tinere complet goi, care aleargă ca nişte sălbăticiuni pe drumuri şi nu se ruşinează deloc. îi urmăreşte poliţia, bărbaţi şi femei, ce mai păstrează în ei o oarecare demnitate, îşi acoperă faţa, ca să nu vadă această privelişte jalnică. Acest nou tip de nudism a fost numit în limba engleză „streetking”, adică a alerga gol pe străzi.

Goi pe străzi! Vi se pare incredibil? Dar trebuia să ne aşteptăm la asta. Evoluţia păcătoasă a societăţii aici va ajunge. Pentru că răul, orice rău, nu se arată dintru început în toată puterea şi amploarea lui. începe de la cele mici, înaintează şi ajunge la cele mari. Asta s-a întâmplat şi cu nudismul. La început moda a luat foarfecele şi a tăiat puţin toaleta, rochia de gală a femeii. Au început să apară goale puţin mâinile, puţin picioarele şi puţin pieptul. S-au auzit atunci câteva proteste. Lumea însă s-a obişnuit cu această îmbrăcăminte şi peste puţin timp moda a prins curaj şi a înaintat. A tăiat mai mult toaleta femeii şi goliciunea i s-a înfăţişat mai provocatoare. Moda a adus fusta mini şi le-a făcut pe femei să se dezgolească în băile mixte şi să-şi acopere foarte puţin trupul cu aşa-numitul bikini. Iar în cluburile nocturne de distracţii cu circuit închis [cu o clientelă selectă], după ce clienţii s-au ameţit de whisky, iar instrumentele interpretează cântecele cele mai imorale, atunci femeile numite cântăreţe fac striptease, adică aruncă de pe ele şi puţinele haine pe care le mai poartă şi la un moment dat se prezintă goale. Dar nu s-a oprit moda nudismului nici aici. După ce i-a dezbrăcat pe oameni în băi şi în cluburile de noapte, îi dezbracă acum şi pe drumuri înaintea a mii de ochi.

67

De la decolteuri la bikini, de la bikini la striptease, şi de la striptease la streetking.

Dar această goliciune a omului este un progres, este o evoluţie şi o civilizaţie? Nu, de mii de ori nu! Nu este progres şi evoluţie, ci retrogradare, dare înapoi. în junglă sălbaticii umblă goi, dar iarăşi, nu cu totul goi; poartă ceva şi-şi acoperă trupul lor, fie piei de animale, fie frunze late de copaci. Nu apar cu totul goi. Au şi ei sentimentul ruşinii.

Omul se deosebeşte de animale şi prin faptul că animalele nu au nevoie de haine. Purtarea de grijă a lui Dumnezeu le-a înzestrat cu piele, care este ca un impermeabil şi nu trec de ea nici razele arzătoare ale soarelui, nici frigul pătrunzător al iernii. Dar pielea omului nu este ca pielea animalelor; este subţire. De aceea omul este foarte sensibil. Simte frigul, ca şi căldura. Şi nu prezintă doar sensibilitate trupească, ci şi sensibilitate morală. Are ruşinea nativă. Se ruşinează să se dezgolească înaintea altor oameni şi, de aceea, din vremurile cele mai vechi, încearcă să-şi acopere goliciunea şi să umble îmbrăcat. Doar oamenii care şi-au pierdut mintea sau oamenii care se află sub înrâurirea demonului, doar cei nebuni şi demonizaţi îşi sfâşie hainele şi umblă goi. De un astfel de om demonizat aminteşte şi Evanghelia. Ai lui îl îmbrăcau, dar el îşi rupea hainele şi umbla gol. Dar acesta cel puţin ieşise din cetate şi acolo, în pustietate, rămânea toată ziua şi toată noaptea, nu se întorcea acasă, ci se ducea în morminte şi dormea. în această stare jalnică l-a întâlnit Hristos. Dar când Hristos l-a vindecat şi a scos demonul, atunci omul şi-a revenit la mintea cea dintâi, a simţit ruşine pentru goliciunea lui, s-a dus imediat şi s-a îmbrăcat şi astfel, „îmbrăcat şi cuminte”, L-a urmat pe Hristos (Luca 8, 35).

68

Cred că nu suntem departe de adevăr dacă spunem că şi nudiştii de astăzi sunt un tip de oameni

demonizaţi, pe care demonul nudismului nu-i lasă să se liniştească. Şi aşa cum vara pe boi îi apucă musca, tăunul, şi sărmanii nu pot să se liniştească, ci aleargă ca demonizaţii, aşa şi oamenii, tineri şi tinere, pe care i-a apucat această muscă a nudismului, nu se liniştesc. Demonul lor strigă continuu:

Dezbrăcaţi-vă în băile mixte. Dezbrăcaţi-vă la baluri şi la party petreceri. Dezbrăcaţi-vă în cluburile de noapte. Dezbrăcaţi-vă la demonstraţiile de gimnastică, de fitness. Dezbrăcaţi-vă la parade şi defilări. Dezbrăcaţi-vă şi în biserică. Dezbrăcaţi-vă de-acum de tot, dezbrăcaţi-vă şi alergaţi pe străzi. Cu ce se deosebesc, rogu-vă, aceşti oameni de demonizatul din Evanghelie?

Acest nudism-exhibiţionism ce apare astăzi în marile oraşe din Europa şi America şi-i tulbură pe oameni este una din cele mai mari sminteli ale epocii noastre. Este un semn al vremurilor, care arată că trăim zile foarte viclene. Este o prevestire, un pronostic că vine mânia lui Dumnezeu. Oamenii au devenit astăzi trupuri şi numai trupuri, ca pe vremea lui Noe. Sodoma şi Gomora, şi chiar mai rău. Ruşinea deja a dispărut. Oamenii vor trăi împreună ca şi câinii pe străzi. Vor întreţine relaţii şi vor păcătui în public. Şi asta se va numi evoluţie şi civilizaţie! Nu civilizaţie, ci retrogradare şi barbarie. Un sfânt, care a trăit în părţile noastre şi a propovăduit şi a ajuns mucenic pentru Hristos au trecut de atunci mulţi ani, pe când femeile erau încă îmbrăcate cum se cuvine a profeţit nudismul de astăzi şi a spus: Când veţi vedea femeile umblând goale pe străzi, atunci va veni sfârşitul lumii.

69

Iubiţii mei! Nudismul a venit cu toată grandoarea. Timid-timid şi-a făcut apariţia. Sigur că este încă departe de patria noastră. Dar pentru că orice rău care se face în marile oraşe din lume îl imită şi celelalte şi mai ales noi, elinii, nu va trece multă vreme şi vor apărea şi aici cazuri bolnave de o astfel de goliciune. Unele periodice şi ziare, în loc să stigmatizeze acest nudism, încep să-l justifice acum prin cuvinte mestecate, rumegate, dar mâine să fiţi siguri vor lăuda nudismul şi-i vor osândi pe ceilalţi, care se îmbracă, şi-i vor numi farisei făţarnici! Întunericul îl vor numi lumină şi lumina întuneric.

Dacă vrem ca poporul nostru să nu putrezească şi să se strice cu desăvârşire, să luăm cu toţii măsuri. Responsabilitatea, îndeosebi a statului nostru, este mare. Dacă glasul nostru nu va fi auzit, noi ne-am îndeplinit datoria. în biserici însă, o spunem încă o dată, nu vom îngădui goliciunile.

PREDICĂ LA LITURGHIA DARURILOR ÎNAINTESFINŢITE

71

CE ESTE DUMNEZEIASCA LITURGHIE MAI ÎNAINTE SFINŢITĂ?

Dumnezeiasca Liturghie pe care o săvârşim astăzi, aşa cum ştiţi toţi, se numeşte Dumnezeiasca Liturghie mai înainte sfinţită. De ce se numeşte înainte sfinţită şi din ce motiv a fost instituită această Liturghie, e necesar să spunem câteva cuvinte simple, iubiţii mei creştini.

Ca să se săvârşească Dumnezeiasca Liturghie, sunt necesare în mod indispensabil două lucruri: primul este vinul şi al doilea pâinea. Fără pâine şi fără vin nu se poate face

72

Dumnezeiasca Liturghie. Pe acestea două preotul le pune pe Sfânta Masă: pâinea pe disc, iar vinul în sfântul potir.

Acestea două, vinul şi pâinea, rămân aşa până la sfârşitul Dumnezeieştii Liturghii? Nu. Rămân vin şi pâine până când ajungem în punctul acela al Dumnezeieştii Liturghii în care se zice: „Pe ale Tale dintru ale Tale, Ţie aducând de toate şi pentru toate”. În acel moment, preotul, în Altar, îngenuncheat, se roagă, iar creştinii din afara altarului, îngenunchiaţi, se roagă şi toată biserica îl roagă pe Dumnezeu, ca să aibă loc minunea, minunea credincioşilor.

Cei care nu cred, oricâte le-am spune, nu acceptă minunea.

în momentul în care preotul îl roagă pe Dumnezeu şi spune cuvintele „Prefăcându-le cu Duhul Tău cel Sfânt”, în acel moment Duhul Sfânt coboară din cer şi pâinea devine Trupul lui Hristos, iar vinul devine Sângele lui Hristos. Asta este minunea.

dar...

Nu există „dar”. Dacă nu ai credinţă, nu călca în biserică. E mai bine să stai la tine acasă şi la cafenea şi nu ştiu ce vei face acolo, decât să te duci la biserică fără să crezi.

Aşadar, în momentul în care îngenunchem, la cuvintele „Pe ale Tale dintru ale Tale...”, are loc minunea cea mare.

dar cum?

Te întreb şi eu: Este singura taină? Celor care se nedumeresc cum de se transformă pâinea în Trupul lui Hristos şi vinul în Sângele lui Hristos, le răspundem că asta nu este singura taină. Toată

viaţa este o taină.

Dacă de pildă mergi în vie, ce vezi? Un butuc şi o rădăcină. Rădăcina ce face? Absoarbe apă, iar apa devine strugure, devine vin.

întrebaţi pe orice inginer agronom vreţi, nu numai din zona noastră, ci chiar pe marii profesori şi oameni de ştiinţă care scriu tratate. întrebaţi: Cum ia rădăcina podgoriei şi viţei-de-vie
73
agăţătoare apa şi o face vin? Nu pot să ne răspundă. Nici n-a putut până astăzi ştiinţa să facă o rădăcină de vie. Aşadar: Acela care ia apa şi o face vin, cu mult mai mult poate să facă vinul care este în potir Cinstitul Său Sânge.

Vreţi un alt exemplu? Hai într-o grădină, care are lămâi, portocali, meri etc. Ce trag rădăcinile lor? Apă. Au jos, în pământ, o pompă, care trage apă; şi apa aceasta lămâiul o face lămâie, portocalul o face portocală, mărul o face măr. Cum se întâmplă asta? Taină, necunoscută, nu poţi să o tâlcuieşti.

Vrei şi un alt exemplu, pe care-l menţionează Părinţii? Deschide măruntaiele pământului, jos, în adâncime. Vei găsi cărbune. Cărbunele acesta se frământă în pământ şi devine diamant. Aşadar: Cel care ia cărbunele şi-l face diamant, cel care ia apa şi-o face vin, cel care ia apa şi-o face lămâie sau portocală. Acesta poate să ia aici pâinea şi s-o facă Trupul lui Hristos şi vinul să-l facă Sângele lui Hristos. Şi această minune se întâmplă în momentul în care se roagă preotul. E nevoie de credinţă.

Când se întâmplă minunea? La dumnezeiasca Liturghie a lui Gură de Aur şi a lui Vasile.

Dar aici, în Dumnezeiasca Liturghie a Darurilor mai înainte sfinţite, pe care am săvârşit-o, n-are loc o prefacere, nare loc această minune.

nu se face o minune? Ce zici, vlădica? Nu se face minunea?

da, nu se face, pentru că s-a făcut. Cinstitele Daruri sunt deja sfinţite. Sunt „mai înainte sfinţite”. Ceea ce avem pe Sfânta Masă nu devin în acest ceas Trup şi Sânge ale lui Hristos, ci au devenit mai înainte. Când?

Duminică, la Dumnezeiasca Liturghie anterioară, preotul ia pâinea sfinţită şi o păstrează pentru ziua de astăzi. De aceea, vedeţi că la celelalte Dumnezeieşti Liturghii la Intrarea mare, când iese preotul, ţinând Sfintele Vase la „Noi, care pe heruvimi
74
cu taină închipuim...”, nu îngenunchem; pentru că nu sunt încă sfinţite. în schimb, acum, la Dumnezeiasca Liturghie mai înainte sfinţită, din primul moment sunt sfinţite toate; de aceea, când se face Intrarea mare şi cântăm heruvicul „Acum puterile cereşti...”, îngenunchem cu toţii; deoarece trece Hristos. Aceasta este diferenţa Dumnezeieştii Liturghii mai înainte sfinţite de celelalte Dumnezeieşti Liturghii.

dar, veţi spune, de ce să se sfinţească la o Dumnezeiască Liturghie anterioară?

E nevoie. Pentru că în Postul Mare [Marea Patruzecime] doar sâmbăta şi duminica se îngăduie săvârşirea Dumnezeieştii Liturghii depline.

de ce nu şi în celelalte zile ale săptămânii?

Dumnezeiasca Liturghie este praznic, este Paştele Domnului, este prăznuire de bucurie. Şi deoarece Postul Mare [Marea Patruzecime] este o perioadă de doliu [de plâns duhovnicesc], nu se permite Dumnezeiasca Liturghie decât sâmbătă şi duminică.

Doar acesta este motivul?

Nu. Este şi următorul. Cei care voiau să se împărtăşească, trebuiau să aştepte sâmbăta şi duminica. însă creştinii primelor veacuri nu puteau să aştepte o săptămână întreagă pentru a se împărtăşi. Nu puteau să aştepte luni, marţi, miercuri, joi, vineri fără Dumnezeiasca împărtăşanie. Voiau să se împărtăşească regulat. Aveau o mare dorinţă. Spune Marele Vasilie că mulţi creştini se împărtăşeau şi miercuri şi vineri şi chiar în fiecare zi.

Aşadar, pentru aceşti creştini vii, care aveau râvnă în inimă şi voiau să se împărtăşească în fiecare zi, Biserica noastră a hotărât să se facă Dumnezeiasca Liturghie mai înainte sfinţită, iar credincioşii să se împărtăşească.
75

Ca să înţelegeţi lucrul acesta, vă zic următoarele. Aşa cum noi oamenii materiali nu putem trăi fără pâine şi fără mâncare, nu trece o zi în care să nu mâncăm, aşa în vremurile de demult creştinii nu lăsau să treacă o zi fără Dumnezeiasca împărtăşanie. O astfel de râvnă, o astfel de sete, o astfel de dorinţă înflăcărată aveau, deoarece credeau în cuvintele lui Hristos, Care a spus: „Cel ce mănâncă

Trupul Meu şi bea Sângele Meu întru Mine rămâne şi Eu întru el". Şi că „are viaţă veşnică" (Ioan 6,56,54). Dumnezeiasca împărtăşanie este viaţă. Hrana materială este viaţă pentru trup, iar Dumnezeiasca împărtăşanie este viaţă pentru suflet. Prin Dumnezeiasca Liturghie mai înainte sfinţită se oferă credincioşilor creştini prilejul împărtăşirii dese.

Acum s-au schimbat vremurile. Creştinii sunt atât de reci şi indiferenţi, încât unii dintre ei se împărtăşesc o dată pe an, în Marea Joi sau în noaptea învierii sau la Crăciun. Alţii iarăşi se împărtăşesc de două sau de trei ori pe an. Alţii se împărtăşesc rar de tot.

Noi ce vă vom sfătui?

Liturghia mai înainte sfinţită, pe care am auzit-o, este o dovadă că Biserica noastră ne îndeamnă să ne împărtăşim cât putem mai des.

Dar ce sfat să dăm epocii noastre de astăzi? Să ne împărtăşim de două sau de trei ori pe săptămână ca creştinii de demult? Să ne împărtăşim de cinci sau de zece ori pe an? Să ne împărtăşim doar la Paşti şi la Crăciun? Ce să răspundem?

Pe mine mă întrebaţi? întrebaţi-l pe dumnezeiescul Gurăde-Aur; şi ce ne va spune Gură-de-Aur, asta să facem.

L-au întrebat pe Gură-de-Aur şi le-a răspuns Sfântul Părinte care a făcut Dumnezeiasca Liturghie: „Eşti pregătit? împărtăşeşte-te în fiecare zi. Nu eşti pregătit? Nici de strălucitul

Paşte să nu te împărtăşeşti. Pentru că şi Iuda s-a împărtăşit şi s-a dus în iad".

Asta este tema cea mare. Nu este de câte ori ne împărtăşim, ci de câte ori vom fi pregătiţi. Dar de ce să nu fim pregătiţi? De noi depinde să ne pregătim.

Desigur, suntem păcătoşi, suntem necuraţi, suntem cufundaţi în păcat şi respirăm microbii păcatului şi avem un suflet necurat. Da, suntem păcătoşi şi nevrednici să ne apropiem de Dumnezeiasca împărtăşanie. Da, suntem necuraţi. Dar există un mod prin care putem să ne curăţim şi să ne pregătim sufletele pentru Dumnezeiasca împărtăşanie. Alături de noi curge râul. Suntem necuraţi? Să mergem să ne curăţim.

Alaltăieri, când a fost timp frumos, am trecut prin Armenohori. Acolo, lângă pod, este un râuleţ. Curgea multă apă. Şi ce-am văzut? Am văzut fete, am văzut femei, care-şi spălau păturile, velinţele şi toate cuverturile; le spălau şi le băteau.

Vine acum strălucitul Paşte şi va trebui ca velinţele şi cuverturile să fie curate. Să fie toate curate. Paharele să fie curate, ferestrele curate, mobilele curate. Toate să fie curate, şi inima noastră necurată?

Aşa cum femeile s-au dus la râu şi spălau şi curăţeau, şi aşa cum gospodinele în Săptămâna Mare au mare grijă ca toate în casă să fie curate, aşa să ne îngrijim cu toţii să ne curăţim sufletul nostru de păcate. Şi aşa cum acele femei s-au dus să spele la râu şi aşa cum alte femei îşi pun rufele în maşina de spălat, o astfel de maşină de spălat, un astfel de râu, care curăţă, este pocăinţa şi sfânta mărturisire. La mărturisire să mergem cu toţii. Nu doar voi, ci şi eu, şi pustnicii care sunt în Sfântul Munte, şi patriarhii; şi chiar şi cel mai sfânt să treacă prin sfânta mărturisire, să se cureţe. Şi când va fi curat să se apropie de Dumnezeiasca împărtăşanie.

Dumnezeiasca împărtăşanie, pentru cel care s-a pregătit, va fi viaţă, va fi desfătare, medicamentul, va fi însuşi Hristos, pe Care se cuvine să-L slăvim zi şi noapte.

Acestea, iubiţii mei, am avut să vă spun, despre Sfintele mai înainte sfinţite.

Prin urmare, câţi dintre voi aţi făcut jertfa aceasta să postiţi astăzi, câţi v-aţi pregătit, v-aţi mărturisit păcatele voastre, câţi îl simţiţi pe Hristos în inima voastră, să vă apropiaţi acum, când se va scoate Sfântul Potir şi să vă împărtăşiţi. Ceilalţi nu se cuvine să se împărtăşească, ci să se îngrijească să-şi pună în rânduială sinele lor, să-şi spele prin mărturisire necurăţiile pe care le au în sufletul lor, şi astfel, de acum curaţi, să se apropie de Sfintele Sfinţilor şi să prăznuiască Preacinstitele Patimi ale Domnului nostru Iisus Hristos şi slăvită Lui înviere. Amin.

(Omilie a Mitropolitului de Florina, părintele Augustin Kandiotis, în Sfânta Biserică a Sfântului Pantelimon florina,
miercuri,

PREDICĂ DESPRE DIVORŢ

Divorţ! Un cuvânt care altădată provoca oroare. în vremurile de demult divorţul era rar în Elada.

Pe atunci, tinerii şi tinerele îşi făceau nunţile curaţi, puri, feciori. Nunţi binecuvântate! Cununiile se potriveau pe fiinţe omeneşti atât de curate. Asta, deoarece cununia de la nuntă strigă: Tinerilor, aţi dus lupta cea mai grea, lupta trupului, aţi învins ispita curviei, vaţi păzit trupurile voastre curate. De-acum se merită să primiţi cununia pe care o oferă Biserica copiilor ei vrednici.

Astfel de nunţi nu puteau fi desfăcute. Aveau temelii puternice. Pentru că oamenii credeau în Dumnezeu. Credeau că Nunta este o Sfântă Taină, pe care a binecuvântat-o Dumnezeu. Credeau în cuvintele lui Hristos: „Ceea ce Dumnezeu a unit, omul să nu despartă” (Matei 19, 6); adică pe aceia pe care Dumnezeu îi uneşte prin Taina Nunţii, omului nu-i este îngăduit să-i despartă. Credeau că dezmembrarea unei familii este una din cele mai mari nenorociri. E ca şi cum ar avea loc un omor. Aşa cum omorul desparte sufletul de trup, aşa şi divorţul desparte familia care este una în două. Cap este bărbatul, trup este femeia. Se desparte capul de trup? Se desparte trupul de cap? Tot aşa nu se desparte nici bărbatul de femeie. Asta învaţă Scriptura când zice că prin Nuntă omul îl părăseşte pe tatăl său şi pe mama sa şi „vor fi cei doi într-un trup una” (Facere 2, 24; Matei 19, 5).

De aceea, cel care devine prilej pentru desfacerea unei familii este ca şi cum ar face o crimă, un omor.

Pe vremea în care oamenii credeau în Dumnezeu se cutremurau de divorţ. Este un păcat greu ziceau să aprindă cineva un foc şi să incendieze o Biserică; dar este un păcat mai greu să bage într-o familie intrigi şi calomnii şi căsătoria să se destrame.

79

Aşa credeau oamenii din vremurile trecute. Dar astăzi? La cei mai mulţi oameni nu mai există această credinţă. Şi chiar dacă vin oamenii la Biserică şi se cunună, asta o fac nu pentru că cred, ci pentru că statul nu recunoaşte altă Nuntă în afară de aceasta. Dacă ar fi existat şi în Elada „cununie civilă”, aţi fi văzut cât de mulţi bărbaţi şi cât de multe femei ar fi alergat să facă nunta civilă! în cazul căsătoriei civile familiile se despart cu cea mai mare uşurinţă. Şi aşa cum bărbatul îşi schimbă cămaşa, îşi schimbă şi femeia şi aşa cum femeia îşi schimbă capotul, tot aşa îşi schimbă şi bărbatul.

Dar şi acum, când nu există căsătorie civilă, oamenii de aici, din Elada, au avut grijă şi au deschis multe ferestre şi au facilitat emiterea divorţurilor atât de mult, încât în realitate nu există mare diferenţă între căsătoria religioasă şi cea civilă. Deşi Domnul nostru Iisus Hristos recunoaşte doar un singur motiv de divorţ, adulterul, legile votate de oameni recunosc şi alte motive de divorţ, cum este nepotrivirea de caracter, consimţământul reciproc şi altele. în felul acesta, divorţul a devenit uşor în zilele noastre. Se poate ca o mică divergenţă, un episod lipsit de importanţă, să fie prezentat de cei interesaţi atât de tragic, încât în cererile lor să susţină că viaţa le-a devenit deja insuportabilă şi să ceară divorţ. Divorţul este uşor prin cele zece motive pe care le-a legiferat statul. Şi ar fi devenit chiar şi mai uşor, dacă s-ar fi votat şi noul motiv de divorţ, care se numeşte divorţ automat. Ar fi ajuns o adeverinţă emisă de poliţie că familia trăieşte despărţită pentru o scurtă perioadă, ca tribunalul să nu mai ancheteze alte motive şi să fie emis divorţul. „Divorţ automat” înseamnă: plec de acasă când vreau fără să dau socoteală nimănui şi după puţin timp cer şi primesc divorţ.

Zi de zi se emit divorţuri. Peste zece mii de divorţuri se emit în Elada în fiecare an, iar cele mai multe în Atena şi în marile oraşe. Mii de cereri sunt depuse la tribunale şi-şi aşteaptă

80

rândul. Avocaţii au astfel slujbe de aur. Există avocaţi, desigur, în Atena, care trăiesc din divorţuri. Mii de martori ai apărării sau ai acuzării, bărbaţi şi femei, îşi pun mâna pe Evanghelie, se jură, iar în marea lor majoritate spun minciuni şi-şi osândesc sufletul. După martorii acuzării femeia al cărei bărbat cere divorţul este un diavol; după martorii apărării este un înger. N-o mai scoţi la capăt. Procesele ajung până la Curtea Supremă de Justiţie [Areopag], Milioane şi miliarde se cheltuie. Şi mii de soţi, care se află în discordie şi nu pot să dea divorţ, au făcut o asociaţie şi cer să fie votat divorţul automat. Şi aşa cum mergem, va fi votat şi divorţul automat, se va face şi căsătoria civilă şi toate vor fi considerate evoluţie, progres şi civilizaţie. Neagră civilizaţie! Toate vor fi libere. Niciun angajament, nicio sfântă obligaţie. O stare grosieră.

Şi copiii? O, nefericiţii copii, ai căror părinţi au ajuns în conflict şi s-au despărţit! Aceştia au ajuns orfani înainte de a le muri părinţii. Dispreţ şi ură se seamănă în sufletele micuţilor, care zi de zi aud groaznica înşiruire de injurii, pe care şi le adresează unul altuia. Aceşti copii îşi pierd încrederea în cei mari, învaţă cele mai rele lecţii, o apucă pe un drum rău. Este o realitate că din aceste familii destrămate, aşa cum mărturisesc statisticile, ies hoţi, escroci, evazionişti.

Şi divorţaţii? Şi aceştia sunt nişte nefericiţi. în loc să-şi găsească izbăvirea prin divorţ, aşa cum cred, cad în alte rele şi mai mari, iar viaţa lor devine un iad. Divorţul nu rezolvă problema, ci o încâlceşte încă şi mai mult.

Şi concluzia? Oameni căsătoriţi care mă ascultaţi, ascultaţi glasul Bisericii. Nu stricaţi Nunta. Arătaţi îngăduinţă, răbdare, toleranţă, smerenie şi iubire. Veţi învinge piedicile şi veţi fi fericiţi. Iar voi cei necăsătoriţi, voi, tinerii, care vreţi să vă căsătoriţi, gândiţi-vă serios. Nu vă grăbiţi. Nunta nu este o joacă,

81

nu este o afacere, un tratat comercial, ceva demontabil. Nu Nunta e un aşezământ sfânt. Este o Taină a Sfintei noastre Biserici. De aceea, luaţi aminte, ca să vă alegeţi ca tovarăş de viaţă pe cineva care să creadă sincer în Dumnezeu şi să trăiască după voia Lui cea sfântă. Femeia necredincioasă lui Dumnezeu va fi necredincioasă şi bărbatului. Şi bărbatul necredincios lui Dumnezeu va fi necredincios şi femeii. Totul este credinţa, credinţa vie. Dar de unde asemenea credinţă?

82

PREDICĂ DESPRE TEMPLUL LUI SOLOMON

Iubiţii mei, unul din slăviţii regi ai iudeilor, cel mai slăvit, a fost David. Pe acesta purtarea de grijă a lui Dumnezeu l-a luat de la turma tatălui său şi l-a ridicat la suprema demnitate de rege. Acesta l-a învins pe Goliat cu ajutorul lui Dumnezeu. Acesta a purtat războaie şi i-a învins pe toţi ceilalţi duşmani ai lui Israel şi şi-a întins regatul, iar Israel a devenit cel mai puternic stat din Orient.

David era evlavios. îl iubea pe Dumnezeu, iar această iubire a sa o arată minunatele poeme religioase pe care le alcătuia şi le

83

cânta. Sunt cei 150 de psalmi ai săi. David este primul care a conceput ideea de a construi un templu măreţ în care să fie adorat adevăratul Dumnezeu. Exista, desigur, Cortul Mărturiei, biserica portabilă. Dar acesta fusese necesar câtă vreme iudeii erau în pustie. Acum trebuia înlocuit cu un templu, care avea să se construiască în Ierusalim. Nu era corect ca în Ierusalim să existe atâtea clădiri, care să găzduiască fel de fel de servicii, ca să locuiască regii, arhiereii şi preoţii, şi să nu existe o clădire închinată adorării lui Dumnezeu. Este de neconceput un oraş sau un sat fără biserică. Este cea mai necesară clădire din toate celelalte. Doar materialiştii şi ateii, care vor să şteargă numele lui Dumnezeu de pe pământ, doar aceştia se năpustesc cu mânie împotriva religiei, dărâmă bisericile, pe care le-au construit generaţii de generaţii, sau le transformă în muzee şi depozite, cinematografe şi teatre. Câţi conducători însă sunt evlavioşi, ajută să se construiască biserici potrivite pentru adorarea lui Dumnezeu. Istoria aminteşte de numele acelor regi binecredincioşi, care au construit biserici, iar Biserica îi pomeneşte ca ctitori şi înnoitori.

Aşadar, David dorea să construiască în capitala Israelului la Ierusalim un templu măreţ, ca să-şi arate în felul acesta recunoştinţa sa faţă de Dumnezeu, Care a făcut bine poporului Israel şi l-a slăvit. în acest scop s-a pregătit mulţi ani. Din prăzile de război şi din alte surse de venituri a adunat sume foarte mari de bani. A adunat zice Scriptura o sută de mii de talanţi de aur şi mii de mii de talanţi de argint, cantităţi de bronz şi de fier imposibil de numărat şi de cântărit; şi a mai adunat pentru construirea Templului şi mari cantităţi de lemn şi de piatră şi de alte materiale de construcţie. A făcut un plan arhitectural şi a hotărât chiar şi locul unde avea să se zidească Templul.

Toate erau pregătite, ca să se înceapă construirea Templului. Bucuria lui David era mare. Dar în ultimul moment

84

nu s-a învrednicit să pună temelia Templului. De ce? A murit? Nu. Ci pentru că Dumnezeu i-a interzis să construiască Templul. Şi care a fost motivul interdicţiei? Pentru că David era „bărbat al sângiurilor”, adică purtase războaie şi în acestea se vărsase mult sânge omenesc (vezi I Par. 22, 8).

Aşadar, nu lui David, ci urmaşului său, Solomon, i s-a comutat zidirea Templului. Ce ne învaţă asta? Că Dumnezeu cel drept şi adevărat nu vrea să construiască biserici oamenii, care au servit ca prilej de vărsare de sânge, sau oameni nedrepţi şi hrăpăreţi, care poate că nu ucid cu sabia, dar o fac prin nedreptăţi şi furturi. Şi aceştia sunt ucigaşi, «bărbaţi ai sângiurilor”, iar dreptul Dumnezeu nu primeşte de la ei daruri şi ridicări de biserici. O sută de biserici să construieşti, dacă nu le construieşti cu sudoare cinstită, ci cu furturi şi lucruri necinstite, nu te mântuieşti. Care e folosul să construieşti biserici, dar să nedreptăţeşti şi să distrugi oamenii, care înaintea ochilor lui Dumnezeu au o valoare

incomparabil mai mare decât o au bisericile?

Aşadar, lui Solomon i-a revenit sarcina să construiască Templul. Ridicarea lui a durat 7 ani şi 6 luni. S-a terminat în anul 1004 î.d.Hr. Ca să vă faceţi o idee despre măreţia Templului, spunem că pentru construirea Templului a fost nevoie de 153.600 oameni: 70.000 hamali, 80.000 zidari şi tăietori de piatră şi 3.600 de supraveghetori. Să nu vi se pară ciudate numerele, pentru că în vremea aceea nu existau utilajele mecanice, care există astăzi. Munca pe care o face o maşină o făceau o sută de muncitori. Pietrele trebuiau cioplite, decupate în cuburi, apoi mutate la locul zidirii şi fără lovituri de ciocane, var şi lut, o piatră să fie pusă pe alta. Templul acesta s-a făcut conform proiectului şi era asemenea cu biserica mobilă, cu Cortul Mărturiei, dar dublu în lungime, în lăţime şi în înălţime. Sfinţirea acestui templu s-a făcut cu mare strălucire şi măreţie de către regele Solomon.

85

În acest Templu poporul iudeu L-a adorat pe Dumnezeu 424 ani, 3 luni şi 6 zile. A fost dărâmat de regele babilonienilor, înfricoşătorul Nabucodonosor. La 52 de ani de la ziua distrugerii, iudeii începeau să construiască din nou Templul sub Zorobabel, dar acest Templu, chiar dacă a fost mai mare decât primul, nu a ajuns la măreţia aceluia. Cinci sute de ani a dăinuit acest Templu al lui Zorobabel. începea să se ruineze, iar iudeii, supuşi Imperiului Roman, nu erau în stare nu să construiască un nou templu, dar nici măcar să-l restaureze. Regele Irod, ca să câştige bunăvoinţa iudeilor, a dărâmat vechiul templu şi a construit un nou templu mai măreţ decât Templul lui Solomon. Templul a fost construit în 40 de ani. Şi în acest Templu, Hristosul nostru, când era de 12 ani, a venit să se închine cu sfânta Sa Maică şi de multe ori a predicat în foişoarele acestui mare templu, care era considerat una din cele mai importante construcţii ale lumii de atunci. De aceea şi iudeii se lăudau. Dar despre acest templu Hristos a profeţit că va fi distrus şi că nu va rămâne piatră pe piatră. Iudeii s-au mâniat din cauza acestor cuvinte ale lui Hristos, dar înfricoşătoarea profeţie a lui Hristos s-a împlinit. N-au trecut 40 de ani de la răstignirea lui Hristos şi au venit romanii, au împresurat şi au cucerit cetatea şi au nimicit Templul. Doar câteva ruine din templu au rămas şi la aceste ruine ale Templului se adună în fiecare sâmbătă evreii şi plâng, îşi amintesc de zilele de demult ale slavei regatului lor.

După 300 de ani, un împărat antihristic, Iulian Apostatul, a încercat să construiască Templul şi a adunat materiale şi muncitori. Dar imediat ce a început să construiască, s-a cutremurat locul şi a ţâşnit foc din temelii şi n-a permis continuarea lucrării. Şi până astăzi iudeii n-au putut să construiască un nou templu.

86

Gândiţi-vă. Deţin comorile lumii, sunt cei mai bogaţi oameni din lume şi cu toate acestea, nu pot să construiască un templu.

Iudeii, un neam întreg, n-au putut să construiască un templu. Este şi acesta unul din marile semne. Va veni însă o zi în care şi acest popor se va pocăi şi va crede în Hristos, şi atunci un nou templu, creştin, se va construi acolo unde astăzi există ruinele vechiului templu iudaic.

Zidul Plângerii din Ierusalim

87

PREDICĂ DESPRE VRĂJITORIE

într-o zi, iubiţii mei, a venit la Mitropolie o femeie. Părea foarte speriată. O întreb:

ce ai de arăţi aşa înspăimântată?

Vlădică, m-a aflat un mare rău! îmi răspunde. Dimineaţă, când m-am sculat şi am ieşit afară, ca să mătur curtea, am găsit nişte lucruri care m-au îngrozit. Am găsit un ghemotoc de cârpe, fire de păr, cuie, ace şi oase. Era o făcătură, în satul nostru este o femeie rea ca un diavol. Nu vrea binele omului. Spun unii că vorbeşte cu demonii şi cu ajutorul lor face multe rele. Această vrăjitoare urăşte casa noastră şi cred că ea a aruncat vrăjitoriile. Din clipa în care le-am găsit nu pot să mă liniştesc. Tremur, vlădicul meu. O veni vreun rău peste casa mea, peste bărbatul meu, peste copiii mei. Am venit la dumneavoastră, ca să-mi spuneţi ce să fac...

crezi în Hristos? o întreb. Crezi că Hristos este Dumnezeu atotputernic, că L-a învins pe diavolul şi că diavolul tremură de Hristos, tremură de cinstita Cruce? Crezi în puterea lui Hristos?

cred, îmi răspunde.

eu însă mă îndoiesc că crezi.

de ce?

pentru că dacă într-adevăr ai crede în Hristos şi ai trăi după sfânta Lui voie, nu te-ai teme; pentru că toate vrăjitoriile din lume, toţi demonii, nu pot să-ţi facă nimic. Hristos învinge şi nu diavolul. învinge acolo unde există credinţă.

cred, vlădică, răspunde ea. Dar iată că vin momente, ca acesta de care v-am spus, în care credinţa mea se clatină. Pentru că văd că au trecut ani la rând de când această vrăjitoare se ocupă cu vrăjitoriile, tulburând tot satul, şi nimeni nu reuşeşte să o potolească.

88

asta se întâmplă îi răspund, deoarece satul vostru nu vrea să aibă mare legătură cu Hristos. La biserică nu se duc, de spovedanie nu ştiu, înjură de Dumnezeu şi fac şi alte rele. întrun astfel de sat este firesc ca satana să aibă şi agenţii lui, cum sunt vrăjitorii şi vrăjitoarele, şi să-şi facă treaba sa. îl voi chema pe preotul satului tău şi-i voi spune ce trebuie să facă.

Vlădică, fă-ne acest bine şi alungă vrăjitoarea din satul nostru şi noi îţi vom fi recunoscători.

copilul meu, noi n-avem puterea să izgonim un om din sat. Puterea noastră este duhovnicească. Dacă mă veţi asculta şi veţi face tot ce vă voi spune, atunci vrăjitoarea îşi va pierde toată puterea ei. Se va asemăna cu un leu căruia i-au fost dezrădăcinaţi dinţii, i s-a tăiat coada, i s-a frânt vigoarea şi nu poate să mai facă nimic. Şi un copilaş poate să se joace cu el. în asemenea hal ajung demonii şi uneltele lui biruite de puterea lui Hristos.

Nefericita femeie! Tremura ca nu cumva vrăjitoarea să-i facă rău. Dar câţi şi câte nu aleargă la vrăjitori şi la vrăjitoare! Merg ca să le... slujească demonii. Dacă se poate vreodată să fie făcut vreun bine de către diavol! De pildă, lipseşte bărbatul unei femei în ţări străine? A trecut multă vreme de când nu a mai primit o scrisoare? Ce să se întâmple? Nu cumva acolo în străinătate s-a încurcat cu femei rele şi a uitat de casa sa? Un vierme îi mănâncă inima femeii. Se nelinişteşte. Şi în loc să îngenuncheze şi să ceară ocrotirea lui Dumnezeu pentru bărbatul ei pribeag, ea se duce la o ţigancă şi o întreabă să afle ce face bărbatul ei. Şi ţiganca găseşte prilej, îşi face vrăjitoriile ei şi îi înşiră un sac de minciuni! De unde să ştie vrăjitoarea unde este bărbatul ei şi ce face?... O altă situaţie: S-a îmbolnăvit copilul unei alte femei? în loc să alerge la medic şi să ia medicamentele de care îi va spune, în loc să ceară ajutorul lui Hristos, care este

89

atotputernicul Doctor al sufletelor şi al trupurilor, această neghioabă aleargă la vrăjitoare cu copilul în braţe şi-i cere să-l facă bine cu vrăjile ei. Şi vrăjitoarea, care-şi cunoaşte bine meseria, începe chipurile de la Dumnezeu. Spune nişte cuvinte care seamănă a rugăciuni, dar nu sunt rugăciuni; sunt voci care-l cheamă pe diavol în ajutor... Dar şi chiar de s-ar presupune zice Sfântul Ioan Gură de Aur că diavolul are puterea să vindece un bolnav, iarăşi, n-ar trebui să meargă oamenii la el. E mai bine să moară cineva cu Dumnezeu decât să trăiască cu diavolul. Omul care nu foloseşte mijloace satanice ca să se facă bine, ci rămâne credincios lui Dumnezeu şi moare, acest om este socotit ca un mucenic.

Dar există şi o altă situaţie în care oamenii aleargă la vrăjitori şi acesta este mai rău decât toate. Se face o nuntă? Se căsătoreşte o fată săracă un copil bun? Se aprinde invidia în inima unei vecine plină de zavistie. Nu se linişteşte din cauza răutăţii ei. Că de ce fata ei nu se căsătoreşte, iar fata aceasta să se căsătorească bine? Şi deşi rude şi prieteni şi tot satul se bucură, această femeie plină de invidie are iadul în sufletul ei. Vrea să facă rău. Şi pentru că nu poate singură, aleargă la vrăjitoare şi fac vrăji şi, astfel, în curţile caselor noilor căsătoriţi se găsesc săpunuri cu bolduri, fire de păr, oase şi tot ce ţi-ai putea închipui. Cu acestea vor să facă rău; vor, aşa cum zic, să le lege cununiile.

Şi credeţi că vrăjitoria se întâlneşte doar la sate? Nu, se află şi în oraşe. Acum, în ultima vreme, sigur că vrăjitoria s-a întins mult în lume. Vrăjitori la Paris, vrăjitori la Londra, vrăjitori la New York, vrăjitori în Australia, vrăjitori pretutindeni. Fac ravagii. Omoară copii, necinstesc fete, învaţă curvia şi adulterul, comit crime îngrozitoare, sug sânge cu neobrăzare, spun că noi ne închinăm diavolului. Răspândirea vrăjitoriei în lumea contemporană este şi ea unul din semnele vremurilor: un semn că lumea pleacă de la adevăr şi se duce

90

către minciună, pleacă de la lumină şi se duce spre întuneric, pleacă de la Hristos şi se duce la diavol. Pentru că cine nu crede în Hristos va crede în diavolul. Urechile sunt închise faţă de Hristos, astupate faţă de Evanghelie, închise faţă de dumnezeieştile predici, dar deschise, ca să asculte toate glasurile puterilor întunericului...

Iubiţii mei! În aceste vremuri în care trăim, câţi zicem că credem în Hristos trebuie să fim foarte

atenţi. Departe de vrăjitori şi de vrăjitoare. Departe de mediumuri, de spiritism, că şi acesta este un fel de vrăjitorie. Vechiul Testament strigă: Moarte celor care merg la vrăjitori! (Levitic 20, 6). Dar Evanghelia, morala supremă, nu permite să fie prinşi şi să fie arşi de vii vrăjitorii, ca în vremurile mai vechi; există o armă care poate să anihileze toată vrăjitoria de pe faţa pământului. Şi această armă este credinţa în Hristos. Cine crede în Hristos îi învinge pe toţi vrăjitorii şi vrăjitoarele şi nu se teme de nimeni.
91
PREDICĂ DESPRE JUDECAREA PREOŢILOR

Există, iubiţii mei, există o plagă socială care se numeşte judecarea [învinuirea, acuzarea] preoţilor. Dar înainte de a spune ce este judecarea preoţilor, vom aminti un exemplu din Sfânta Scriptură.

Toţi aţi auzit despre Noe. Noe a trăit în vremurile de demult, într-o epocă în care oamenii decăzuseră cu desăvârşire şi ca o pedeapsă a venit peste ei acel potop mondial, încât apele ploii au ajuns până la cele mai înalte vârfuri, au acoperit toate şi în această mare nemărginită s-au înnecat toţi oameni şi animale. A scăpat doar Noe cu familia sa. A scăpat în arca pe care a făcut-o el însuşi după porunca lui Dumnezeu. Şi era Noe, aşa cum zice Scriptura, om drept, desăvârşit în neamul lui, şi de aceea a aflat har de la Dumnezeu.

Noe, când apele s-au retras şi s-a arătat pământul, a ieşit din arca sa şi primul lucru pe care l-a făcut a fost să construiască un sfânt altar şi să aducă jertfă de mulţumire lui Dumnezeu pentru salvarea sa. Noe a devenit agricultor şi a sădit vie. A devenit primul viticultor. Nu ştia ce urmări avea vinul obţinut din struguri. A fost primul care a băut vin. A băut mult şi s-a îmbătat. Şi beat cum era nu ştia ce făcea. în ameţeala sa, a aruncat hainele de pe el, s-a dezgolit, şi astfel gol cum era a căzut şi a adormit. Unul din cei mai mici copii ai lui, Ham, l-a văzut pe tatăl său gol şi a râs de el. Dar ceilalţi doi copii ai lui Noe sem şi Iafet, când au auzit de la Ham că tatăl lor s-a îmbătat şi s-a dezbrăcat, au luat hainele lui şi mergând cu spatele, fără să se uite la el, s-au apropiat de tatăl lor şi l-au acoperit. Când i-a trecut ameţeala şi Noe s-a trezit şi a aflat ce i s-a întâmplat, pe Ham l-a blestemat pentru comportamentul său necuviincios, iar pe ceilalţi doi i-a binecuvântat pentru respectul pe care l-au arătat tatălui lor.
92

Iubiţii mei, această istorie este veche. Dar cât de mult se potriveşte şi vremii noastre! Pentru că şi astăzi există oameni care fac păcatul lui Ham. Şi pentru asta putem să-i numim hainiţi. Dar cine sunt aceşti hainiţi?

Sunt copiii care îi înjură şi-i umilesc pe părinţii lor. Dar copiii aceştia sunt puţini. Să-şi umilească cineva părinţii în public este un lucru rar. Dimpotrivă, dacă aude pe unul că-i înjură tatăl, consideră asta ca ofensă proprie şi apără cu toată puterea numele tatălui său, oricâte defecte ar avea tatăl lui.

Dar în afară de părinţii trupeşti există şi părinţii duhovniceşti. Care sunt aceştia? Sunt preoţii celui Preaînalt. Aceştia săvârşesc cele şapte Taine. Aceştia iau în mâinile lor copilul lui X sau Y, îl afundă în apele cele sfinţite ale cristelniţei, iar de acolo copilul iese curat şi strălucitor ca razele soarelui, iese născut din soare, este înfiat, devine copil a lui Dumnezeu, prinţişor al cerului, fără asemănare mai mare decât copiii de prinţi şi împăraţi. Ia imaginaţi-vă: Copilul omului păcătos este copil al lui Dumnezeu! Prin Botez, omul păcătos devine copil al lui Dumnezeu. Prin Dumnezeiasca Împărtăşanie se hrăneşte cu hrană cerească; prin Taina Mărturisirii se spală şi se curăţeşte de păcatele lui personale; prin Taina Nunţii este binecuvântată unirea bărbatului şi femeii; iar prin Maslu cel bolnav primeşte putere trupească şi sufletească, se sfinţeşte şi se tămăduieşte.

Iar toate aceste Taine, care fac omului atât de mult bine şi-l apropie de Dumnezeu, le săvârşeşte preotul. Fără preot nu se face nicio Taină. Mii de mireni să se adune, nu pot să săvârşească o Taină, oricât de sfinţi ar fi. însă un preot sărac, dintr-o parohie mică, prin epitrahilul său spălăcit, are putere de la Dumnezeu să binecuvinteze, să săvârşească Tainele, să facă minuni. El îl însoţeşte pe om din momentul în care va cădea din
93
pântecele mamei lui până în ultima lui clipă, când va muri şi va fi îngropat în pământ şi el va spune: „Pământ eşti şi în pământ te vei întoarce”.

Preotul! înger al Domnului Atotţiitorul; jos, pe pământ, preotul este ambasador al lui Dumnezeu. Şi aşa cum pe un ambasador, care reprezintă o mare putere, toţi îl respectă şi nimeni nu cutează să-l

ofenseze, aşa ar trebui şi pe preot care este ambasadorul Atotputernicului Dumnezeu, al Domnului Puterilor ar trebui să-l cinstească toţi. Trece preotul pe stradă? Este, zice Sfântul Cosma Etolianul, ca şi cum ar trece un înger, chiar mai presus de un înger. Salută-l deci cu respect şi cu evlavie. Cinstindu-l pe preot, îl cinsteşti şi pe Dumnezeu.

Dar, din nefericire, în anii pe care-i trăim, ani de mare necredinţă şi decădere, nu se mai dă preotului niciun respect şi nicio cinstire. Oamenii de astăzi, dacă văd un preot, fac gesturi ruşinoase. Copii hamiţi, dar şi elevi şi eleve râd şi hohotesc şi se lovesc pe la spate. în maşină, pe vapor, în tren, în avion, preotul nu poate să intre fără să audă comentarii ironice ale pasagerilor. Iar în cafenele, unde se adună, au ca temă de discuţie pe preoţi, îi judecă pe preoţi şi născocesc prin imaginaţia lor diferite bancuri, ca să-i facă de râs. Aceştia găsesc pretext în anumite acţiuni ale preoţilor şi trag concluzii, pe care le generalizează la adresa întregului cler. Toţi preoţii noştri sunt răi, iubitori de arginţi, hrăpăreţi, stricaţi..., şi singurul sfânt şi fără-de-păcat este acest domn care-l acuză pe preotul său!

Dar nu păcătuiesc doar cei care îi acuză şi-şi bat joc de preoţi; păcătuiesc şi cei care îi ascultă şi nu protestează.

Şi nu doar în pieţele şi în centrele publice, ci şi în case este acuzat şi necinstit preotul. Şi acolo preotul este insultat şi necinstit. Un tânăr, pe care l-am întrebat de ce nu se face preot, a răspuns: Nu vreau să mă fac, pentru că nu pot să aud să mi se zică ţap!... Care copil va vrea să se facă preot în urma unui astfel de comportament ruşinos faţă de preoţi? Nicăieri în altă parte nu

este insultat şi necinstit preotul atât de mult ca în patria noastră, Elada.

Prin cele pe care le spunem, iubiţii mei, nu oferim amnistiere răutăţilor pe care poate şi preoţii le fac. Nu spunem că preoţii noştri sunt infailibili şi fără de păcat, aşa cum zice papa despre el. Oameni sunt şi ei, fac greşeli, cad în păcate. Dar tu, domnule, dacă iubeşti Biserica, apropie-te de preot şi într-un mod politicos arată-i greşeala. Şi dacă preotul nu te va asculta şi va continua să păcătuiască şi să smintească poporul, există episcop în eparhie. Du-te şi spune-i în ce greşeşte preotul. Şi dacă acela nu verifică acuzaţia şi nu-l pedepseşte, dacă este vinovat, atunci vei avea dreptul să-l comentezi. Dar tu ce faci? îl acuzi pe preotul tău, îi încarci toate greşelile şi păcatele, îl ironizezi, îl batjocoreşti, îl ofensezi cu cuvintele cele mai rele şi apoi te lauzi că eşti creştin. Nu, domnule, nu iubeşti Biserica, nu eşti copil al Bisericii. Eşti duşman al Bisericii, eşti hamit, şi asupra ta va cădea blestemul lui Noe.

PREDICĂ DESPRE EVITAREA NAŞTERII DE COPII

Nunta, iubiţii mei, Nunta, aşa cum am spus în omilia anterioară, este o instituţie sfântă, este o Taină instituită de Dumnezeu a Sfintei noastre Biserici. Aşa au crezut despre ea generaţii după generaţii. Dar în epoca noastră, epoca materialismului, a decadenţei morale şi a necredinţei, Taina aceasta este lovită din toate părţile. Nunta este dispreţuită şi înjosită ca nicicând altădată. în loc de Nuntă un alt cuvânt se aude pretutindeni, un cuvânt pe care ca pe o caramea îl sug mici şi mari, cuvântul sex. Şi zic: Fără interdicţii, ci libertate absolută la relaţiile trupeşti dintre bărbaţi şi femei; iar scopul este desfătarea trupească, plăcerea fizică.

Nunta, ca Taină, cu scopul întregirii, convieţuirii armonioase şi naşterii de copii are astăzi mulţi duşmani. Este lovită de pretutindeni. Este lovită întâi şi întâi de către acei oameni, care s-au declarat pentru libertatea relaţiilor dintre bărbaţi şi femei. Aceşti oameni nu vor să se căsătorească. Rămân singuri şi atunci când vor găsesc femei şi-şi satisfac instinctele... Şi astfel sunt mulţi. Trăiesc în curvie. Trec anii, li se albeşte părul, le scad puterile, dar patima desfrânării este atât de puternică la aceşti oameni, încât până la adânci bătrâneţi continuă să fie vânători de femei.

Aceşti oameni nu fac o Nuntă binecuvântată, nu se însoţesc după lege cu o singură femeie, ci ca nişte animale necuvântătoare au relaţii sexuale cu 5, 10, 15, 50 de femei. Sunt poligami. Se înţelege că în această problemă a poligamiei satanice a bărbaţilor nu sunt de vină doar bărbaţii. Sunt vinovate şi femeile. Pentru că dacă toate femeile ar fi trăit în cuminţenie

şi cu înfrânare şi i-ar fi ţinut la distanţă pe bărbaţi, toţi bărbaţii ar fi fost nevoiţi să caute femei după lege şi astfel să nu rămână nicio femeie nemăritată.

Nunta, Nunta creştină, mai este lovită şi de alţii, care vin către Nunta cea după lege, dar nu trece multă vreme din ziua în care au săvârşit Taina şi aleargă la avocaţi şi cer divorţ. Nu întâmpină nicio piedică în a dezlega sfânta legătură şi a contracta o nouă nuntă, iar dacă nu pot să primească divorţul,

trăiesc în fărădelege cu alte femei. Mii sunt perechile care trăiesc în fărădelege. în mica noastră patrie se apropie de o sută de mii. Aproape că nu există sat în care să nu fie cel puţin o pereche clandestină, în nelegiuire. Iar ceea ce se întâmplă în Atena este înfricoşător. Au înfiinţat chiar şi o asociaţie şi fac presiuni asupra statului, ca acesta să voteze divorţul automat.

Nunta creştină este lovită, în sfârşit, şi de toţi ceilalţi, care s-au căsătorit legal, trăiesc împreună armonios cu femeia lor, nu se duc la femei străine, nu cer divorţ, dar fac un alt păcat, care cutremură Nunta din temelii, deoarece zădărniceşte unul din principalele scopuri ale Nunţii. Iar scopul acesta este naşterea de copii. Este aşa cum zic frumoasele rugăciuni ale Bisericii ca proaspăt căsătoriţii să aducă pe lume copii, care să fie bucuria şi veselia părinţilor. Dar aceşti oameni nu ascultă de glasul lui Dumnezeu, Care porunceşte naşterea de copii. Nu vor să nască copii. Nasc unul sau doi. Şi ca să nu nască alţii, folosesc fel de fel de mijloace satanice, pe care tot omul se ruşinează să le pomenească. Nu lasă să încolţească în pântecele femeii floarea care se numeşte copil. Şi dacă, din greşeală, un copil va prinde rădăcini în pântecele mamei, atunci bărbatul şi femeia merg la elinicile ginecologice, plătesc medici inconştienţi, fac avorturi şi fac bucăţi embrionii şi-i aruncă în

canalele şi în chiuvetele elinicilor. Un profesor universitar specialist spune că avorturile în Elada ajung pe an la patru sute de mii. O situaţie înfricoşătoare!

Oamenii de astăzi se feresc de copii. îi limitează la unul sau doi, aşa cum am spus. în cei şapte ani de când sunt episcop în Florina, în acest mic oraş de frontieră, au trecut prin biroul meu din diferite motive peste 500 de persoane, care deţin diferite posturi, iar unele cele mai înalte funcţii în societate. Una din primele întrebări pe care le adresez fiecăruia care mă vizitează este: Aveţi copii? Şi răspunsul stereotip pe care îl primesc de la toţi este în general: „Am unul” sau „Am doi”. Rar se găseşte cineva cu trei copii. Cu mulţi copii, nici unul. Şi toţi se justifică şi spun că motivele economice nu le permit să întemeieze o familie mare. Zic: Nu ne ajung banii pe care-i primim...

Nu ajung banii! Dar nu aceasta este principala cauză pentru care nu fac copii, pentru că există şi alţi oameni, cu mult mai mici mijloace economice, şi cu toate acestea au întemeiat familii numeroase, cu cinci, şase şi opt copii. Cineva care m-a vizitat în ultima vreme a urcat pe o poziţie foarte înaltă în stat. Om conştiincios, muncitor, s-a ostenit, a progresat şi a ocupat pe merit poziţia pe care o deţine. Primeşte ca salariu cca. 30 de mii pe lună în afară de alte venituri [prime etc.]. Copii? Doar doi! Doi copii? îi zic. Am obosit, dragule, să vă aud pe toţi care aparţineţi claselor superioare ale societăţii să spuneţi că aveţi doi copii. L-am mustrat. Urmarea a fost că a acceptat mustrarea şi a mărturisit cu emoţie următoarele:

sunt originar dintr-un sătuleţ din Moreia. Tatăl meu a fost sărac, foarte sărac. A adus pe lume paisprezece copii. Şi eu sunt ultimul. Toţi, cu ajutorul lui Dumnezeu, ne-am restabilit...

paisprezece copii îi zic sărmanul tău tată, iar tu doar doi? Ai văzut minunea în familia tatălui tău şi n-ai vrut să se

repete în a ta? Ce oare a fost acel ceva care l-a făcut pe tatăl tău să nască paisprezece copii? l-am întrebat.

Şi el mi-a răspuns:

înaltpreasfmţite, să spunem adevărul: Tatăl meu a fost sărac, dar a crezut profund în Dumnezeu. A crezut că Dumnezeu nu-i va lăsa familia numeroasă, aşa cum nici n-a lăsat-o.

Necredinţa, iată cauza cea mai principală pentru care perechile nu vor să nască copii. Aceasta îi împinge să facă toate celelalte păcate care au ca scop să împiedice sau să ucidă viaţa care vine. Să o spunem clar - adevărul mântuieşte: Câţi bărbaţi şi câte femei prin mijloace satanice se feresc să facă prunci, sunt criminali, sunt killeri. Asasinează fiinţe nevinovate. De pe mâinile lor se scurge sânge şi vor fi pedepsiţi de Dumnezeu. Mulţi din ei sunt pedepsiţi şi în această lume. Pentru că femeile care se feresc de copii devin melancolice, nervoase, cardiace şi multe mor de cancer uterin şi mamar. Un dezastru, un preambul sau o prevestire a iadului celui veşnic.

Iubiţii mei! Cei care au mulţi copii sunt binecuvântaţi de Dumnezeu, sunt eroi ai societăţii, sunt persoane faţă de care Biserica şi Statul, nu doar cu cuvinte, ci şi cu fapte, trebuie să le arate dragostea lor şi să devină dovada vie a purtării de grijă a lui Dumnezeu faţă de lume. Dar ce măsuri trebuie să fie luate pentru cei cu mulţi copii vom spune într-o altă predică.

99
TEXTE APOLOGETICO-MISIONARE
TRĂDAREA CREDINŢEI ORTODOXE
ÎN LOC DE PROLOG
Să fim la strajă. Trăim în zilele în care are loc aşa cum am analizat în predicile de seară şi în diferitele întruniri pe care le facem are loc o trădare a Credinţei noastre Ortodoxe, în sânul Bisericii din partea episcopilor, din partea predicatorilor, din partea teologilor, din partea acelora care ar fi trebuit să fie primii străjeri ai sfintei noastre comori.

Să fim la strajă. Şi dacă va fi nevoie de lupte mai dârze, să le ducem, pentru că acum e doar preludiul unei astfel de ciocniri. Dacă va fi nevoie nu ştim ce ne rezervă Domnul -, dacă va fi o astfel de situaţie, fie ca Domnul să ridice noi luptători ai Credinţei noastre Ortodoxe.

Fiecare dintre noi şi, în special voi, cei mai tineri, să încercaţi să deveniţi mici Atanasie, mici Fotie, mici Marcu Evghenicul, gata să ridicaţi la înălţime steagul şi stindardul Credinţei noastre Ortodoxe.
(Omilie către tineri, 6 februarie 1967)

Cineva mi-a dat ceva. Deschid. N-am dreptul să o dau nimănui. Se pare că este ceva ieftin, dar are o mare valoare. Ce să fie oare?

O drahmă!
103
O drahmă!

M-a miluit Domnul nostru Iisus Hristos să mă nasc în Biserica Ortodoxă.

M-a miluit Domnul Iisus Hristos să mă nasc din părinţi ortodocşi.

M-a miluit Domnul Iisus Hristos cu ceva mai mare încă: cu toată nevrednicia mea să fiu predicator al Bisericii Ortodoxe.

M-a mai miluit Domnul Dumnezeu să predic de treizeci de ani întregi.

Slăvesc şi binecuvântez pe Domnul pentru marile Sale binefaceri arătate faţă de mine. însă vin clipe în care mintea se opreşte, limba se împiedică, iar inima bate puternic. Vin clipe de nelinişte. Vin clipe în care predicatorul Evangheliei, care are o oarecare conştiinţă şi crede în cele pe care le predică, predicatorul care trăieşte într-un neam demonizat, vin clipe zic în care ezită. Credeţi-mă vă vorbesc sincer n-aş fi vrut în clipa aceasta să fiu la acest amvon. Aş fi dorit să fug departe, în afara Babilonului lumii. Aş fi dorit să am aripi de înger şi de arhanghel, să am aripi mari să zbor, să merg într-un ungher din Sfântul Munte şi acolo să mă închid pentru totdeauna. Să nu se audă smeritul meu nume în niciun colţ al Eladei, ca să-mi plâng şi eu păcatele mele şi, dacă îmi va rămâne vreme, să plâng şi păcatele poporului meu. Aş fi vrut, iubiţii mei, să împlinesc şi eu acel cuvânt înţelept al Sfântului Grigorie Teologul, care a zis „...pe sine însuşi cu Dumnezeu întreţinându-se”. Aş fi vrut să repet şi eu psalmul: „Cine îmi va da mie aripi de porumbel ca să zbor şi să mă odihnesc?” (Psalmul 54, 7).

Dar nu fac asta. Sunt legat de pământul acesta material. Sunt legat aici în Atena, în capitală. De ce? De câte ori mă gândesc să-mi întrerup predica scrisă şi vorbită şi să mă retrag după 30 de ani într-un colţ să-mi plâng şi eu păcatele mele şi păcatele poporului meu, în inima mea simt un cărbune aprins
104
care mă arde şi nu mă lasă să tac. Şi cărbunele aprins sunteţi voi. Cărbunele aprins este conştiinţa mea. Cărbunele cel aprins sunteţi voi, iubiţii mei cititori. Cărbunele aprins sunteţi voi, iubiţii mei ascultători. Dacă vreodată tac ce văd?, unul cu scrisori, unul cu telegrame, altul prin viu grai, unul cu blândeţe, iar altul pe un ton mai aspru, mă recheamă la locul meu. Şi ce-mi zic:

De ce taci?

Dar n-am tăcut. De treizeci de ani trâmbiţez în patria mea elenă. Pe munţi şi prin văi, oraşe mici şi sate, pe munţi înalţi şi preaînalţi, unde, în sfârşit, s-a luptat inima elină, nu am încetat să predic cuvântul lui Dumnezeu. Nu tac, am vorbit.

Dar să vorbeşti din nou.

Am scris.

Dar să scrii din nou.

Aşadar? Atunci când văd o astfel de dorinţă a binecredinciosului popor elin; atunci când văd că există o „rămăşiţă” (Romani 11, 5), o binecuvântată rămăşiţă care continuă să creadă în experienţele

elen-ortodoxe, în valorile ce sunt veşnice, atunci când văd asta nu pot decât să rămân pe aceste pământuri şi să urc la amvonul acesta şi să predic adevărul aşa cum îl simt adânc în inima mea. Adevărul neschimbat şi nefalsificat. Adevărul, pentru care s-au vopsit în roşu stâncile Golgotei. Adevărul, al cărui cuvânt înfrumuseţează această sală: „Până la moarte luptă-te pentru adevăr şi Domnul Dumnezeu se va lupta pentru tine” (înţelepciunea lui Sirah 4, 28).

Voi m-aţi adus iarăşi la acest amvon.

Cât de fericit aş fi să urce în amvon şi cei mai tineri, ca să predice şi ei cuvântul lui Dumnezeu!
105
Unirea „bisericilor”

Tema, fraţilor. Tema este cunoscută. Tema este fierbinte. Tema este despre unirea celor două “biserici”, cum se zice. Temă, care, din nefericire, se încumetă în mod periculos să dezbine poporul elen în două mari partide: în partida unioniştilor şi în partida antiunioniştilor.

Ideile şi convingerile mele asupra acestei teme ce arde le ştiţi în principiu, din larga circulaţie a periodicului “Spitha” (Vezi foaia 268 din ianuarie 1964). în orice caz, şi în seara aceasta, prin cuvântul scris (distribuirea ziarului “Spitha”), dar şi prin predica orală, vă voi expune din nou convingerile mele; convingeri care nu sunt ale mele, ci sunt idei şi convingeri ale pleromei ortodoxe.

Chiar din început accentuez, fraţii mei, că sunt şi voi fi împotriva unirii. Sau mai degrabă, ca să fiu mai exact, reformulez această propoziţie şi zic: Sunt pentru unire şi împotriva unirii.

Dacă aş fi avut o tăbliţă şi aş fi scris propoziţia aceasta, enigma s-ar fi dezlegat imediat. Când zic că sunt pentru unire şi împotriva unirii, acestea sunt două propoziţii contradictorii, două lucruri diferite, pe care logica le respinge.

Şi, totuşi, insist că sunt pentru unire şi împotriva “unirii”. Pe de o parte, prima, pentru unire, este fără ghilimele; a doua, împotriva “unirii”, este între ghilimele.

Cine are minte, să înţeleagă. Asta voi analiza în seara aceasta. Pentru unire şi împotriva “unirii”.
106
Pentru unire

Şi, fraţii mei, cum să nu fiu pentru unire? Dacă deschidem Sfânta şi sfinţita Evanghelie şi ne oprim la capitolul 17 al Evangheliei după Ioan, vă recomand ca, peste puţin timp, când ajungeţi la casele voastre, să deschideţi şi să-l citiţi -, vom vedea că el cuprinde o rugăciune. Ah, ce rugăciune! Această rugăciune face să se cutremure astrele cerului. Această rugăciune este rugăciunea Domnului, Care se pregăteşte să păşească spre suprema Lui Jertfă, jertfa de ispăşire.

în acea rugăciune îl vedem pe Domnul nostru în agonie, rugându-se şi cerând stăruitor şi repetând: Părinte Ceresc, „Eu mă rog... pentru cei pe care mi i-ai dat”, „ca să fie una”, „ca toţi să fie una”, „ca şi aceştia să fie una în noi”, „ca să fie una”, „ca să fie desăvârşiţi întru unime” (Ioan 17: 9, 11, 21-23). Domnul nu flecăreşte, nu bate apa în piuă. De cinci ori repetă această cerere, ca să sublinieze importanţa cererii, ca să ne facă şi pe noi să ne neliniştim în privinţa acestei cereri. Pentru că unitatea Bisericii este o minune care îi convinge şi pe necredincioşi.
107

Când îl aud pe Domnul meu că insistă şi spune că trebuie să fim toţi creştinii care credem în El una; când mai merg şi în Biserică şi-l aud pe diacon repetând şi zicând: “Pentru unirea tuturor”; când dintr-o parte aud Evanghelia, iar din alta aud glasul Bisericii vii repetând de mii de ori “Pentru unirea tuturor”, nici eu nu pot să fiu decât pentru unire, aşa cum zice Evanghelia.

Pentru unire. Fiindcă, fraţii mei, dezbinarea este o mare nenorocire. Dezbinarea este o crimă. Spun Părinţii: Crimă mai mare decât aceea în care l-au dezbrăcat pe Hristos şi Iau luat cămaşa cea necusută. “Împărţit-au hainele Mele loruşi, şi pentru cămaşa Mea au aruncat sorţi (Psalmul 21: 19). Aceia n-au sfâşiat cămaşa cea necusută a lui Hristos, noi însă o sfâşiem.

Este o crimă dezbinarea “bisericilor”, este o crimă dezbinarea creştinismului în mii de partide, bucăţi. Este o crimă mai mare decât aceea pe care au făcut-o soldaţii romani, care l-au răstignit pe Domnul nostru Iisus Hristos şi au sfâşiat sfântul Lui trup. Este o crimă mai mare decât a răstignitorilor. Este o crimă pe care nu o spală cum zice Sfântul Ioan Gură de Aur, repetând spusa unui sfânt ascet este o crimă care este discutabil, zice, dacă este spălată până şi de sângele mucenicesc.

Şi este iarăşi o realitate, fraţii mei, că Părinţi mari ai Bisericii au filosofat asupra agoniei din Ghetsimani, au explicat şi au spus, de ce Domnul a fost într-o astfel de agonie, de ce sudoarea Lui curgea “ca nişte picături de sânge” (Luca 22, 44); ca şiroaie de sânge cădea sudoarea Lui pe pământ.

Aşadar, o pricină a agoniei Lui a fost faptul că Hristos ca Dumnezeu prevedea dezbinarea creştinătăţii. O pricină prin care creştinismul nu poate înainta, este dezbinarea.

Când merg în Africa misionari, când merg până în India, când se duc dincolo în Japonia, ori când merg în pădurile virgine, când caută să catehizeze şi oamenii de acolo înţeleg că

108

creştinii sunt dezbinaţi, zic: Mergeţi şi uniţi-vă voi, şi apoi să ne vorbiţi despre Hristos.

Aşadar sunt pentru unire.

Atunci de ce eşti împotriva unirii?

Dar, am explicat. Sunt împotriva “unirii”, cu ghilimele.

Ce înseamnă cu ghilimele?

împotriva „unirii”

Să mergem puţin în spatele istoriei şi atunci vom vedea de ce trebuie să fim împotriva „unirii” acesteia, pe care am scris-o între ghilimele.

Acum cinci sute de ani, cu puţin timp înainte de căderea Constantinopolului. Şase-şapte triere, corăbii, care aveau la catarg steagul papei, au trecut Dardanelele. Pentru că papa este un stat, un stat mic, şi are steag papal. Cel mai mic stat din lume este Vaticanul. Este un stat şi un regat pământesc. Dar acest mic stat are o uriaşă influenţă în toată lumea.

Aşadar, sunt cinci sute de ani de când au trecut Dardanelele noastre istorice şase-şapte-opt corăbii papale care aveau înălţate la catarg steagurile papale. Au trecut Dardanelele şi au venit în Cetate.

109

Când i-au văzut, toţi s-au ascuns în case. Ce căutau în Cetate corăbiile papale?

Veniseră să-l ia pe împărat şi reprezentanţi, să meargă în Occident şi să facă dialog. Sau, mai bine-zis, prin dialog voiau să supună Biserica faţă de papa.

Aşadar, s-au pregătit şi au alcătuit o delegaţie, nu mică, ci cam de o sută de persoane. Printre aceştia, corifeu în misiune, din partea statului, era însuşi împăratul, nefericitul din ultimii împăraţi ioan Paleologul.

Din cele mai oficiale persoane ale delegaţiei era Iosif Patriarhul, care, din nefericire, nu s-a învrednicit să se întoarcă în patrie. A murit în străinătate de durerea lui, iar mormântul său se află acolo la Florenţa...

110

După patriarhul Iosif, erau câţiva egumeni, erau laici, erau teologi, jurişti. Dar din cele aproximativ o sută de persoane, două au fost cele mai puternice spirite ale delegaţiei ortodoxe. Unul era numitul Visarion, care, din nefericire, a cedat şi s-a dus cu papa şi a devenit cardinal şi a fost cât pe ce să ajungă şi papă pentru că a trădat Ortodoxia.

Celălalt?

în delegaţia celor o sută de ortodocşi a strălucit ca o stea de dimineaţă, ca o stea de mari dimensiuni, Sfântul Marcu Evghenicul, Efeseanul, a cărui pomenire va fi veşnică.

111

Cu o zi înainte de a pleca a fost un cutremur. Corăbiile papale erau gata şi aveau înălţate steagurile papale, cânta muzica papei şi se auzea marşul papei. împăratul era cu pantofii săi roşii, iar patriarhul cu engolpioanele lui şi cu toată slava sa. Şi Marcu Evghenicul vărsa lacrimi şi spunea: împărate, să nu mergem! Nu era deloc de acord cu tactica împăratului. Atunci, a avut loc semnul. Să nu creadă necredincioşii. Există câteva semne prin care cerul dă mărturie. Şi cerul a mărturisit pentru Ortodoxie.

în timp ce erau gata să intre în corăbiile papale şi să intre împăratul şi patriarhul Iosif şi toţi îndeobşte ai delegaţiei, atunci Marmara s-a cutremurat. A avut loc un cutremur mare. Ca şi cum cerul le-ar fi spus: Unde vă duceţi? Şi atunci toţi au spus: Această călătorie nu ne va fi spre binele Ortodoxiei. Cu toate acestea capii au insistat. Au intrat în corăbii şi după multe peripeţii au ajuns în cele din urmă în Italia.

Acolo ce s-a întâmplat? Ar trebui să ţin două sau trei predici, ca să vă descriu această întâlnire cu papa, dialogul acesta la Ferrara şi la Florenţa dintre Răsărit şi Apus, care a ţinut circa doi ani. Dar ceea ce au suferit ai noştri este de nedescris.

Şi catolicii aveau teologi puternici; aveau şi de cealaltă parte reprezentanţi puternici. Dar dinamită, cu adevărat dinamită, a fost Sfântul Marcu Evghenicul.

Dumnezeiasca purtare-de-grijă răsare din Ortodoxia noastră astre. „Nu vor lipsi Ortodoxiei

soldaţi”! Cred asta. Va ridica în generaţia noastră soldaţi, care vor apăra Ortodoxia.

Au adunat călugări franci învăţaţi, care ştiau latină, franceză, engleză, italiană, ştiau multe limbi. Ei citiseră şi pe Părinţi şi toate. Dar dinamita care i-a aruncat în aer, dinamita care a explodat întregul papism, a fost unul singur. A fost Marcu Evghenicul.

112

Ce înţelepciune, ce putere, ce duhovnicie a fost aceea, care a făcut praf toate argumentele lor! A fost o stâncă tare, de care s-au sfărâmat toate uraganele papismului.

Da. Cu toată puterea lui, Marcu Evghenicul şi alţi câţiva care erau împreună cu el au apărat credinţa ortodoxă.

A obosit împăratul. Doi ani au ţinut dezbaterile, împăratul, care voia unirea nu din raţiuni religioase, ci politice[1], zice:

dar terminaţi odată! E în pericol, cade Cetatea.

cetatea nu va fi salvată, zice Marcu Evghenicul, de o astfel de alianţă cu ereticii. Va fi salvată doar atunci când „cu noi este Dumnezeu”. Atunci, „înţelegeţi, neamuri, şi vă plecaţi” (Isaia 8, 8-9). Nu ne vor salva corăbiile papei. Nu ne va salva lumea întreagă, dacă noi ne lepădăm de credinţa noastră.

Marcu Evghenicul şi alţi câţiva nu erau de acord cu politica împăratului. A căzut la picioarele lor Ioan Paleologul (patriot, luptător, nevoitor; dar nu a putut percepe cugetul poporului nostru ortodox) şi îi ruga, zicând:

în sfârşit, găsiţi un temei, alcătuiţi o formulă, faceţi o propunere, ca să cădem de acord şi să intrăm în corăbii şi să ne întoarcem; pentru că va cădea Cetatea...

Şi atunci s-au gândit toţi şi au găsit un temei oarecare şi au spus: Unirea este dorită de mii. Toţi dorim unirea.

Un al doilea temei: Cine nu iubeşte unirea, „să fie anatema”. Pentru Sfântul Marcu Evghenicul şi pentru ceilalţi era aceasta.

[1] Şi astăzi domină curente asemănătoare. Patriarhul ecumenic Bartolomeu a subliniat: „După modelul unirii diferitelor state trebuie ca şi religiile să înceapă dialogul co-existenţei” (Ziarul „Apoghevmatini”, f. 21.09.2003).
A avut perfectă dreptate mărturisitorul patriarh Iosif, care a spus: „Dacă veţi ceda latinilor, Hristos nu ne va folosi la nimic”.

113

Împăratul s-a bucurat şi a bătut din pălmuţe. Sfântul Marcu însă îi spune: împărate, nu te grăbi; prea repede baţi din pălmuţe.

Cine nu iubeşte unirea, anatema!, pentru că este voia lui Dumnezeu să fie. Dar Sfântul Marcu continuă şi le zise:

Da, Măria Ta, da, patriarhule, da, episcopilor, da, mitropoliţilor, cine nu iubeşte unirea, anatema. Dar unirea doar cu Ortodoxia. Nu vom îngădui nici un compromis. Nu vom îngădui unire în dauna Ortodoxiei.

în acel moment se dăduseră pe faţă deja intenţiile catolicilor.

„Lupul, chiar dacă a îmbătrânit...”

Vă întreb: Care dintre voi este cel care vrea unirea în dauna Ortodoxiei?

Pentru că unii îmi zic, că în Atena, în dreapta şi în stânga, oameni nelămuriţi zbiară şi cer unirea...

A, îi avem pe filounionişti. Partida filounioniştilor este în Kolonaki. Pentru că fac drumuşoare la Roma, dar poporul sărac nu are bilet să se ducă în fabrică, nu are bilet să se ducă la el în sat.

Ce aud de la filounionişti, de pe limba lor cea plină de nobleţe, de pe limba lor modernă, cu eîina lor, cu falsa lor limbă elină:

astea-s depăşite, zic ei. Acum papa s-a schimbat.

114

S-a schimbat papa? Aceasta este marea lor greşeală.

Nu s-a schimbat papa! Este neschimbat. V-o spun eu, care acum, în ultima vreme, am studiat mult tema şi m-am sfătuit şi cu alţii mai mari ca mine. Pentru că nu e cazul să ieşim în balcoane şi să strigăm.

M-am exprimat ultimul, dând înapoi, pentru că am vrut să studiez tema în profunzime. Am vrut să-mi întreb conştiinţa, să-L întreb pe Dumnezeul meu, să-i întreb pe Părinţii Bisericii, să-i întreb pe

toţi, ca să văd încotro mergem, unde ne aflăm. Pentru că niciodată prin inima mea n-a putut trece gândul că un patriarh ar putea să ne trădeze.

Când mă gândesc la Grigorie al V-lea, când mă gândesc la funia lui însângerată, când mă gândesc la patriarhii eroi, mi se cutremură sufletul. Sufletul meu nu poate concepe că un patriarh ortodox poate să primească această mare taină a

1 Câtă dreptate a avut părintele Augustin se vede şi din declaraţia noului papă Josef Ratzinger: „Unica biserică este cea a Vaticanului, ortodocşii sunt o biserică schismatică şi trebuie să se convertească” (Enciclica „Dominus Jesus” 2000).

fărădelegii. Nu poate accepta asta sufletul meu. De aceea, am fost într-un fel şovăitor. Dar acum, în urma studiului, m-am încredinţat neclintit că în Biserica noastră taina fărădelegii şi a trădării lucrează. Şi de aceea vorbesc, şi de aceea predic, şi de aceea scriu.

Nu s-a schimbat papa

S-a schimbat papa? Nu s-a schimbat.

Nu vedeţi? A ieşit din Roma. A luat avionul şi a zburat cu culorile regatului său papal şi s-a dus la Sfintele Locuri, s-a dus la Iordan, s-a dus la Golgota, s-a dus la locurile de închinare, s-a dus pretutindeni.

S-a dus şi la Iesle, acolo unde S-a născut Hristos şi acolo s-a oprit şi a vorbit. Şi ce-a spus?

Sunt suficiente cele puţine pe care le-a spus. Le am scrise în „Spitha” şi cine poate, n-are decât să le desecretizeze [2].

Pentru că, în urma acestora pe care le-am scris, una din două trebuie să se întâmple: sau Augustin să fie caterisit, sau Patriarhul[3]. Nu există altă rezolvare. Dacă există justiţie

Ecumeniştii purtători-de-rasă sunt astăzi lupii îmbrăcaţi în piei de oaie, care inovează şi trădează în învăţătura apostolică şi patristică. Dispreţuiesc Sfânta Scriptură, Sinoadele Ecumenice şi dogmele Bisericii. Aplică Enciclica patriarhală din 1920, care pune la zid dogmele Bisericii şi consideră „bisericile” ereticilor „respectabile”, „împreună-moştenitoare” şi membre ale aceluiaşi trup. Aceştia recunosc papismul drept „biserică” (la Balamand, Liban, 1993) şi pun semnul egal între Biserică şi diferitele erezii şi schisme.

[2] Vezi „Scânteia creştină”, în greceşte: „Hristianiki Spitha”, foaia 264, 265, Atena, 1963.

[3] Sfintele Canoane poruncesc: Să se caterisească preotul, episcopul sau patriarhul care coliturghiseşte, se roagă împreună, binecuvintează şi primeşte binecuvântările ereticilor. Patriarhul Bartolomeu îl numeşte pe papa „frate”! Arhiepiscopul Hristodulos pune semnul egal între Biserica Ortodoxă şi papism! (vezi Telegrama de felicitare a noului papă, p. 57).

în Biserică, să mă dea jos pe mine, ieromonahul Augustin şi sămi spună: Cum te numeşti? Unde locuieşti?... şi să mă caterisească. Să mă ducă într-o mănăstioară. Pentru că asta spun ei, că eu sunt un pericol pentru Biserică. Să mă ducă deci şi să mă închidă acolo şi s-a terminat istoria şi să-i lăsăm pe ei afară să treiere întreaga Ortodoxie.

Am aşteptat cu toţii o uşurare, să-l auzim pe papa vorbind. Nimic. Este leit acelaşi. Ce-a spus? Puteţi să citiţi în „Spitha” (vezi mai sus). Vă voi spune aici simplu.

Zice papa: Există doar o singură Biserică. Doar Roma, doar papa. A spus şi că toţi ceilalţi, adică noi toţi, care am fost botezaţi în numele Sfintei Treimi, în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, toţi câţi ne împărtăşim nu doar cu Trupul, cum se împărtăşesc ei, ci cu Trupul şi Sângele lui Hristos spre viaţa veşnică, noi toţi suntem în afara staulului, suntem eretici, suntem copiii pierduţi, fiii risipitori din strunga papei, suntem oile cele rătăcite; şi dacă ne vom duce să batem la poarta lui, atunci ne va deschide şi ne va primi în braţele sale. Aceasta este istoria.

Dar ar fi trebuit să spună altceva şi eu aş fi fost de acord; însă n-a spus-o şi toţi au îngheţat.

Cu toate că am luptat cu asprime împotriva lui Benedict, Patriarhul Ierusalimului, ca mason, sunt dator să mărturisesc că de această dată Benedict a abordat o tactică infinit mai bună decât tactica Patriarhului [ecumenic Atenagora],

S-a schimbat papa? Cum s-a schimbat?

Spune un proverb: „Lupul, chiar dacă a îmbătrânit şi i s-a albit părul, nu şi-a schimbat nici părerea, nici capul”[4]. Lupul îşi

4. „Urmaşi ai lui Iuda sunt toţi cei care de frica oamenilor neagă dogmele Credinţei, Canoanele

Apostolice şi Sinodale şi Predaniile Bisericii” (Sfântul Nicodim, „Tâlcuire la Cântarea a IX-a”).
117
schimbă părul, dar năravul ba. Sau, mai degrabă, lupul poate să şi-l schimbe, dar papa nu şi-l schimbă. Nu mă refer la persoană, ci la instituţie.

Şi zic „nu şi-l schimbă”, pentru că papismul se întemeiază pe anumite principii. Lupul, dacă încetează să mai mănânce oi, nu mai este lup. Dacă distrugi principiile sau temeliile, întreaga zidire se va dărâma. Şi principiile sau temeiurile papismului le-am analizat. V-am făcut o predică întreagă. Am scos o broşură specială[5].

Principiile sau temeiurile papismului sunt două învăţături anticreştine, care merg contra Evangheliei. Primul temei este primatul papei, iar al doilea este infailibilitatea sau negreşelnicia. Dacă papa le va schimba pe acestea două, nu mai există papism. De aceea vă zic că papismul este neschimbabil sau imuabil. Schimbă doar când poartă diferite măşti spre înşelarea celor naivi. V-aş fi înfăţişat o imagine mai vie, mai atrăgătoare, mai bubuitoare, dar n-o zic, ca să nu râdeţi. Ajunge asta.

Deci dacă papa nu s-a schimbat, atunci ce vrea de la noi? Ce vrea cu ortodocşii?

Aaa, aici este secretul! Joacă la cărţi. Papa are o „carte” mai puternică în acest moment, pentru că are în faţă jucători mai slabi.

„Toţi Dascălii Bisericii, toate Sinoadele, toate dumnezeieştile Scripturi ne sfătuiesc să fugim de cei ce cugetă în chip diferit şi să ne ţinem departe de împărtăşirea cu ei” (Sfântul Marcu Evghenicul).

„Noi îi anatematizăm pe toţi cei care adaugă sau scot ceva din Biserica Universală... Tot cel ce desconsideră orice Predanie bisericească, scrisă sau nescrisă, să fie anatema!” (Sinodul VII Ecumenic, Practicatele la Sp. Milia p. 805, 825, 878, 879).

[5] Arhimandritul Augustin N. Kandiotis, „Vaticanul”, nr. 6, Atena, 1963, p. 32.
118

Cei care sunt jucători de cărţi caută să aibă în faţa lor jucători mai slabi; când au înainte jucători mai tari, nu joacă, pentru că se tem.

De data aceasta, papa este un jucător puternic. Ţine în mâinile lui „cărţi” mari şi spune: Acum ori niciodată.

Dacă nu-i câştig, măcar să-i dezbin; să-i fac bucăţi, să se mănânce între ei. Chiar dacă nu reuşesc ceea ce vreau, tot voi câştiga ceva: zece, douăzeci, treizeci, şaizeci, o sută; ceva voi lua. Acesta va fi succesul meu...

Pentru că, fraţii mei, vă spun un cuvânt, pe care să-l ţineţi minte. Condiţiile în care se ţine acest dialog, condiţiile pe care le pune papismul pentru acest dialog între Răsărit şi Apus, sunt foarte profitabile pentru papism, dar defavorabile pentru Ortodoxie.

Nu mai este timp. Nu mai este de-acum timp pentru astfel de discuţii! De ce, fraţii mei? Faceţi răbdare, vă voi spune cinci motive.

Vreau să vă luminez, fiecare din voi să devină spadă şi să-i lumineze şi pe alţii.
119

Pacte defavorabile

Care sunt pactele defavorabile pentru Ortodoxie? (şi reţineţi că tot ceea ce este defavorabil pentru Ortodoxie, este profitabil pentru papa).

1. Este numărul. Nu este important, dar are şi el o importanţă.

Ei adunaţi sunt şase sute de milioane. Ortodocşii? Să fie sănătos Kemal, al cărui chip îl are atârnat în Patriarhia Ecumenică patriarhul nostru. Să fie sănătos Kemal, care ne-a ucis... două milioane de fraţi ai noştri! Prin foc şi prin sabie a trecut întreaga Ortodoxie.

Apusenii sunt numeroşi şi sunt întinşi în întreaga lume. Noi, ortodocşii, ce am rămas? Două sute de milioane.

Care sunt ortodocşii? Sunt ruşii, sunt românii, sunt bulgarii, sunt sârbii. Sunt Patriarhiile fără putere.

Când auzim Patriarhii, ne imaginăm nişte lucruri uriaşe, dar nu sunt. în ceea ce priveşte numărul de oameni e mai mic decât cel al Mitropoliei Kithirelor. Atât de puţină lume există. Aud de Patriarhia Ierusalimului; dar mai mult de o mie de elini ortodocşi nu are.

Aceste Patriarhii neputincioase le privim din punctul de vedere al puterii, al credincioşilor şi al teologilor. Şi doar asta?

2. Un alt pact nefavorabil. România, Serbia, Bulgaria şi Rusia sunt sub regimul ateu[6]. La sistemul

lor social poate că voi subscrie, dar nu voi subscrie niciodată la predicile lor ateiste.

Şi doar ateiste? Şi totalitariste! Atei există şi în Elada. Dar acolo sistemul ateist are ca dogmă a vieţii politice să pună la zid Biserica, marginalizarea. îi dau Bisericii Ruse atâta libertate cât să pară că trăieşte. însă gura nu-i este liberă. Şi Biserica Rusă, şi cea Română şi cea Bulgară şi cea Sârbă au

[6] Amintim că predica a fost ţinută în 1964.

botniţă. Ne-am convins de lucrurile acestea. Şi după sfaturile neurmate ale lui Dumnezeu, ca stat ortodox liber a rămas doar Elada.

Aşadar, primul pact nefavorabil este că ei sunt mulţi. Al doilea pact nefavorabil este că există un haos în Ortodoxie, că 90 şi 95 din ortodocşi sunt sub regimul ateist, care urmăreşte să distrugă întreaga Ortodoxie, şi rămânem doar noi, Elada, cu cele opt milioane de oameni, care constituim un stat ortodox liber.

3. Al treilea pact defavorabil, care este? Veniţi să deschidem acest sac, care se numeşte statul elin ortodox, ca să vedem ce are înăuntru.

Am spus-o şi altădată, dar glasul meu este „ca glasul celui ce strigă în pustie”. Am vorbit şi v-am spus: într-o sută de elini, ce se întâmplă, câţi sunt într-adevăr ortodocşi? Cei care se numesc ortodocşi, sunt ortodocşi cu numele, în buletine, dar prin faptele lor, prin comportamentul lor şi prin ideile lor, din nefericire, nu sunt ortodocşi. O parte din poporul nostru se află în neştiinţă. Nu ştie în ce crede. Nu ştie ce este această Ortodoxie.

Nu numai că nu ştie ce este această Ortodoxie în integralitatea ei, dar nu ştie nici în ce crede cu de-amănuntul. Nu ştie care sunt dogmele noastre, care sunt principiile, temeiurile noastre, articolele noastre de credinţă, tainele noastre, liturghia noastră. Nu cunoaşte toată această nedescrisă măreţie a Ortodoxie noastre. Şi nu doar că nu ştie în ce crede, dar nu ştie nici de ce crede.

O parte a poporului nostru e în ignoranţă. O altă parte a poporului nostru este indiferentă, are indiferenţă. Se interesează de magazinele lui. Se interesează de conturi, de burse, de finanţe. Se interesează de mingile fotbaliştilor. Se interesează de stelele cinematografului. Se interesează de politică. Se interesează şi se fanatizează pentru toate. însă în ceea ce

priveşte Sfânta noastră Ortodoxie, nu există niciun interes. Inimile sunt reci. Vă voi da un exemplu.

Nu vreau să-i treacă nimănui prin minte că mă amestec în politică. Rămân în afara politicii. Eu, ca preot şi cleric al Bisericii, sunt deasupra partidelor. Şi fiţi liberi din partea mea, a ieromonahului, să alegeţi pe care credeţi că este mai bun pentru patria noastră, pentru neamul nostru, pentru Ortodoxia noastră. Prin urmare, nu există niciun pericol să fiu răstălmăcit de vreun partid, ci păşesc pe sus, în înălţime, pe deasupra partidelor, deasupra celor vremelnice şi trecătoare. Aşadar, vă dau un exemplu.

V-aţi uitat ce se întâmplă în luptele electorale? Lupta se dă pe diferite teme; dar lupta principală se dă pe o singură temă.

Se urcă la balcon unul analizez tema, pentru că are importanţă şi strigă:

drahma e în pericol!

Iese la balcon altul şi zice:

nu, drahma nu e în pericol!

Oamenii de ştiinţă care se ocupă cu acestea, bancherii şi timpul o vor dovedi. Eu nu mă ocup cu acestea, nu mă amestec. Ca elin, care am trecut printr-o groaznică perioadă şi am văzut că nu puteai cumpăra cu un milion nici o cutie de chibrituri dumnezeu să ne păzească să nu cădem iarăşi în asta! nu vreau să accept astfel de lucruri. Vreau să cred că acestea sunt nişte certuri ale acestor politicieni, care abordează tema drahmei. Spun doar următoarele.

Strigă unul:

drahma e în pericol!

drahma nu e în pericol! strigă altul. Şi care convinge poporul, pune mâna pe putere. Iar aceştia care zic „Drahma e în pericol!” devin credibili şi câştigă alegerile. Dacă

însă ceilalţi demonstrează că drahma nu e în pericol, ci asta este o cacialma, câştigă ei alegerile. Ce vreau să spun?

Pentru drahmă vă neliniştiţi, domnilor? Prin urmare, eu vă voi prezenta altceva şi vă zic:

Există o altă drahmă nepreţuită, o drahmă cerească, confecţionată de cer, o drahmă căzută din cer, o ţin în mâinile mele, mi-a dat-o Dumnezeu, n-o dau la nimeni. Este Sfânta noastră Ortodoxie.

Cine se emoţionează?

Pentru drahmă vă neliniştiţi, nu? Aa, micuţul nostru portofel, magazinaşul nostru, salariaşul nostru, finanţele noastre,... Desigur! Când însă vă spun că e în pericol drahma şi asta nu e invenţia mea -, nu vă emoţionaţi.

Deschideţi vă rog capitolul 15 din Evanghelia după Luca pentru a vedea că despre drahmă vorbeşte (Luca 15, 8- 10). Cât valorează o drahmă domnul vorbeşte acolo în pilde nu valorează stelele cerului şi toate galaxiile.

Să-mi aşterni tu Elada cu rodii şi trandafiri, să-mi dai salariu de o sută de ori mai mare, să scoată drumurile aur. Nu. Prefer să mor sărac, să mor cerşetor, să umblu din casă în casă, decât să predau această drahmă. Pentru că îmi amintesc de acea zi înfricoşătoare, pe care eu cel puţin ca cleric nu o voi uita niciodată.

Un respectabil stareţ, într-un sat oarecare din Etoloakarnania, mi-a spus: “Primeşte acest odor şi-l păzeşte pe el până la a doua venire a lui Hristos”!

Această clipă, fraţii mei şi părinţi, preoţi, dacă credeţi în Hristos, culioane binecuvântate, dacă există culioane binecuvântate, acest odor sfânt, ce ni s-a predat din generaţii în generaţii, să-l păzim de-a lungul secolelor. Căci când a ajuns această drahmă la noi? A ajuns de la părinţii noştri, din generaţii în generaţii. Şi păstrăm această drahmă pentru Ortodoxie.

Să latre politicienii, să-şi rezolve diferendele lor! Eu vă zic: Este în pericol drahma: Sfânta noastră Ortodoxie. Şi câţi suntem credincioşi, să fim alături de această drahmă! Pentru că a spus-o şi Marcu Evghenicul împăratului:

împărate al meu a zis dacă va apărea în statul tău vreun falsificator şi va face monezi false, ce vei face?

Îl voi spânzura, a răspuns.

Deci tu îl vei spânzura pe cel care face monezi false. Şi ce voi răspunde eu înaintea lui Dumnezeu, când voi lăsa Sfânta noastră Ortodoxie să se transforme într-o monedă falsă?

Astăzi pactele sunt profitabile pentru papism şi neprofitabile pentru Ortodoxie. De ce? întâi, pentru că papistaşii sunt mulţi, iar ortodocşii puţini. în al doilea rând, pentru că în statele lumii răsăritene, în care predomină Ortodoxia, există un mare haos. în al treilea rând, pentru că aici, în statul nostru ortodox, unii sfârşesc în ignoranţă, iar alţii sunt indiferenţi; mai multe ştiu ortodocşii din Uganda decât noi, ortodocşii din Elada. Pentru toate se neliniştesc elinii, numai pentru Sfânta şi nemuritoarea noastră Ortodoxie nu se neliniştesc.

Dezorientarea opiniei publice

4. Cei care formează opinia publică, adică jurnaliştii, din nefericire, unii sunt ignoranţi, alţii sunt filocatolici, unii vor să-i perie pe cei puternici ai zilei, iar alţii dintre ei au legături cu persoanele sus-puse din stat şi din Biserică. Altul ia ziarul şi citeşte, citeşte cronica x sau y, fără să cerceteze dacă este adevărat.

Sunt întristat până la moarte. Eu, ieromonahul, nu mai rabd când mă gândesc că întreprinderi uriaşe scot unul, două şi trei ziare, iar noi ortodocşii nu am putut să scoatem un cotidian. Papa are cincisprezece, douăzeci, treizeci de

cotidiene, iar Biserica noastră scoate o mică broşurică, biata de ea.

Am făcut o experienţă. Am trimis la ziare un mic comunicat. Nu l-a publicat nici un ziar. Când însă un preot catolic a dat un comunicat, l-au pus integral.

Noi acum nu avem un balcon publicistic. Papa are cincisprezece cotidiene, la Paris, la Roma, la Madrid şi în alte părţi. Noi nu avem un ziar ortodox, un cotidian vreau să zic. Nu periodice, care ies din când în când. Nu avem un ziar care să apară în fiecare zi.

Să aibă succes şi să fie binecuvântat un ziar din Elada, “Ellinikos Vorras” (“Nordul Elin”) din Macedonia, care se luptă pentru Ortodoxie. Din nefericire, nu este în Atena. Dacă l-am fi avut în Atena, am fi îndoit oasele papistaşilor. Doar acesta este cu adevărat un ziar anticatolic. Cei care îl scot distribuie foile lor şi se luptă, mai ceva ca în Turnul Alb, pentru Ortodoxie.

Ceilalţi jurnalişti... Nu vreau să vorbesc. Pot să trec la dezvăluiri. Unul scrie cronici frumoase, de

vă stricaţi de râs când le citiţi. Altul scrie ceva mai cu nobleţe. Unul scrie cu tact. Altul scrie reportaj. Sunt patru-cinci aceştia. Toţi aceştia sunt pentru papa. Aceştia formează opinia publică în societate.
Eroziunea lumii teologice

5. Un pact nefavorabil este şi următorul: Când am coborât din munţii înalţi în Atena, după douăzeci de ani nu mai coborâsem din vremea studenţiei - (1929-1949), mă găseşte un vechi confrate şi îmi spune:

bre, Augustine, să mergem acolo jos şi mi-a arătat Vechea Cameră a Deputaţilor, acolo unde este pe dinafară statuia badei kolokotroni. Acolo înăuntru, îmi zice, are loc un congres al teologilor.

mergem.

Intru înăuntru şi văd că sunt adunaţi studenţi, profesori, directori de liceu, inspectori, episcopi cu engolpioane, predicatori, mici şi mari. Eu, cu totul necunoscut în Atena, am intrat şi m-am instalat cum Vechea Cameră a Deputaţilor este amfiteatru sus, pe ultimele scaune.

De acolo ce-am văzut? Am văzut că intră nişte bătrânei, preoţi cu părul alb, preoţi care dacă n-ar fi existat, n-ar mai fi existat nici statul elin. Cei care erau la primire, prezidiul teologilor, nu le dădeau nicio importanţă; şi mulţi din aceşti preoţi respectabili stăteau în picioare. Când intra vreun popă catolic, îi făceau un întreg ceremonial de primire, mari trataţii, şi-l puneau în primele scaune. îmi zic: Unde sunt?...

Aveam lângă mine un preot care plecase în străinătate.

nu vezi îmi zice ce se întâmplă? Dar nu vorbi! şi mă ţinea de rasă.

Bine, asta am suportat-o.

Peste puţin urcă un profesor şi zice:

respectabila Biserică Catolică...

Oh! zic.

Urcă al doilea profesor şi zice:

Prea respectata Biserică a catolicilor...

Ei, n-am mai suportat; nu m-aţi văzut când mă mânii dumnezeu să mă miluiască şi pe mine păcătosul. de acolo de unde stăteam, ridic mâna şi-mi iau singur cuvântul şi zic:

vă întreb şi vreau să-mi răspundeţi. Eu ştiu din leagăn, ştiu de la mama mea, ştiu din mănăstirea mea, ştiu de la vechii teologi, că Una este Biserica: Sfânta, Apostolica noastră Biserică Dreptslăvitoare. Toate celelalte sunt schisme şi erezii. Vă întreb şi vreau să-mi răspundeţi: “Biserica” papală nu este schismă şi erezie? Eu zic că este erezie. Şi ca erezie nu se cuvine să fie numită respectabilă.

Şi să vedeţi ce s-a întâmplat!... Niciunul din ei n-a răspuns la întrebarea mea. Au început să sune clopoţeii. Au strigat după pază. Au venit paznicii spaţiului să mă scoată afară de acolo de sus. Atunci, vreo zece copii, tineri teologi, pe care îi cunoşteam din armată, zic: Nu! Nu va ieşi afară predicatorul. Aşa că numai în felul acesta şi cu forţa au încetat.

Când am ieşit afară, mi-am spus în mintea mea: “Ia imaginează-ţi încotro ne duc...” în urmă cu doisprezece ani aceeaşi robie[7]. Mi-am spus în sine: “Ăştia o să ne ducă la papa!”[8].

[7] 1964- 12= 1952.

[8] în ultimele pagini ale broşurii de faţă, la patruzeci de ani după această omilie, vedem groaznicele evoluţii ale ierarhilor, care continuă astăzi drumul povârnit al trădătorilor credinţei. nota broşurii în limba greacă, n. tr.

Aşadar, avem şi o eroziune în lumea ortodoxă. Din nefericire, cei mai mulţi din cei care au studiat în universităţile protestante sunt filocatolici. Nimeni nu se duce în Sfântul Munte să deschidă sfintele cărţi, să deschidă codicele şi să înveţe teologia. Se duc la Paris, se plimbă în dreapta şi în stânga şi când se întorc înapoi în Elada sunt de nerecunoscut. Nu mai sunt ortodocşi, iar în spatele “ortodoxiei” lor, unii îi susţin pe papistaşi, iar alţii nu ştiu pe care.

La acelaşi congres altcineva a pus o altă întrebare:

care sunt duşmanii creştinismului?

La răspuns cineva a completat că şi masonii sunt duşmanii creştinismului. Ei, asta n-au scris-o în documente! Aceşti teologi n-au vrut să mărturisească că masoneria este un duşman al Bisericii.

Dar ce-am păţit? M-am pus acum cu teologii? Unde m-a purtat corabia cuvântului? M-a atras în vârtej, marele ciclon al poporului meu. Dar pentru că urc aici la catedră, ca să vă propovăduiesc adevărul, îmi este cu totul indiferent dacă devin insuportabil lui X sau lui Y. Pentru că s-ar puteasă vină o zi şi să goliţi sala. însă chiar dacă numai unul o să rămână aici înăuntru, eu voi continua să propovăduiesc Sfânta noastră Ortodoxie. Nu mă interesează. Nu iau în calcul numerele. Iau în calcul adevărul. Şi oricine are adevărul, îl are pe Dumnezeu cu el; şi cine îl are pe Dumnezeu, este de nedoborât.

Străjerii trădează

6. Mergem mai departe şi ajungem la ciclon. Mergem la vârtejul care tulbură poporul nostru. Am mai scris despre acestea; acum doar le reiau. Avem un regat ortodox. în bisericile noastre cântăm polihroniu. Spunem: “...pe

preabinecredinciosul...”, “împreună cu preabinecredincioasa...”, “cu preabinecredinciosul...”.

Dacă se cuvine ca cineva din cele opt milioane de elini să apere Ortodoxia noastră, să fie străjerul ei, ca regulă de credinţă şi de viaţă subliniez aceste cuvinte -, dacă există persoane care trebuie să apere Ortodoxia noastră, aceştia sunt regii elinilor. Cu siguranţă.

Aşadar? în răstimpul celor o sută de ani s-a întâmplat ca mulţi regi greci să treacă pe la Roma.

A trecut pururea-pomenitul Gheorghe I, care şi-a vărsat sângele său în Turnul Alb din Tesalonic. De o sută de ori a trecut prin Roma şi nu s-a dus niciodată la papa. Pentru că ştia că, dacă s-ar duce la papa, n-ar mai putea să rămână pe tron chiar dacă era protestant.

A trecut după aceea încoronatul cu lauri, pentru strălucitele-i biruinţe, împărat al grecilor chiar dacă neînţelegerea lui cu celălalt protagonist al luptei s-a făcut pricina unei mari dezbinări în poporul nostru. A trecut împăratul Constantin al II-lea cu de-a pururea pomenita împărăteasă Sofia. Şi o dată şi de două ori şi de trei ori au trecut pe la Roma, dar nau călcat pe la papa.

A trecut Gheorghe al II-lea, pe care l-a învrednicit Dumnezeu ca prin gura lui să se spună acel istoric “Nu!”. A trecut de multe ori prin Roma şi nu s-a dus la papa.

A trecut Alexandru, care a murit la o vârstă foarte tânără cu judecăţile pe care numai Dumnezeu le ştie; nu a trecut pe la papa.

A trecut şi Pavlos împăratul, împreună cu Frideriki - îmi va spune cineva: Nu vreau să ascult predici antimonarhice! Dar eu continui a trecut şi Pavlos cu Frideriki şi s-au dus să se închine papei! Da. Ca şi cum ne-ar zice şi nouă, puilor de găină idioţi: Tot ce facem noi împăraţii, să faceţi şi voi poporul.

Şi doar asta? N-au trecut multe zile de când s-a întâmplat şi altceva jos, în Olimpia, acolo unde în antichitate au avut loc Jocurile Olimpice. Nu subapreciem acele jocuri, dar nu suntem de acord cu altceva. Cu ce nu suntem de acord?

S-au adunat acolo mulţi. S-au adunat din afară, din Austria, ca să primească lumina olimpică.

Noi, care trăim nu în lumina olimpică, nici în lumina din Delphi, nici în lumina falşilor zei, nici în alte false lumini, ci în Lumina Adevărată, în Lumina Evangheliei, în Unica Lumină, în marea Lumină, noi nu suntem de acord. Pentru că luăm o făclie în Marea Sâmbătă seara şi spunem: “Veniţi de luaţi Lumină din Lumina cea neînserată!...”.

Au aprins deci în Olimpia luminile lor din acea lumină. Şi acest lucru este cel mai mic. După aceea, au îngenunchiat acolo înaintea statuii lui Zeus, chipurile, femeiuşti ortodoxe din Kolonaki (cea mai bogată regiune din Atena) pe nici una din ele n-am văzut-o în cel mai sfânt moment, când auzim: “Ale Tale dintru ale Tale...”, să îngenuncheze înaintea lui Hristos au îngenunchiat înaintea statuii lui Zeus şi au făcut o rugăciune de umilinţă! Şi toate acestea au avut loc în faţa cui? De faţă era cel pe care noi în biserici îl pomenim ca “preabinecinstitor”. Era acolo şi primarul şi nu ştiu care alţii dintre oficiali, dar era şi succesorul la tronul elin! (Notă: Statul era atunci democraţie monarhică şi în biserică se cânta polihroniu.)

Cum să reziste Ortodoxia când cei mari o trădează într-un asemenea hal, atât de jalnic?

Merge împărăteasa noastră în Columbia din America şi ce face acolo? Nu pentru prima oară cei care citesc “Spitha” ştiu asta şi eu am făcut responsabilă toată Ierarhia -, pentru încă o dată şi-a deschis guriţa ei şi ce ne-a spus marea doamnă? Că nopţi întregi în palate nu am putut să mă liniştesc, pentru că mă tulburau marile probleme ale vieţii şi încercam să găsesc o

130
soluţie la enigmele vieţii; şi m-am dus la vechii filozofi la Platon, la Aristotel, dar nu m-am liniştit...”.

Doamna mea, deschide Evanghelia Hristosului nostru, ca să ţi se rezolve toate nedumeririle şi despre Dumnezeu şi despre Hristos şi despre viaţa ce-ţi stă înainte dincolo de mormânt.

Dar unde şi-a aflat odihnă doamna noastră, marea noastră doamnă? în ştiinţă! în diviziunea atomului sau în energia nucleară. Nici un cuvânt despre sfânta şi sfinţita Evanghelie.

Ah, vom fi trimişi în muncile iadului, vom fi chinuiţi! Nici un cuvânt despre Evanghelie! Kennedy în fiecare seară ţinea în mâini şi citea împreună cu femeia lui Evanghelia după Ioan şi plângea. Şi aici, împăraţii noştri ne vorbesc despre... panteism. Acela, catolic, credea în Evanghelia lui Hristos. Iar aceştia, care trăiesc pe spatele poporului elin şi sunt pomeniţi de către Biserică, ignoră Evanghelia şi Sfânta noastră Ortodoxie şi vorbesc panteist. Apoi cum vom duce noi o luptă pentru Ortodoxie, când aceştia care, conform Constituţiei şi legilor, sunt străjerii, trădează într-un asemenea mod Ortodoxia noastră?

De aceea nu sunt de acord cu niciunul. Nu-mi place predica uşoară. Nu-mi place să strigăm doar pentru o chestiune sau alta. Vreau să apucăm lucrurile din rădăcină.

Eu să vă spun nu Iiturghisesc şi din alte motive, dar şi pentru că nu voi pomeni niciodată, dar niciodată: “pe preabinecinstitorii împăraţi”. Poate că voi pomeni simplu “împăraţi”, dar niciodată nu voi spune, “pe preabinecinstitorii împăraţi”. Nu!, pentru că împăraţii noştri vorbesc panteist.

Cei din Kozani ştiu foarte bine că în odioasele zile, când împăratul a semnat decretul împărătesc pentru masonerie, eu am încetat pomenirea împăratului. Şi rămân iarăşi pe poziţiile mele. Dar cu tristeţe spun: nu sunt de acord cu niciun teolog predicator care păşeşte pe o tactică încropită şi nu apucă pricinile din rădăcină.
131

Aici vorbeşte panteist. Şi panteist = satanist = ateist. Dar e vinovat şi Ieronim, care în celelalte este un bun arhimandrit, că acceptă o astfel de situaţie.

Eu să-mi fie iertată expresia dacă eram protoiereu la palat sau arhiepiscop, nu le-aş fi îngăduit să se împărtăşească cu Preacuratele Taine. Le-aş fi spus să semneze un act (libelum) cum că mai întâi se leapădă de panteism.

Iată de ce vă vorbesc aşa. Există şi altele, de care nu sunt încă sigur, le cercetez. Eu vi le spun pe cele pe care le-am verificat şi sunt realităţi. Mai există şi altele, de care dacă mă voi convinge că sunt realităţi, vi le voi spune. Le cercetez. Vreau să calc pe scânduri sănătoase. Şi dacă mă vor exila şi dacă mă vor duce în insulele lor îndepărtate (Makronisele lor), şi dacă mă vor duce unde vor, şi dacă niciunul dintre voi nu mă urmează, să fie binecuvântată ziua în care pentru Ortodoxia mea îmi voi jertfi şi viaţa.

Nu există încredere în cei din frunte

7. Papa deţine pacte profitabile şi există pericolul să câştige jocul. de ce? Am spus de ce.

Am acuzat, sau mai degrabă am mustrat, palatele împărăteşti, pentru că am dreptul ca cleric ortodox, să imit exemplul marilor ierarhi, cărora eu nu pot să le dezleg cureaua încălţămintelor. Aşa a mustrat Grigorie, aşa Vasilie, aşa Ioan Gură de Aur, cărora eu nu sunt vrednic să cad şi să mă închin sfintelor lor picioare.
132

N-au fost scrise acestea în istorie, ca să fie doar povestiri, ci s-au scris, ca să le facem şi noi viaţă şi sânge în poporul nostru.

Da, l-am acuzat pe succesor; dar mai mult acuz pe altcineva. în spatele succesorului am zărit pe cine credeţi?

Dumnezeul meu zic pentru ce vremi ne-ai păstrat pe noi! Pe cine am zărit? Un episcop!

lasă-l pe episcop! vei zice.

Şi acum intru în rădăcina problemei.

Treieră aici, în Elada, ereticii, treieră ateii, treieră toţi, pentru că nu avem o Biserică vie şi liberă, pentru că nu avem episcopi, care să trăiască şi să moară pentru credinţa noastră. Nu există. Şi închei, ca să fac de-acum dezvăluirile.

Aici, fiecare care s-a dus la Facultatea de Teologie şi a purtat răsuţa, nu are dragoste să se ducă jos în Uganda, să se ducă în Japonia să-L propovăduiască pe Hristos, să se ducă preot slujitor în nord, la graniţele cu Serbia, sus, aproape de graniţele sârbeşti, în sfârşit, să se ducă predicator. Va sta aici

în Atena şi va linge amirali, generali; va lustrui şi pantofii ultimei haimanale din Atena, numai şi numai cu un scop: să devină episcop, să apuce cârja. Acesta este marele lor rău.

Şi în timp ce aceştia, care nu au niciun ideal, bat din poartă în poartă ca să urce pe poziţii înalte, ceilalţi, care au în ei o mică evlavie, care cred în Dumnezeu, aud de demnitatea episcopală şi sufletul lor se cutremură. în anii de demult, în anii binecuvântaţi, îşi tăiau urechile, îşi tăiau nasurile, ca să nu devină episcopi. Şi-i apuca cu forţa poporul şi-i făcea episcopi. L-a apucat pe Marele Vasilie cu forţa, l-a apucat pe Ioan Gură de Aur cu forţa, l-a apucat pe Atanasie cu forţa... Acum, ei apucă cu forţa demnitatea episcopală. Iată marea diferenţă.

Şi voi spune ceva întru pomenirea veşnică a unui bărbat, pe care îl stimez, chiar dacă nu am fost de acord în anumite puncte. Dar fie pomenirea lui veşnică.

133

înainte cu 42 de ani, în 1922, a avut loc marea catastrofă din Asia Mică. Eram mic şi am văzut-o. Eram mic şi simt profund această catastrofă, când două milioane de elini cu sufletul în dinţi s-au strâns aici, în sfântul nostru pământ.

Aici, în Atena, erau atunci nişte tineri. N-aveau nici măcar un fir alb. Ieşeau atunci de la universitate teologi, diaconi, arhimandriţi.

S-au adunat la Fundaţia “Trei Ierarhi”[9]. Tema lor era:

să facem curăţenie în Biserică!...

Cuvinte mari.

Altul:

să facem o vizită medicală!...

Acesta striga mai tare, pentru că era mai gălăgios acum cine ştie cele bisericeşti, înţelege.

Altul iarăşi, cu o voce teatrală cunoscută elinilor de pretutindeni, striga:

să salvăm Elada noastră, armata noastră, poporul nostru; să ne unim...

să ne luptăm, a strigat altul; să facem o mişcare de renaştere a Bisericii...

Acestea erau resorturile lor?

Era între ei şi un tânăr diacon nici treizeci de ani navea şi îi asculta. Când au terminat toţi aceşti fanfaroni, care una aveau în cap şi în inimă, şi altele spuneau poporului, s-a ridicat acela şi a zis:

sunt de acord şi eu cu voi, subscriu acestora. Dar dacă vreţi să rămână această seară o seară istorică, va rămâne cu o condiţie: Nimeni dintre noi, care strigăm despre renaşterea Bisericii, nimeni nu va urmări să ajungă episcop.

huuooo! zic. Lucrurile nu se fac aşa.

[9] Se află în Atena, lângă Omonia, pe strada Menandrou, Nr. 4.

134

Adică strigau ca să ajungă episcopi; şi când unul le-a spus că “acestea le vom urmări ca simpli arhimandriţi, ca simpli clerici, pentru că există alţii superiori nouă în ani, ca să ajungă episcopi”, acestor diaconaşi, care nu aveau nici un fir de păr alb, nu le-a plăcut cuvântul acesta.

Cel care a protestat şi să fie pomenirea lui veşnică a fost viitorul arhimandrit şi predicator, din cei mai buni predicatori, Serafim Papakostas, ucenicul lui Evsevios Matthopoulos.

Şi el nu a ajuns episcop. Dar toţi ceilalţi, care au strigat, s-au dus şi au făcut o metanie generalului, acelui slăvit general[10], s-au dus pe lângă el şi l-au păcălit, şi după câteva zile toţi aceştia au devenit episcopi. Unul de 27 de ani, altul de 28 de ani, altul de 30 unul era chiar diacon -, şi şi-au luat bastoanele. Iar unul dintre ei, care s-a mişcat ca o pisică în noapte şi în întunecimi, şi în acest mod satanic a devenit episcop, unul din aceştia a fost şi Atenagora, patriarhul Constantinopolului.

Patriarhul Atenagora; foto 1 ca diacon; foto 2 ca patriarh îmbrăţişându-se cu papa Paul al VI-lea la Ierusalim.

[10] Este vorba despre Nikolaos Plastiras.

135

Şi vă întreb: De la astfel de episcopi care au intrat nu pe uşă, ci pe ferestre şi printre cărămizi, poţi să te aştepţi la ceva bun? Pentru că pentru a deveni cineva episcop trebuie să fie de-Dumnezeu-chemat sau de-popor-chemat. Pe aceştia nici Dumnezeu nu i-a chemat, nici poporul nu i-a ales. Şi, în general, pe episcopi în Biserica noastră nici Dumnezeu nu-i cheamă, nici poporul nu-i alege.

Iată, aşadar, iubiţii mei, motivele pentru care spunem: Pactele pentru a face unirea “bisericilor” sunt nefavorabile pentru Ortodoxie.

Nu mai avem nicio încredere în Atenagora să realizeze acest mare deziderat. Nu avem nici o încredere în el. Scriu asta pe larg în periodic (vezi “Hristianiki Spitha” - “Scânteia creştină” etc.). Mai bine să se stingă soarele!

Şi-acum, fraţii mei, vreau să închei cu cuvintele Sfântului Cosma Etolianul, a cărui rugăciune s-o avem. Spunea:

Multe cărţi am citit în Sfântul Munte. (Aproape 20 de ani a fost acolo. Am fost la Sfântul Munte şi am văzut unde s-a nevoit Sfântul Cosma şi s-a sfinţit, şi apoi a ieşit şi a propovăduit prin Elada. Zice deci Sfântul Cosma:) Am citit multe cărţi, am citit şi Coranul şi toate cărţile din lume. Am înţeles că una singură este dreapta credinţă, Ortodoxia. Aceasta este soarele. Celelalte sunt stele, făclii, mici lumini, care imediat ce iese soarele se sting. Când răsare soarele toate se sting, şi cele electrice, şi candelabrele şi chiar şi Luna pare întunecoasă.

Ortodoxia noastră este un soare care străluceşte, un soare întru totul strălucitor. Soare prin învăţătura Părinţilor noştri, soare prin Liturghia ei, soare prin minunile ei. Soare întru totul strălucitor, care încălzeşte toate inimile care cred în Adevărul

Hristosului nostru. Dar să luăm aminte. Pentru că dacă nu luăm aminte, Ortodoxia se va pierde. Pentru că este un copac al lui Dumnezeu şi fiecare copac pe care îl sădeşte Dumnezeu, chiar de s-ar aduna toţi diavolii, nu pot să-l dezrădăcineze. Acest copac este adăpat cu lacrimi, este adăpat cu sângele martirilor de demult şi al neomartirilor. Acest copac nu va putea să fie dezrădăcinat, pentru că este în inima noastră adânc înrădăcinat şi ca să ne scoată Ortodoxia, ar trebuie să ne scoată şi inima.

Da, Ortodoxia este un soare, dar trebuie să luăm aminte. Pentru că aşa acum prin rotirea pământului, soarele pleacă şi se duce deasupra altor ţinuturi, tot aşa există teama ca într-o zi să vedem acest soare plecând din binecuvântata noastră patrie şi ducându-se la alte popoare. Poate să se ducă în sud, în Uganda, poate să se ducă în Madagascar[11], poate să plece altundeva nu ştiu nici eu unde se va duce, şi noi să pierdem căldura ei, vom pierde lumina, vom pierde viaţa. Dar mai bine să se stingă soarele, decât să se stingă Ortodoxia în poporul nostru.

Dacă nu vom lua aminte, se vor întâmpla următoarele. Soarele va pleca departe, iar inimile noastre vor îngheţa, şi noi vom căuta Soarele cu telescoapele. Cu telescoapele vom căuta Ortodoxia noastră, şi nu o vom zări la orizont, pentru că VA APĂREA ÎN JURUL ORTODOXIEI UN AMESTEC ŞI O COMBINAŢIE A TUTUROR IDEILOR ŞI STĂRILOR, dar Ortodoxia noastră este curată, nu există nimic fals în ea.

Ca să nu se întâmple această nenorocire, va trebui să ne trezim toţi.

Fraţii mei, în loc să ceară să ne unim cu catolicii, să ne unim noi ortodocşii între noi. Să ne unim noi între noi şi atunci cu siguranţă îl vom avea între noi pe Hristos. Să ne unim noi cu sârbii, cu românii, cu bulgarii..., fără să ne

[11] Atunci nu exista misiune în Madagascar. Elinii ortodocşi plecaseră. La fel şi preoţii elini. Şi, totuşi, părintele Augustin menţionează asta în 1964. Astăzi, după 40 de ani, acolo există Ortodoxie!

pierdem naţionalismul nostru şi dragostea faţă de patria noastră. Să ne unim aici, în Elada, neocalendariştii şi vechi calendariştii. Să ne unim toate corporaţiile, toate organizaţiile, toţi predicatorii.

Şi să fim, fraţii mei, toţi gata. Şi să proclamăm stare de alarmă. Pentru că nu ştim din clipă în clipă ce ne vor face. Să fim străjeri, ca să nu ne aflăm la un moment dat în afara Ortodoxiei. Exact pentru asta am scos şi am pus în circulaţie broşura “Străjeri, privegheaţi!”.

Şi să ştiţi foarte bine, că străjeri în Elada sunt conducătorii, şi trebuie să fie conducătorii. Străjer este arhiepiscopul, şi trebuie să fie. Străjeri sunt episcopii, străjeri sunt preoţii. Străjer însă, marele străjer al Ortodoxiei, nu este nici împăratul şi conducătorii, nici arhiepiscopul şi ierarhii noştri, nici preoţii noştri. Marele străjer al Ortodoxiei sunteţi voi, este binecredinciosul popor elin[12] şi binecredinciosul popor elin niciodată, dar niciodată nu se va închina papei.

12 Se îngăduie credincioşilor să-i judece pe preoţi şi pe episcopi,
când aceştia încalcă dogmele şi nu învaţă drept cuvântul Adevărului? Răspunzând la aceasta spunem următoarele:

a. Preoţii şi episcopii se aleg de către popor, prin urmare se judecă legal de către acesta.

b. În Biserica veche credincioşii l-au mustrat pe apostolul Petru, pentru că mânca împreună cu cei

netăiaţi împrejur (vezi Fapte 11,3).
c. Apostolul Pavel dă o poruncă credincioşilor să-i amintească lui Arhip care era preot de slujirea sa (vezi Coloseni 4,17).

Şi Părinţii zic:

a. "Trebuie ca ascultătorii să fie încercaţi în Scripturi şi să judece dacă cele zise de către dascăli sunt conforme cu Scripturile. Şi toate câte sunt străine să le respingă şi pe cei care stăruie în acestea să-i apostrofaţi cu putere" (Marele Vasilie).
b. "Cele zise în public şi cele făptuite în public să fie mustrate" (Sfântul Ioan Gură de Aur).
c. "Dacă întâistătătorul tău este şubred în petrecerea şi faptele lui, nu cerceta cu de-amănuntul. Dacă însă este şubred în credinţă, fugi şi părăseşte-l, nu numai dacă este om, ci chiar dacă ar fi înger din cer" (Sfântul Nicodim Aghioritul, "Despre deasa împărtăşire", pagina 175).
d. "Nu vă supuneţi monahilor, nici preoţilor, nici episcopilor în toate câte vă sfătuiesc rău să cugetaţi (să credeţi)" (Sfântul Meletie Mărturisitorul).
e. "Cum se poate să nu fie trimis în munci cel care se face că nu vede şi tace, când legile dumnezeieşti şi canoanele sunt hulite!" (Sfântul Ioan Gură de Aur, Cuvânt la Vavila).
f. "Trebuie să arătăm curaj pentru Adevăr, chiar dacă câţiva s-ar scandaliza" (Marele Vasilie).
g. "Oricine ar zice lucruri diferite de cele poruncite, chiar dacă ar fi vrednic de crezare sau postitor şi ar face minuni şi nevoitor şi ar avea darul proorociei, să-ţi fie lup, care îmbrăcat în piele de oaie strică şi risipeşte oile" (Sfântul Ignatie Teoforul).
h. "Dacă episcopul sau preotul, cu adevărat ochii Bisericii, se comportă rău şi scandalizează poporul, pe unii ca aceştia trebuie să-i îndepărtezi. Căci mai de folos este fără aceştia să vă adunaţi în casa de rugăciune, decât să fiţi aruncaţi cu aceştia ca şi Ana şi Caiafa în gheena focului" (Marele Atanasie, BEDX 33, 199).
i. Cuvântul de mai sus al Marelui Atanasie e consacrat şi de Canonul 31 al Sfinţilor Apostoli şi de Canonul 15 al Sinodului I-II din 861 sub Marele Fotie.

138

Pe mine mă pot numi fanatic, pot să mă numească cum vor ei. Am multe astfel de medalii. La celelalte medalii să-mi

139

adauge vrăjmaşii mei şi încă o medalie: că sunt anti-catolic. Sunt şi voi fi până la sfârşitul vieţii mele.

Şi încă ceva, fraţii mei. Aşa cum vechii atenieni, care locuiau în acest colţ binecuvântat, i-au răspuns ocupantului persan, aşa să răspundem şi noi ameninţărilor papei: Dacă vreodată soarele îşi va schimba făgaşul, atunci ne vom supune şi noi papei. Dar de vreme ce soarele rămâne în făgaşul lui, de vreme ce râurile curg, de vreme ce există Elada, ea va rămâne ortodoxă. Şi Elada va rămâne ortodoxă în vecii vecilor. Amin.

Ce-am „încasat"?

Am împărţit mii de "Spitha". Ce-am încasat nu se descrie. Pentru că există o mare propagandă, există a cincea falangă a papei în Elada. în neamul nostru şi banul cade.

Vreţi să vedeţi ce-am încasat? Am răspândit această broşură din sărăcie, din punga celor mici pentru că niciun burghez nu susţine corporaţiile creştine. De la săracul şi harnicul nostru popor, de la copiii noştri care lucrează şi obosesc, am economisit banii şi am răspândit "Spitha" în douăzeci de mii de foi.

Ştiţi ce-am încasat? Am câştigat ceva, încât atunci când mi-au adus la cunoştinţă copiii, supăraţi, eu am râs şi am simţit o bucurie. "Fericiţi veţi fi când vă vor ocărî pe voi şi vă vor prigoni şi vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră" sau cuvânt ateist referitor la Sfânta noastră Ortodoxie. Când m-au informat copiii, supăraţi, eu am păstrat asta, ca s-o am ca pe o comoară. Un fanatic, care poate că e şi-aici înăuntru în sală, dar se teme de climat şi nu vorbeşte, mi-a întors "Spitha" şi iată ceam câştigat: A desenat sus o tiflă, o bleandă! Şi încă una. Aici, pe cealaltă foaie, a desenat un cap de mort şi a scris: "Augustine, vei muri". Măcar de-aş muri pentru Ortodoxie!

140

Domnul cu noi. Pentru mijlocirile Sfântului Marcu Evghenicul şi ale tuturor sfinţilor să vă binecuvinteze pe toţi. Amin. Amin. Amin.

(transcriere după înregistrare, predică de după-amiază, anul 1964, Atena, Sala Izvorului Tămăduirii 44)

LUPTELE LUI MARCU EVGHENICUL

Dintotdeauna papii sunt vicleni, sunt vulpi şi exploatează nevoia acestui popor nefericit. Când Bizanţul se clătina de taifunul mahomedanismului şi avea nevoie de ajutor, papa a spus împăratului Ioan Paleologul:

141

Vrei ajutor?

Vreau.

Să-l aduci la Roma pe patriarh şi vreo 25 de teologi, preoţi, diaconi, monahi. Să faceţi un acord şi astfel îţi vom da ajutor.

Nefericitul Ioan Paleologul a umplut o corabie cu teologi, monahi, episcopi şi patriarhul Iosif şi după patru luni au ajuns în Apus, la Ferrara şi la Florenţa. Şi ce s-a întâmplat acolo?

La făgăduinţa papei că va ajuta războitul Bizanţ împotriva duşmanilor credinţei, Ioan Paleologul a zis: Sunt de acord şi primesc unirea. A făcut o „tumbă” şi a sărutat papucul papei. După aceea, au venit alţi mitropoliţi, monahi şi teologi, şi s-au supus şi ei. Toţi au cedat şi unul după altul au semnat unirea.

Unul singur nu a semnat. Eroul cel nemuritor, care a ţinut întreaga Ortodoxie pe umerii săi, Marcu Evghenicul, a cărui pomenire este veşnică.

nu semnez, zice. Nu trădez cele cuvioase şi sfinte ale Ortodoxiei. Ortodox m-am născut, ortodox voi şi muri. Papucul papei nu-l sărut. Nu mă închin idolului papei.

Nu a semnat unirea. Şi a rămas singur, Atlas al Ortodoxiei.

Când s-a aflat în Răsărit că au semnat un tratat de unire, s-a ridicat întreaga Cetate. De atunci nu au trecut mulţi ani şi Cetatea a căzut. Aici şi acum trebuie să mă opresc, să mă duc în chilia mea şi să plâng, ca un om păcătos ce sunt. Pentru că ştiu foarte bine că voi nu sunteţi luptători. Eu predica nu o fac, ca să vă mulţumesc, ci pentru că vreau să deveniţi luptători ai Ortodoxiei. Dacă nu deveniţi luptători, sunteţi inutili.

Deci, ce sunteţi? Luptători sau doar ascultători şi admiratori?

142

De aici începe lupta. Nu vorbesc din imbolduri politice, altceva e aici. Dumnezeu care mă aude îmi este martor.

îngeri şi Arhangheli, Apostoli şi Părinţi, Cuvioşi şi Mucenici, mai-mari şi corifei care mă auziţi, adresez un energic protest din această postură, că această faptă a şefului statului este împotriva credinţei noastre ortodoxe şi constituie trădarea Ortodoxiei noastre!

(Atena, 1959)

NU-UL PATRIARHULUI FOTIE

Au trecut mai bine de o mie de ani de când s-a născut în Constantinopol, din părinţi bine-cinstitori şi aleşi, patriarhul Fotie. A studiat, a fost educat, a dobândit o mare înţelepciune şi a devenit unul din cei mai învăţaţi oameni ai vremii.

în vremea Sfântului Fotie a apărut un mare pericol în Biserică. A apărut lupul care-i mai rău decât lupul. Era un lup cu chip de oaie. Pentru că nu s-a prezentat ca lup, ci, ca să înşele oile şi să intre în staul şi să facă un mare rău, s-a îmbrăcat în piele de oaie. Şi acest lup a fost papa de la Roma. Deci pe acest lup l-a izgonit Sfântul Fotie şi până astăzi suntem despărţiţi de „biserica” papală...

143

Papa a făcut tot ce a putut ca să-i convingă şi să-i rătăcească, să-i atragă de partea sa pe răsăriteni. Dar Sfântul Fotie a opus rezistenţă şi a spus „nu”.

Precum noi în munţii Albaniei am spus italienilor şi lui Mussolini „nu” şi ne-am păstrat libertatea noastră, aşa şi Fotie a spus „nu” papei şi a păstrat această ţară ortodoxă.

Dacă astăzi noi suntem ortodocşi, dacă sunt ortodocşi sârbii, bulgarii, românii, ruşii, o datorăm acelui „nu”, pe care l-a spus atunci Sfântul Fotie papei, care voia să-şi supună întregul Răsărit şi să-l facă al său.

Pe acest sfânt bărbat îl sărbătoreşte astăzi Biserica noastră.

SĂ NE ARĂTĂM COPII VREDNICI DE CREDINŢA ORTODOXĂ

Se fac multe încercări pentru împăcarea Răsăritului şi Apusului. Şi au loc congrese peste congrese, care după umila mea părere sunt curse, în care caută să atragă Credinţa noastră Ortodoxă.

într-o astfel de epocă numele Sfântului Fotie este uitat. Caută să-l uite. Pentru că se gândesc că

amintirea lui e distructivă pentru opera unirii “bisericilor”. Dar noi, copiii Credinţei Ortodoxe, care mai simţim în sufletul nostru o scânteie a marii şi arzătoarei iubiri, pe care a simţit-o Sfântul Fotie faţă de Sfânta lui Biserică, pentru care a trăit şi a respirat şi pentru care s-a jertfit şi a murit în exil şi în lipsă de toate; noi, zic, copiii Ortodoxiei trebuie ca în această epocă să ne arătăm copii vrednici de Credinţa Ortodoxă. Şi înainte de toate să nu dăm o mare importanţă tuturor acelor cuvinte despre unire. Dacă vreodată va avea loc unirea, va avea loc nu prin supunerea Bisericii noastre Ortodoxe faţă de dispoziţiile papei şi faţă de

144

capriciile protestanţilor, ci dacă vreodată va veni ceasul; şi fie să vină cât mai curând ceasul unirii “bisericilor” aceasta va veni prin întoarcerea tuturor la frumuseţea primară a Bisericii noastre Ortodoxe. Aşadar, să fim la strajă.

(Atena 6.02.1965, Omilie către tineri)

PAPA cAUZĂ A EREZIILOR

Sunt împotriva venirii papei, pentru că papa este o cauză a ereziilor. Noi vom rămâne ortodocşi. Nu ne vom trăda credinţa noastră.

Trebuie ca şi noi să ne pocăim, mici şi mari, şi să stăm neclintiţi în credinţa noastră. Şi Dumnezeu va căuta spre via Sa.

Papa caută să înrobească Elada. Dar nu va putea să o înrobească. Şi Elada nu va permite să-i fie atinsă credinţa.

(Florina, 11.03.2001)

145

PAPA NU ESTE PRIMIT DE POPORUL ELEN BINECINSTITOR.

SINODUL NU A FĂCUT BINE CĂ ŞI-A DAT CONSIMŢĂMÂNTUL.

Biserica s-a ocupat în mod repetat cu tema papismului. Cugetele eretice ale papei sunt cunoscute. Prin urmare, el nu este primit de către poporul elen binecredincios, iar Sfântul Sinod, care şi-a dat consimţământul pentru primire, nu a făcut bine.

Am scris şi noi în „Spitha” (vezi foaia 572-580). Nu este timpul potrivit. Există alte teme care interesează poporul elen.

Tema este serioasă. Am scris şi o carte specială - „Antipapika”.

În ceea ce priveşte hotărârea vizitei papei în Elada, Biserica are cuvântul. Iar competenţă decizională nu are Sinodul cel mic (Permanenţa Sinodală), ci Ierarhia (Sinodul Mare). X sau Y nu are competenţă decizională, pentru că e posibil ca un om să gândească politic. Prin urmare, singura autoritate competentă să răspundă la propunerea papei este Ierarhia (Sinodul Mare).

Dar poporul nostru, care a pătimit foarte multe şi grele de la papistaşi, nu aude cu mulţumire propunerea papei.

146

Trebuie întrebat poporul binecredincios. Şi poporul, luminat de Biserică, va răspunde negativ.

Ca să-l primim, va trebui să premeargă o sinceră pocăinţă din partea papei. Dar asta nu s-a întâmplat.

Papa are cugete eretice.

„Biserica” papală a arătat o poziţie vicleană.

Aşa ar fi trebuit să răspundă.

(Florina, 8.03.2001)

LUMEA VA RĂMÂNE MEREU DEZBINATĂ?

Dar îmi veţi spune: Este un lucru bun dezbinarea?

Nu, este un lucru rău. Aşa cum este un lucru rău ca o familie să fie dezbinată, aşa şi aici este un lucru rău. Suntem bucăţi, bucăţi. Unii sunt franci (catolici), alţii protestanţi, unii penticostali, alţii de diferite alte erezii.

şi va fi mereu lumea aşa dezbinată?

Nu, nu va fi totdeauna dezbinată.

Dacă vă veţi duce la Naţiunile Unite, veţi vedea 157 de steaguri. Dar, aşa cum spune Apocalipsa, va veni o zi în care toate aceste naţiuni, care acum sunt împărţite pe diferite steaguri, în diferite state şi regimuri, cu armate şi flote, aceste cirezi ale lumii dezbinateo zice Apocalipsa, o zice Sfânta Scriptură se vor uni. Da, toate aceste cirezi omeneşti, care acum au diferite culori, diferiţi lideri

religioşi şi politici, diferiţi conducători şi se luptă între ele, într-o zi se vor uni şi un singur stat, da, un singur stat va exista în lume. Cred asta neclintit. Un singur steag va stăpâni în lume. Nici cel american, nici cel rusesc, nici cel nemţesc, nici cel japonez, nici cel chinezesc, nici al Albaniei, nici al Eladei, nici al oricărui alt stat, ci doar un singur steag va exista în lume. Asta e sigur.

Vor cădea toate naţiunile. Şi ruşii şi americanii, şi chinezii şi japonezii, şi francii (romano-catolicii) şi protestanţii

147

şi toţi, vor cădea şi se vor închina unui singur steag. Şi acest steag este Cinstita Cruce. Şi Conducător al întregii lumi va fi Domnul nostru Iisus Hristos. Asta o spune Evanghelia pe care am ascultat-o: "...Şi va fi o turmă şi un păstor" (Ioan 10, 16).

Asta se va întâmpla numaidecât. Dar acum, vom trece prin multe încercări, prin multe războaie, se va vărsa mult sânge, foarte mult sânge. Din ceas în ceas aşteptăm al III-lea Război Mondial. Sau, mai bine zis, al IV-lea Război Mondial, pentru că al III-lea Război Mondial a şi avut loc. nu vă spun care este acesta. Va avea loc al IV-lea Război Mondial. Şi după mult sânge, care se va vărsa, omenirea se va pocăi şi va cădea închinându-se înaintea lui Hristos. Şi atunci toate gurile şi toate inimile şi munţii şi văile şi pietrele şi râurile şi astrele cerului şi toţi vor spune: "Unul Sfânt, unul Domn, Iisus Hristos, întru slava lui Dumnezeu Tatăl. Amin".

(Pentavrisos Eordea, 6.02.1974, Pomenirea Sfântului Fotie, ocrotitorul Pentavrisului)

NICIODATĂ ROBI AI PAPEI!

„Iubiţii noştri cititori! împotriva acestei stăpâniri monarhice, absolutiste, a pretenţiei anticreştine a papei, se ridică conştiinţa ortodoxă. împotriva planurilor semeţe ale Romei s-au

148

luptat pururea-pomeniţii Fotie, Kerularie, Iosif Vriennios, Marcu Evghenicul, Gheorghe Sholarios şi au salvat independenţa Bisericii Ortodoxe, care a fost corabia cea atot-luminoasă, adevărata arcă a neamului nostru binecredincios, în zilele cele mai întunecate ale istoriei lui. în această Biserică se găseşte autenticul, nefalsificatul, exactul, inalterabilul, cea mai înaltă concepţie, cea mai limpede zămislire şi folosire a nemuritoarelor idei ale creştinismului. Papismul ca administraţie este un cancer. Ca idee este o minciună, un mit pe care l-a plăsmuit ignoranţa şi ahtierea după putere a conducătorilor bisericeşti ai Romei. Şi unor astfel de falsităţi şi idoli Elada ortodoxă nu se va închina niciodată. Pentru că aude trâmbiţa Apostolului Pavel: „Aţi fost răscumpăraţi cu preţ; nu vă faceţi robi ai oamenilor" (I Cor. 7: 23). Papolatrii de aici apreciază gestul greşit şi cred că a sosit clipa... Stăruind, nu întâmplător se vor trezi în faţa unei surprize. Duhul împotrivirii pururea pomeniţilor părinţilor noştri împotriva schismaticilor şi ereticilor se va aprinde din nou. Aici, în Grecia, papismul se va întâlni cu Termopilele şi se va zdrobi. Până la urmă, Ortodoxia va birui şi va triumfa, iar sub aripile ei va fi slavă şi odihnă multă".

(fragment din cartea "Antipapika", Atena, 1987, pp. 30-31)

ŞI ASTĂZI SACRIFICĂ ADEVĂRUL CREDINŢEI PENTRU „DRAGOSTE"

(Patriarhul Bartolomeu al Constantinopolului a ascultat cu entuziasm hotărârea Arhiepiscopului Hristodulos şi a Sfântului Sinod de a spune „da" venirii papei. A spus: „Până când vor ţine ură? De ce să nu-l primim pe papa, aşa cum mă primesc pe mine oriunde merg?").

149

Subestimează valoarea credinţei

Persoane cu poziţii înalte, care se află pe tronuri mari şi mici, spun că mai presus de luptele lui Atanasie cel Mare, mai presus de luptele lui Marcu Evghenicul, mai presus de luptele Părinţilor Bisericii, mai presus de toate astăzi este dragostea.

Spun cuvântul dragoste şi le curge siropul din gură.

Ce le răspundem tuturor acestora?

Toţi cei care spun şi scriu astfel de lucruri, ca să umbrească aura sfintelor lupte ale marilor Părinţi ai Bisericii, aceştia fac un mare păcat. Care este acest mare păcat?

Subestimează valoarea credinţei în creştinism. Pentru că ce este credinţa?

Dragoste are şi japonezul, dragoste are şi chinezul, dragoste are şi iehovistul, dragoste are şi masonul, dragoste are şi ateul. Dar dragostea creştinului este ceva deosebit, este altceva, este un curent mai presus de fire care coboară din absidele cereşti aici, jos, pe întunecatul pământ.

Subestimează valoarea credinţei. De ce?

Vă voi răspunde printr-o imagine.

Creştinismul este un copac nemuritor. Creştinismul este un stejar uriaş. Creştinismul este un copac pe care nu l-a sădit omul, ci l-a sădit însăşi Sfânta Treime şi nici un demon nu va putea vreodată să dezrădăcineze acest sfânt copac, cu roade veselitoare şi cu bună-umbră al creştinismului.

Creştinismul este un copac. Să cadă securile, să-l lovească ateii, nu vor putea vreodată să-l dezrădăcineze. Ramurile pot să le rupă, florile pot să le smulgă, roadele pot să le mănânce, dar jos rădăcina este atât de adâncă, încât nicio putere din lume nu va putea să dezrădăcineze credinţa ortodoxă.

Pentru că rădăcina cum este? Dacă aţi întreba un om de ştiinţă, care este cea mai importantă parte a copacului? Florile,

roadele, tulpina, frunzele? Nu. Este ceea ce nu se vede. Este acel lucru urât, care este un gunoi ascuns în pământ. Şi totuşi acea rădăcină a mărului şi-a tuturor copacilor este o întreagă chimie. Nu va putea vreodată ştiinţa să ne sădească astfel de rădăcini, care să scoată un suc atât de dulce şi să formeze copaci uriaşi.

Aşadar, după cum într-un copac partea cea mai importantă este rădăcina, aşa şi în creştinism cea mai importantă parte este credinţa noastră.

O propovăduieşte apostolul Pavel când zice că fără credinţă nimeni nu poate să placă lui Dumnezeu” (vezi Evrei 11,6).

A spus-o Dumnezeul-Om: „Cine va crede şi se va boteza se va mântui” (Marcu 16, 16). înainte de a spune: „Iubiţi-vă unul pe altul” (Ioan 13, 34), ne-a spus: „Pocăiţi-vă şi credeţi în Evanghelie” (Marcu 1, 15).

Precede credinţa, care este rădăcina copacului. Florile sunt entuziasmele, sunt frumoasele sentimente, iar roadele sunt virtuţile, frunzele sunt modelele Bisericii. Contribuie şi ele la frumuseţea copacului.

Aţi văzut ce frumos este copacul primăvara, când este plin cu frunze? Toate au importanţă în Ortodoxie. Şi lumânărica pe care o aprinzi, şi tămâia şi icoanele şi celelalte sunt simboluri. Dar aşa cum după o frunză îţi dai seama de copac, o singură frunză ajunge ca să-ţi spun dacă, de pildă, e măslin, aşa şi cu manifestările exterioare ale credinţei.

Dă-mi un om ca să-ţi spun ce crede. Din felul în care cineva îşi manifestă cultul în exterior, formele, putem să tragem concluzii.

Repetăm:

Copac este creştinismul, rădăcină credinţa, flori sentimentele, roade virtuţile, dintre care cea mai mare este dragostea, frunzele sunt podoaba Bisericii, formele

exterioare, sfintele slujbele, semnele văzute ale credinţei noastre.

Aşadar, când tu scoţi credinţa, vrei să dezrădăcinezi rădăcina. Iar când rădăcina nu mai este, nu mai există nici copac, nici nimic.

Subestimează credinţa, care este rădăcina religiei noastre creştine.

Atanasie cel Mare răspunde acuzaţiei

Dar, ce aud? O altă poveste. Vor veni zile, şi au venit aceste zile, în care vor spune: Fericiţi oamenii care nu au urechi ca să audă şi ochi ca să vadă. Vom auzi astfel de lucruri pe pământ, pentru care omul ar prefera să n-aibă urechi.

Am auzit în zilele acestea spunându-se: Dar de ce insistaţi atât de mult? Bine, şi protestanţii şi francii (romanocatolicii)

dintr-o mie de lucruri, asupra a nouă sute nouăzeci cad de acord; doar asupra a zece nu cad de acord; de ce sunteţi aşa de aspri? De ce vedeţi cele cu care nu suntem de acord şi nu vedeţi cele cu care suntem de acord? Să trecem cu vederea cele asupra cărora nu suntem de acord şi să ne unim, ca să devenim o frăţie şi „o turmă şi un Păstor”.

Acest gând, fraţii mei, vă mărturisesc public, la început şi pe mine m-a zguduit. Alaltăieri însă l-am citit pe Atanasie cel Mare şi dă un răspuns la acest argument, care s-a auzit şi în epoca arianismului.

Pentru că îi spuneau Marelui Atanasie:

dar suntem de acord. Şi botezul îl primim, şi tainele le primim, şi toate le primim. Să ne unim deci şi,să trecem cu vederea punctele divergente.

Ce răspunde Marele Atanasie? Ascultaţi exemplul lui şi minunaţi-vă de înţelepciunea bărbatului.

Ascultaţi, zice, viclenia pe care ne-o fac. Este ca şi cum am presupune că ai un om în casa ta, iar omul acesta cade bolnav la pat şi are o durere aici în piept şi îl doare şi geme.

Ochii lui sunt sănătoşi, urechile lui sunt bine, inima lui este bine, picioarele lui sunt bine, mâinile lui sunt bine, dar are o durere aici, în piept.

îl cheamă pe medic şi medicul stă lângă bolnav şi zice: Ce ochi frumoşi are acest bolnav! Ce mâini şi picioare frumoase are bolnavul! Ce inimă puternică are acest bolnav!

Dar, creştinul meu, nu te-am chemat pentru părţile sănătoase ale trupului! Aici, ce se întâmplă? Această durere poţi să ne spui cărui fapt se datorează? Aaa, zice.

Aşa fac şi aceştia, trec cu vederea rănile. Dar, omule, numai o bubiţă dacă-ţi iese, alergi şi te temi ca nu cumva această bubiţă să te dărâme şi să te ducă la moarte. O bubiţă, o greşeală, o abatere de la credinţă este un lucru mare.

153

De aceea, trebuie să luăm aminte, zice Atanasie cel Mare, să păzim credinţa noastră neatinsă.

Papismul, cel mai groaznic duşman al Ortodoxiei

Fraţilor, trăim zile grele. Biserica lui Hristos se clatină groaznic şi aşa cum pe vremea Marelui Atanasie Sfânta Corabie după cum numea marele părinte Biserica era în primejdie, în acelaşi fel şi astăzi Biserica este în pericol. Nu sunt cuvinte goale. Este o cruntă realitate că Biserica Hristosului nostru este încercată dur. Duşmanii ei sunt mari şi de moarte. Sunt văzuţi şi nevăzuţi.

Duşmanii Ortodoxiei sunt în primul rând masonii, care ca nişte cozi ale diavolului strâng întregul popor elin şi asfixiază poporul sub cozile lor, care au pătruns în toate ramurile poporului nostru.

Duşmani sunt iehoviştii, care ca un roi de lăcuste din Apocalipsă au căzut peste pământul elin. Şi după cum lăcustele nu lasă nimic în vie, în acelaşi fel şi hiliaştii sau iehoviştii, ca nişte lăcuste şi ca nişte cârtiţe încearcă să roadă temeliile patriei noastre.

154

Vrăjmaşi sunt... Credeţi-mă, fraţilor, mă tem mai mult de un alt vrăjmaş. Pentru că de hiliast (iehovist) te fereşti, de mason te fereşti, de protestant te fereşti. Mai mult mă tem de papism.

Din nefericire şi ierarhi, şi teologi, şi profesori şi mulţi oameni cochetează cu papismul.

Trădare

Are loc o trădare a Ortodoxiei şi este un lucru trist.

Eu m-am dus la Patriarhie şi am creat un climat de bunăvoinţă şi dragoste. Acum nu vreau s-aud; pentru că am văzut că nu e de vină doar Stelianos (al Australiei), ci toată Patriarhia are aceeaşi linie.

Lumea nu simte lucrurile acestea. Şi dacă nu vom lua aminte, vremurile sunt viclene, suntem în primejdie. După proorocia unui renumit părinte duhovnicesc, într-o zi, aici în Elada, există teama să fie şi masoni şi marxişti şi hiliaşti şi erezii de toate culorile şi să nu mai găseşti un ortodox. Există această teamă. în această direcţie mergem. Dar, „să stăm bine”.

Poporul nostru nu este interesat. Au suflat vânturi uşoare. Vrem şi noi să fie o lume, „o turmă, un păstor”, dar cum? Nu prin trădarea Adevărului, pentru că Adevărul este valoarea supremă.”Iubiţi-vă întru Adevăr”, zice Scriptura. Dacă luăm Adevărul din dragoste, atunci dragostea devine înşelăciune.

155

Fără Adevăr, dragostea este falsă, este mincinoasă. Nu este sănătoasă.

Aşadar, despre Adevăr vorbim, în jurul lui trebuie să ne luptăm. Aşa stau lucrurile.

Asta este lupta. Luptă pe toate fronturile...

(întrunire catehetică ptolemaida 13.09.1987)

Merg spre unirea Potirului

Nu ştim ce poate să se întâmple, pentru că eu sunt om bătrân, cât am putut, am ţinut.

Mi-a zis un teolog, care ştie multe limbi şi a plecat în exterior şi l-a văzut pe papa, pe cel care a murit. I-a spus: „Acolo, în Grecia, este un episcop, un episcop de Florina, Augustin îl cheamă. Acesta ne face un mare deserviciu, ăsta nu ne lasă... Ce este cu el? Cine e?”.

Cerea informaţii adică... Cu toate acestea, mişcarea noastră, cu toată păcătoşenia membrilor ei, este o mişcare ortodoxă.

156

Gândim ortodox, încercăm să trăim ortodox şi să ţinem această Ortodoxie şi preferăm să murim decât să trădăm Credinţa noastră. Ortodoxie sau moarte.

Nu ştim acum ce se va întâmpla. Nu ştim cum se vor derula lucrurile. Pentru că aceştia merg spre unire. Unire a Potirului. Nu doar să spunem bună ziua şi bună seara cu catolicul, cu francul... Ci să ne unim de acum prin Taine şi să bem din acelaşi potir şi să mâncăm aceiaşi pâine. Aceasta este o mare trădare a Ortodoxiei şi atunci există motiv sută la sută să „urăsc biserica celor ce viclenesc”. însă acum trebuie să luăm aminte ca să aparţinem Bisericii Ortodoxe şi să avem respect faţă de slujitorii ei.

(Adunare Misionară în „Agapi”, Florina, 1978)

Să nu vă pierdeţi comoara voastră

Să nu vă pierdeţi cea mai preţioasă comoară a voastră, Ortodoxia. Este ştiut că în ultimii ani multe erezii, cu toate mijloacele de care dispun, încearcă să vă abată de la credinţa ortodoxă. E groaznic, în special pericolul din partea unei mişcări, care se numeşte ecumenism. Partizanii acestei mişcări anti-ortodoxe urăsc Ortodoxia şi se luptă să creeze o nouă religie. Ecumenismul, precum zice pururea pomenitul cleric sârb Iustin Popovici, este o panerezie, ca una ce ocroteşte toate ereziile.

Dar voi, iubiţii mei, creştini-ortodocşi elini, bărbaţi, femei şi copii, rămâneţi ataşaţi faţă de Ortodoxie...

(Florina, 22.06.1993, Către conaţionalii din Australia)

157

Nu există astăzi Ioani Gură-de-Aur!

Din nefericire, nu există astăzi un Gură-de-Aur, nu există astăzi un Vasilie, nu există un Grigorie de Nazianz. Din nefericire, puţinii episcopi buni care există sunt laşi, nu au putere să lupte. Tremură de cei răi, se tem să nu-i caterisească; şi sunt în stare să-i caterisească. Şi uită bunii episcopi, că o caterisire este titlu de onoare pentru cel care se caterisește din cauza ataşamentului faţă de credinţă. Caterisit a murit Gură-deaur, dar slava lui este veşnică în Biserică. De mii de ori să fiu caterisit de astfel de episcopi şi să mă duc în pustie să-mi plâng păcatele, decât să trăiesc aici în oraş şi să iubesc morala stricată şi depravarea.

Aşadar, toţi aceşti Sfinţi Părinţi s-au luptat. Astăzi nu mai există luptă. Clericii nu se mai luptă. Nu mai există duh de luptă. Ce se va întâmpla?

Lupta cade pe popor. Aşa cum, din nefericire, toate greutăţile, este o temă mare, aceasta pe care o expun acum precum toate greutăţile economice, impozitele, armata, sângele, muceniciile, toate cad pe poporul nostru, pentru că, dacă se va întâmpla vreo învălmăşeală, toţi vor pleca cu elicopterele departe de Elada, ca să rămânem aici noi, cei puţini, să ne vărsăm sângele; precum toate greutăţile cad pe popor, pe micul

158

nostru popor, şi această greutate bisericească cade pe popor, pe micul nostru popor.

Fraţii mei, ne-am luptat. Ne vom lupta din nou împotriva moralei stricate şi a depravării. Ne vom lupta cu armele Luminii. Vom lupta cu perseverenţă şi asprime. Vom lupta până la sfârşit cu lozinca: „Până la moarte luptă-te pentru Adevăr şi Domnul Dumnezeu se va lupta pentru tine”.

în ceea ce mă priveşte, nu ştiu ce mă aşteaptă: fie pustia, fie exilul, fie moartea, eu, cel puţin, armele nu le predau. Voi lupta până la sfârşit, ca să văd o Biserică înaltă şi sfântă cum neau învăţat despre ea Părinţii noştri de pomenire veşnică.

ORTODOXIA ESTE ÎN PERICOL

Să păzim Credinţa noastră Ortodoxă. Dacă va veni ceasul niciodată să nu vină dacă va veni ceasul să-mi văd credinţa în pericol, nu din partea vrăjmaşilor din afară, ci din partea rasoforilor mari şi mici, voi trage clopotele funebru, vă voi rosti ultimul cuvânt şi voi pleca din Florina. Unde voi merge? Nu voi lăsa credinţa Părinţilor noştri nici ateilor, nici rotarienilor, nici masonilor, nici patriarhilor, nici arhiepiscopilor. Şi chiar dacă aş rămâne singur, voi continua lupta pentru credinţa Părinţilor noştri, decât care nu există nimic mai înalt în lume.

Câţi sunteţi credincioşi, să fiţi pregătiţi, pentru că Ortodoxia este în pericol şi din partea rasoforilor şi a altora, şi trebuie ca noi toţi, luând exemplu din pilda lui Atanasie cel Mare, să păşim înainte, având trâmbiţele, având steagurile desfăşurate şi “Viu este Domnul”. Pentru că orice s-ar întâmpla, nu vor învinge ateii, nu vor învinge iehoviştii, nu vor învinge masonii! Va învinge Ortodoxia, pentru că mare este mila Lui în vecii vecilor. Amin.

(Florina, 11.01.1970)
159

Se va împuţina Staulul, dar nu vă temeţi!

Da, există o mare teamă şi Biserica noastră străbate un pericol uriaş din partea papismului.

în aceste zile grele pe care le parcurgem, ce trebuie să facem?

în momentul acesta, sufletul meu se tulbură şi este cuprins de durere. Ca predicator mic şi nevrednic al Evangheliei, nefiind vrednic să sărut picioarele voastre, îngăduiţi-mi în acest moment, ca în Duhul lui Dumnezeu, să spun următoarele. îmi scot profeţia din textele Sfântului Cosma, îmi scot profeţia din sfintele legiuiri, vă informez dinainte şi vă zic: Ortodoxia va trece printr-un mare necaz, Ortodoxia va suferi o mare primejdie. Acest sfânt Staul al Bisericii se va împuţina. S-au împuţinat şi se vor mai împuţina ortodocşii. Unii vor trece la masonerie, alţii la iehovişti, unii la catolici, alţii în altă parte, iar credincioşii se vor împuţina. Va veni o zi, în care nici cântăreţi nu vor exista în Biserică, nici preot ca să liturghisească, nici diacon să rostească ectenii. Va veni o zi în care se vor împuţina jertfelnicele lui Dumnezeu. Dar nu vă temeţi. Lupta nu se măsoară cu trupuri, lupta nu se măsoară cu numere; lupta se câştigă prin piepturile eroilor, lupta se dă prin credinţă.

Desigur. A fost un timp în care doar opt oameni mai existau pe pământ. Toţi ceilalţi fuseseră potopiţi. Era Noe cu femeia şi cu copiii săi. Opt suflete, iar Noe a devenit milioane întregi.

Unul a fost Avraam, şi totuşi seminţia sa, neamul lui Avraam s-a făcut ca stelele cerului şi ca nisipul mării.

Unul a fost Atanasie cel Mare. A rămas singur. L-au părăsit împăraţii, l-a părăsit chiar şi poporul, l-a părăsit şi tot clerul. Şi a trăit trei ani întregi într-un mormânt, într-o peşteră cu
160
fiarele sălbatice. Unul a rămas. Singur. Unul împotriva lumii întregi. Şi acest unul a biruit, pentru că avea adevărul şi pe Dumnezeu cu El. De unul singur a biruit. Şi cum zice troparul său a fost “Stâlp al Ortodoxiei”, Atlas al Bisericii. Şi precum Atlas a ridicat pe umerii săi întregul glob pământesc, conform mitologiei antice, în acelaşi fel şi Atanasie cel Mare a fost Atlas, pe umerii căruia s-a întărit întreaga Ortodoxie.

Aşadar, să nu ne temem! “Nu vor lipsi soldaţii din Ortodoxie!”

Şi dacă noi clericii şi dacă noi teologii ne vom trăda credinţa, şi pietrele acestea pe care le călcăm vor învia şi vor striga. Credinţa ortodocşilor este adevărată. Şi din pietre şi din văi şi din văgăuni vor ieşi eroi noi ai credinţei noastre.

SĂ FIM LA STRAJĂ!

Am însă obligaţia să vă informez dinainte de acest sfânt moment şi să audă toţi: Trebuie ca noi, ortodocşii, câţi credem în Evanghelie, câţi venim aici şi ne împărtăşim cu Preacuratele Taine, câţi credem în Ortodoxie, trebuie să vă aducem la cunoştinţă mai dinainte, bărbaţi şi femei, mici şi mari. Da, să folosesc o expresie militară. Vă zic deci că trebuie să ne aflăm la strajă. Da, subliniez asta. Să ne aflăm la strajă. Am cedat în multe puncte. Dacă însă... vă spun dinainte. Eu,
161
ieromonahul, cel puţin nu vreau să trăiesc în lume, ca să văd Ortodoxia trădată. Nu voi accepta să trăiesc în această lume. Dacă vom realiza, fraţii mei, că are loc o trădare, atunci vom proclama revoluţie şi cu episcopii cei credincioşi, cu cei puţini pe care îi are Sfânta noastră Biserică, cu preoţii şi cu călugării şi cu săracii vom proclama mobilizarea, vom proclama adunarea generală. Nu ne vom închina papei.

Nu ne vom închina papei

Nu ne vom închina papei. Nu ne vom supune niciodată; ci credincioşi jurământului nostru până la cea din urmă suflare, vom muri pentru Ortodoxia noastră, care este lauda noastră, este triumful nostru, este bucuria noastră, este veselia noastră, este viaţa noastră.

Domnul să fie cu noi.

(Sfârşitul unei predici de dimineaţă, Atena, 18 ianuarie, înainte de 1967, cu tema “Sfântul Atanasie ca luptător”).
162

„Nu vor lipsi din Biserică soldaţii”

Fenomenele sunt neliniştitoare. Ierarhii noştri deşi respectabili pentru altele nu protestează. Se tem de cei răi, care sunt obraznici. Patriarhul Bartolomeu, Arhiepiscopul Hristodulos şi pleiada de

ierarhi fac ecumenism şi cochetează cu masoneria. Intensifică relaţiile lor cu papa şi cu ereticii şi se îndepărtează de turma ortodoxă.

în aceste vremuri dificile, în care străjerii trădează şi îşi părăsesc poziţiile, Dumnezeu îşi păstrează mica Lui rămăşiţă care să dea lupta.

Unde ne conduc!?

Cuvintele sunt de prisos atunci când faptele vorbesc. Am văzut ce s-a întâmplat în Constantinopol. Patriarhul Bartolomeu a desconsiderat Sfintele Canoane ale Bisericii Ortodoxe celei Una, Sfântă, Sobornicească şi Apostolească. A încălcat în picioare mucenicia şi sângele sfinţilor. Fără ruşine a apucat mâna papei şi a clătinat-o triumfător, provocându-i pe credincioşi.

Paşii greşiţi ai Patriarhului Bartolomeu şi trădarea credinţei ortodoxe a văzut-o bătrânul ierarh luptător, părintele Augustin Kandiotis, şi s-a necăjit. De aceea, în ultimii ani înainte de a se retrage spunea în mod repetat că, dacă ar fi găsit măcar alţi doi ierarhi conglăsuitori, ar fi întrerupt pomenirea

163

Patriarhului Bartolomeu, ca a unuia care „nu învaţă drept cuvântul Adevărului".

Din nefericire, paşii trădători ai Patriarhului Bartolomeu şi tranzacţiile cu papa au fost invidiate şi de Arhiepiscopul Hristodulos. Face vizite la Vatican şi se îmbrăţişează şi prieteneşte cu „antihristul" papă.

„Pe papa să-l blestemaţi, căci el va fi cauza", a spus Sfântul Cosma Etolianul; dar aceştia îl tămâiază, îl îmbrăţişează şi îl sărută. Conduc în tribunalele bisericeşti preoţi evlavioşi şi sfinţi şi îi caterisesc. Îi prigonesc pe monahii ortodocşi care protestează. Afurisesc teologi ortodocşi şi încearcă să târască poporul elen ortodox şi să-l lege la căruţa papismului, a ecumenismului şi a globalizării. Dar: „câţi suntem credincioşi", tună bătrânul ierarh luptător, părintele Augustin Kandiotis, „câţi suntem elini, câţi suntem în adevăr, să stăm! Noi suntem Termopilele! Nu va trece papismul, nu vor trece ereziile, Elada cea veşnică va trăi!".

Arhimandrit Lavrentie Gratsias

164

PREDICĂ DESPRE PAPISM: CE ESTE PAPISMUL?

(Predica este transcrisă după o înregistrare; ea a fost rostită în sala Asociaţiei „ Trei Ierarhi" din Atena, Menandrou 4, duminică, 28-6-1959, seara)

Vă voi spune adevărul. Nu vă voi linguşi. N-aveţi decât să plecaţi toţi şi să rămână stranele goale. Nu-mi pasă.

Am o plângere împotriva voastră a tuturor. Pentru că nu sunteţi aproape de predicatorii care se luptă. Îi părăsiţi şi rămân singuri strigând şi ţipând pe aceste ruine ale patriei.

Iau un cântar şi cântăresc, iau cântarul Ortodoxiei şi văd că cel mai rău din toate relele, pentru mine, este ceea ce nu a adus nici o tulburare sufletească în poporul elin. Este un lucru despre care nu a scris niciun periodic religios. Este lucrul faţă de care doarme întreagă Ierarhia noastră. Este sărutarea mâinii papei.

sărutarea mâinii papei?

Desigur. Aceasta este mai rău decât toate. Eveniment nemaivăzut pentru patria elină.

Cui le spui acestea, Augustine? Munţilor, văgăunilor, mormintelor? Greşit. Cui vorbesc? Copiilor Ortodoxiei vorbesc.

Va spune cineva:

of, of! ne-a adunat popa ca să ne vorbească despre sărutarea mâinii papei! Un purece în paie! întârziat predicator. E în urmă cu secole.

Este vorba despre vizita la papă şi sărutarea mâinii lui de către cei ce în 1959 erau împăraţii Pavlos şi Frideriki.

165

Sărutarea mâinii

Nu este nimic sărutarea mâinii papei?

Cine eşti tu care zici asta? Asta ne-a mâncat: „Asta nu-i nimic, cealaltă nu-i nimic". La urmă ce va rămâne?

Ştiţi cu ce seamănă asta? Ca şi cum aş lua cuţitul şi ţi-aş tăia urechea, şi tu să zici: Asta nu-i nimic. Să-ţi tai şi nasul şi să zici: Nu-i nimic. Să-ţi scot cu cleştii cărnurile şi nervii şi să zici: Nu-i nimic. Să-ţi scot perii [capului] şi pielea şi orice altceva din care este constituit omul, şi să spui: Nu-i nimic.

La urmă ce va rămâne din trupuşorul vostru? Doar scheletul. Hidos şi respingător lucru.

Aşa deci? Asta nu-i nimic, cealaltă nu-i nimic. La urmă va rămâne un schelet şi un lucru prin care să sufle vântul ortodoxia.

Cine eşti tu, falsule teolog şi falsule preot şi falsule episcop din secolul 20, care îmi spui că nu este nimic sărutarea mâinii papei? Vino aici, în faţă, ca să discutăm clar şi pe şleau.

Dacă nu-i nimic, iubitule, să iei radiera pe care o ţine diavolul şi să deschizi Istoria şi să ştergi „isprăvile" papei dacă poţi să le ştergi. Dar, dacă mâna ta poate să le şteargă, mâna mea

166

tremură şi nu le şterge. Să mergi apoi în biserică şi să răstorni icoanele: a Sfântului Atanasie, a Sfântului Ioan Damaschin, a Sfinţilor Fotie, Ghenadie, Grigorie Palama, Cosma Etolianul, ale tuturor acestor sfinte chipuri, şi să le dai foc dacă vei putea să le dai foc; pentru că toţi aceştia s-au luptat împotriva papismului (romano-catolicismului). Şi, după ce le vei şterge pe toate acestea, să ştergi şi sărbătorile tuturor acestor sfinţi. Şi, după aceea, să-mi spui că nu-i nimic sărutarea mâinii papei.

Vrei explicaţii? Foarte bine. îţi voi explica în seara asta în puţine cuvinte şi De ce nu suntem de acord cu papa?

Dacă vă veţi întâlni cu un catolic[13] care îşi laudă „biserica" sa dreptul lui!, voi să-i spuneţi un cuvânt:

Scurtul psalm „aliluia". Voi, catolicii, judecaţi Biserica Ortodoxă şi spuneţi că „biserica" voastră este prima şi că noi

Lit. franc (n. tr.)

167

suntem în înşelare. O întrebare vreau să vă pun, „sfinţilor" catolici:

Vă dăm sfintele noastre cărţi, Ceaslovul, Mineiele, toate cărţile Bisericii noastre, să le citiţi o lună şi un an. Şi după ce leaţi citit, dacă puteţi, să ne găsiţi şi să ne dovediţi că noi am adăugat sau am scos măcar o iotă. Neprihănita noastră credinţă nu primeşte nici adăugare, nici ajustare (scoatere). Ea este ca şi Acropole[14].

Spun [oamenii] că Partenonul este un lucru perfect şi nu este permis nici să adaugi ceva peste el, nici să scoţi ceva. După cum, deci, în Partenon, nu se permite unei mâini profanatoare să adauge sau să scoată ceva, aşa şi Ortodoxia noastră este Partenonul Duhului, este monument desăvârşit şi nemuritor; şi nu poate nimeni să adauge sau să scoată ceva!

Aşadar, puteţi voi, catolicilor, să ne dovediţi că noi, ortodocşii, am adăugat sau am scos măcar o iotă din credinţa pe care ne-au predat-o Apostolii şi Părinţii Bisericii?

În timp ce catolicii nu pot să ne dovedească că noi în marea comoară a Ortodoxiei am adăugat sau am scos ceva, noi, însă, putem să le dovedim, că ei au şi adăugat, şi au şi scos multe. Cum?

14. Monument al culturii antice greceşti în Atena, astăzi complex muzeal (n. tr.)

168

Filioque-ul

Mai întâi de toate au luat desăvârşitul Simbol al Credinţei noastre, pe care l-au alcătuit Părinţii la Sinoadele Ecumenice, la primul din Niceea şi la al doilea din Constantinopol, şi au adăugat catolicismul[15] celebrul „Filioque", care este un cuvânt latin şi înseamnă „şi de la Fiul".

Adică, mai clar. Noi, în Dumnezeire, recunoaştem o singură cauză şi nu două cauze. în Dumnezeire, cauză este Tatăl şi din această cauză se naşte Fiul şi se purcede Duhul Sfânt. Catolicii, acolo unde Simbolul Credinţei zice „... Care de la Tatăl purcede", au adăugat: „şi de la Fiul", [cuvinte] care nu au existat nicăieri în primele veacuri.

Şi chiar însăşi „biserica" papală sub Leon al III-lea, pe la anul 830 d.Hr., a condamnat această adăugire. După cum în Atena, deasupra Areopagului, pe o placă de aramă este scrisă cuvântarea Apostolului Pavel, aşa şi la Roma: Leon al III-lea a poruncit să se scrie pe două plăci de argint Simbolul Credinţei. Pe o placă, cu litere de neşters, a scris în greceşte, iar pe cealaltă,

15

lit. papismul (n. tr.)

169

în latineşte, fără această adăugire, fără „Filioque". Şi a poruncit ca aceste plăci să se pună în afara porţii Vaticanului.

însă să adaugi ceva în simbolul Credinţei noastre sau să scoţi este o erezie şi asta a doborât

„biserica papală” în cercul ereziilor condamnabile.
în loc de afundare, stropire

Dar nu este numai asta diferenţa, nu este numai „Filioque”. Sunt şi altele, nu mă voi referi astăzi la toate şi nu voi face analiza diferenţelor noastre cu „biserica” papei. Doar puţine vă voi spune.

Altă diferenţă: Noi botezăm copilul tot în cristelniţă, în aşa fel încât întreg trupul lui, şi capul său, măcar pentru o clipă, să se afunde în apă. Ceea ce fac câţiva preoţi şi nu afundă capul în apă nu este botez. Trebuie ca întreg trupul, întreg omul, să se îngroape în apă, în cristelniţă, ca să fie botezat ortodox. Da, acesta este botezul. „în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh”. Ei, popii catolici nu afundă copiii, ci îi stropesc.
170
Doar ostie

A treia diferenţă: Noi ortodocşii după o veche tradiţie, cu toate că suntem păcătoşi şi nevrednici, ne împărtăşim cu Trupul şi cu Sângele Domnului nostru Iisus Hristos. Catolicii nu se împărtăşesc cu amândouă. Se împărtăşesc doar cu „trupul”, doar cu ostia, fără „Cinstitul Sânge”.

Sunt şi alte multe diferenţe care ne despart, însă cea mai importantă este „Filioque”.

Nu ne înţelegem în ceea ce priveşte botezul, nu ne înţelegem în ceea ce priveşte Simbolul Credinţei, nu ne înţelegem, însă, nici în ceea ce priveşte modul de administrare a Bisericii.

Trei sunt diferenţele noastre din punct de vedere administrativ. Nu ne înţelegem în ceea ce priveşte „dreptul la recurs”, nu ne înţelegem în ceea ce priveşte „infailibilitatea” (negreşelnicia papei) şi în cea ce priveşte „primatul”.
171
„Dreptul la recurs”

Ce să însemne „dreptul la recurs”? Papa, zice, are „dreptul la recurs”. Am s-o v-o spun simplu.

Când există un diferend de natură politică sau economică între doi oameni, merg la judecătoria de pace ca să-şi rezolve diferendul. Şi când judecătoria de pace nu poate să rezolve diferendul, se duc la tribunal: fac recurs. Şi când nici tribunalul nu poate, se duc la Curtea de Apel. Şi când nici Curtea de Apel nu poate să rezolve diferendul, ajung până la Curtea Supremă de Justiţie (Areopag). Şi acolo stop. A spus-o Areopagul. Nu există altul.

Aşadar, după cum pentru neînţelegeri există „Recursul”[16], adică de la un tribunal mai mic ajungem la unul mai mare, într-un mod asemănător, pentru neînţelegerile religioase, există „recursul”, această scară gradată. Adică: Atunci când există vreo neînţelegere, vom merge la preot. Când preotul nu poate să rezolve neînţelegerea noastră, care va fi
16. gr. opeoiq
172
totuşi o chestiune de natură duhovnicească (nuntă, divorţ ş.a.), vom merge la episcop. Când episcopul nu poate să dezlege neînţelegerea noastră, vom merge la arhiepiscop. Dacă nici arhiepiscopul nu poate să dezlege neînţelegerea noastră, vom merge la Sfântul Sinod, care este alcătuit din 12 sau 15 sau 20 de membri nu are importanţă numărul. Şi când Sfântul Sinod nu poate să dezlege neînţelegerea noastră, vom merge la Sinodul Local. Şi când nici Sinodul Local nu poate să o dezlege, atunci este Sinodul Ecumenic. Dincolo de Sinodul Ecumenic, stop. Sinodul Ecumenic este într-un fel Areopagul sau Curtea Supremă de Justiţie.

Ce spun catolicii? A, spun: Mai sus de Sinodul Ecumenic este papa! Şi dacă nu este papa în cadrul Sinodului Ecumenic? Nu există Sinod Ecumenic!

Mai presus de Sinoadele Locale şi Ecumenice îl au pe papa.

Un astfel de regim noi nu cunoaştem. Pe ce întemeiază catolicii asta? Cum au dat unui om o astfel de autoritate? L-au transformat într-un fel de Dalai Lama al creştinismului.
17 Grecii nu au patriarh, ci arhiepiscop (n. tr.).
173
„Infailibilitatea”

îl consideră apoi pe papa infailibil. Ce este infailibilitatea!

Aveţi puţină răbdare până vom trece de această temă dogmatică. Eu vă dau arme, vă înarmez, ca să puteţi să vă războiţi cu catolicii.

Spun că, atunci când papa este în scaun, îl are pe Sfântul Duh monopol şi orice spune din scaun este adevărat.

Această teorie este falsă, pentru că noi în creştinătate una gândim: că oameni suntem şi toţi greşim. Suntem oameni şi toţi greşim. A te rătăci este omeneşte. Doar Unul nu a greşit niciodată. Doar Domnul nostru Iisus Hristos şi Sfânta Biserică, împreună cu Sinoadele ei Ecumenice. Persoana nu este niciodată infailibilă. Este greşită această teorie.
174
Dar, de vreme ce voi spuneţi că papa nu greşeşte, atunci să deschidem cartea Istoriei să vedem. Ar trebui ca, din vremea în care a apărut Biserica, nici un papă să nu fi greşit. Ce zice Biserica? Nu au greşit papii?

Deschidem Istoria şi vedem că Sinodul al şaselea Ecumenic a condamnat şi a anatematizat un eretic. Pe cine? Vreun preot? Vreun călugăr? Nu. Pe cine? Pe papa Honorius l-a condamnat şi l-a afurisit, pentru că a rostit blasfemii şi lucruri eretice împotriva lui Iisus Hristos.

Unde este deci „infailibilitatea” (negreşelnicia)?

Şi doar pe papa Honorius l-a condamnat Sinodul al şaselea Ecumenic? A condamnat şi alţi papi. L-a condamnat pe Iulius, l-a condamnat pe Niverio, l-a condamnat pe care altul credeţi? Aaaaa, pe unul groaznic...

Hai, catolicule, tu, care te lauzi că papa este infailibil, hai aici să-ţi arăt papi eretici, care au devenit stârvuri ale diavolului! Hai, ereticule, să-ţi arăt, ca să te mândreşti cu papii tăi! Hai să vezi unul...Măi, măi, măi!

Acest papă se numeşte Marcel. în timpul lui Diocleţian, când până şi copiii şi pruncii deveneau mucenici, în Roma, un papă, Marcel, când l-au ameninţat, s-a dus şi s-a închinat idolilor Afroditei şi a jertfit şi s-a lepădat de creştinism. S-a făcut apostat şi idolatru, ca să-şi salveze trupul. Aşadar, unde este infailibilitatea papei?

Apoi, deschidem Istoria şi ce vedem? Cincizeci de papi auziţi? Nu unul, cincizeci de papi au semnat decrete. Ce decrete? Măi, măi! Trebuie ca această Romă să verse un fluviu de lacrimi ca să spele păcatele papilor. Cincizeci de papi cu creionul roşu au semnat condamnarea la moarte a mii de oameni, deoarece nu se închinau papei. Este înfricoşătoarea epocă a Sfintei Inchiziţii, care îngrozeşte duhul omului, şi trebuie, după cum am spus, să verse multe lacrimi catolicii ca să
175
spele păcatele papilor. Şi apoi ne spuneţi că papa are „infailibilitatea”.

Dar nu au greşit numai în dogmă papii. Au greşit şi în ceea ce priveşte moravurile. Avem aici un papă care s-a dus în munţi şi o făcea pe tâlharul. în aceste zile, a circulat o carte măi, măi!, eu cel puţin nu sunt de acord, o condamn. Are titlul „Papa Ioan al XXIII-lea” şi a scos-o un publicist oarecare.

Acest papă, Ioan al XXIII-lea, prin marile urgii pe care le-a făcut în Roma, l-a întrecut pe Nero, l-a întrecut pe Sardanapalo, pe sub rasa şi tiara lui de papă. Atât de mult a păcătuit, încât ce au făcut viclenii papi? Deşi acesta a fost papă 4-5 ani, catolicii au luat radiera şi l-au şters din catalog. L-au şters şi nu apare nicăieri. Este o persoană istorică, a avut activitate şi a făcut ce a făcut, dar mai apoi catolicii, pentru că au teoria „infailibilităţii”, l-au şters.

Iar pe actualul papă (1959), când a devenit papă, l-au întrebat: „Ce nume vrei să-ţi pună?”, şi, spre a sa cinste, desigur, a zis: „Eu vreau să iau numele celui mai păcătos papă al veacurilor; vreau să iau numele lui Ioan al XXIII-lea”. Astfel credea că va putea să şteargă groaznicele păcate şi crime pe care le-a făcut acela. Actualul papă are acelaşi nume (Ioan) şi acelaşi număr (al XXIII-lea) pe care le-a avut acel criminal, care a înscris în istorie o pagină neagră şi respingătoare.

Aşadar, când avem de-a face cu astfel de fapte, voi îmi mai vorbiţi de infailibilitate? Unde-i „infailibilitatea”?
Papa Ioan al XXIII-lea
176
Primatul”

Nu cădem de acord în ceea ce priveşte „dreptul la recurs”, deoarece papa nu este mai presus de Sinodul Local şi Ecumenic. Nu cădem de acord nici în ceea ce priveşte teoria că papa este infailibil (fără greşeală). Dar pe ce se întemeiază infailibilitatea papei? Pe „primat”. Ce vrea să însemne primatul?

„Primatul” acesta se întemeiază pe o răstălmăcire sau mai degrabă pe o falsificare a unui text din Sfânta Scriptură. Pentru că toate ereziile se întemeiază pe texte ale Sfintei Scripturi falsificate şi rău

interpretate.

Au găsit, deci, ei un text din capitolul 16, versetele 13- 18, din Evanghelia după Matei. Acolo zice că a luat Hristos pe ucenicii Săi în pustiu şi sub stele, în noapte, le-a pus cea mai mare întrebare: „Cine zic oamenii că sunt?”. Acum, zice, când umblăm prin sate şi pe câmpuri şi prin cetăţi, ce zic oamenii despre Mine?

Vedeţi, Hristos se interesează. Noi zicem: „Nu mă interesează”. Greşeşti. Hristos însuşi se interesa ca să afle ce zice poporul despre El.

Le pune aşadar ucenicilor cea mai hotărâtoare întrebare:

- „Cine zic oamenii că sunt?”, ce zice poporul despre Mine?

unii zic despre Tine răspund ucenicii că eşti Ioan înaintemergătorul, alţii că eşti Ilie, Ieremia, iar alţii isaia.

voi, cei doisprezece, zice, mă interesează, ce idee aveţi despre Mine? Mă interesează ce idee are poporul, dar mai înainte de toate mă interesează ce idee aveţi voi, cei doisprezece.

Atunci Petru cel înfierbântat, corifeul Petru, se ridică şi spune:

„Doamne, Tu eşti Fiul Dumnezeului Celui viu”.

Iisus a fost mişcat şi în tăcerea nopţii a zis:

ceea ce ai spus, Petre, nu om ţi-a descoperit-o”, nu ai învăţat-o în şcoli teologice,,,nu trup şi sânge ţi-a descoperit ţie aceasta”, un om oarecare. Aceasta ţi-a descoperit-o Cerul, Duhul Sfânt, Părintele meu cel Ceresc. „Şi îţi zic ţie: Tu eşti Petru, şi pe această piatră voi zidi Biserica Mea, şi porţile iadului nu o vor birui pe ea” (Matei 16, 18).

Cuvinte veşnice! Nu există cântar să le cântărim.

Vin acum catolicii papistaşi şi ce zic? Toate acestea le răstălmăcesc. Ce a zis Hristos? „ Tu eşti Petru Nu a zis Hristos „pe tine, Petre”, deasupra ta, pe Petru voi zidi Biserica. Nu. Ce-a zis? A zis „pe piatră”. Pe care piatră? Deschidem Scriptura şi vedem că celălalt apostol corifeu, Pavel, îl numeşte „piatră” pe Hristos: „iar piatra”, stânca, „era Hristos” (I Corinteni 10, 4). Ai văzut cum este stânca în mare? Cad valurile deasupra ei, dar ea rămâne neclintită. Sunt dintr-o insulă şi ştiu ce înseamnă stâncă. Sunt câteva stânci care au trecut de 100, 200, 1000, 3000 de ani, şi vezi aceste stânci neclintite. Spumegă valurile şi se sparg de stâncă, dar ea nimic.

Există o stâncă neclintită şi deasupra ei este o biserică. C) cruce aruncă raze de lumină în cele patru zări, iar noaptea un far luminează marea. Este stânca veacurilor, de care toate ciocanele diavolului se vor sparge şi nu vor putea nici cel mai mic rău să-i facă. Nu vor putea să stânjenească Piatra veacurilor. Iar Piatra veacurilor nu este papa. Este o blasfemie să spună cineva asta. Piatra veacurilor este Domnul nostru Iisus Hristos, pe care voi, copii ai elinilor, lăudaţi-L şi preaînălţaţi-L!

Iată blasfemia catolicilor papistaşi! Omul nu este piatră; piatră este credinţa, neclintita credinţă că Iisus Hristos nu este doar om, ci este a doua Persoană a Sfintei Treimi. „Aceasta este credinţa ortodocşilor”, această credinţă mântuieşte lumea.

Pe această denaturare se sprijină catolicii.

Prinde un catolic18 şi spune-i: Pe ce sprijiniţi aceasta? Şi îţi va răspunde: Petru a mers la Roma şi, pentru că a mers la Roma, trebuie ca urmaşii lui să aibă autoritate peste Biserica întreagă...

Dar ia stai! Petru doar la Roma a mers? A mers şi la Ierusalim. A mers şi în Antiohia. A mers şi în alte cetăţi. Aşadar, oare trebuie ca şi ceilalţi episcopi să spună aceleaşi? Şi episcopul Ierusalimului să vrea „primatul”? Ei, nu chiar aşa.

Aşadar, este greşită ideea despre „primatul” papei.

Apoi încă ceva. Petru când trăia nu avea „primatul”.

Dar să presupunem că acest lucru este adevărat şi că Petru este stăpânul Bisericii. însă nu stă. De ce? Care dintre voi o va spune? Răspunsul este în Sfânta Scriptură. (Ar trebui să facem lecţii speciale; acum, acestea le spunem „zvârlind trestia” [19]).

Aşadar, atunci când s-a ivit o neînţelegere asupra temei „tăierii împrejur”, atunci a avut loc primul Sinod, numit Sinodul

18 în original „franc” (n. tr.)

19 in treacăt, sumar (n. tr.)

Apostolic. S-au adunat toţi Apostolii. Apostolul Petru avea o părere greşită, pe când Apostolul Pavel avea părerea cea corectă20. Şi Pavel l-a mustrat pe Petru. Şi Petru n-a zis: a mea este adevărată. Nu. „Al meu” şi „al tău” nu există la oamenii sfinţi! Voia lui Dumnezeu, voia cerescului Părinte, aceasta este părerea cea nemuritoare. Şi atunci Petru s-a supus şi a spus că adevărul este cu toţi apostolii. Şi a semnat şi Petru. S-a supus, a cedat dreptul său în favoarea adevărului acestui Sinod local Apostolic.

Şi totuşi papa nu se lasă. El, piuliţa cea pisăloagă.

Eu sunt dintr-o insulă care are catolici şi de mic mă preocup cu temele acestea. Şi la Gimnaziul din Siros, unde mergeam, aveam ca profesor un francez pe nume Sigala, episcop al catolicilor. Şi de sus, de la catedră, mereu ne arunca vorbele ce-i conveneau, pentru că voia să ne facă papistaşi (catolici) şi eram atunci copii mici.

Auzi colo, stat grec să aibă în gimnaziu profesor catolic, ca să ne facă papistaşi (catolici)!

Nu se schimbă ei. Piuliţa lor cea pisăloagă. Şi acolo insistă. Ştiţi cât insistă?

Auzi ce idee au despre papa. Au scos un canon catolicii papistaşi şi zic: Cel ce nu primeşte că mai presus de Sinodul Ecumenic este papa, cel ce nu primeşte că papa este urmaşul Apostolului Petru, cel ce nu primeşte că papa deţine cheile raiului, cel ce nu-l consideră pe papa mai presus decât toţi, acesta, zic în actele lor, să fie afurisit de acum şi până-n veac!

20. În gr. iSea = idee, gând, opinie (n. tr.)

180

Doi de „Tatăl nostru...”

Auziţi ce altceva au descoperit:

Când facem rugăciune, noi spunem „Tatăl nostru...”, după cum ne-a învăţat Hristos (Matei 6, 9-13). Un singur „Tatăl nostru” avem.

Spunem: „Tatăl nostru, Carele eşti în ceruri...”. Tatăl nostru. Tu, care eşti deasupra galaxiilor şi stelelor şi toate le chiverniseşti, Dumnezeule, aruncă o privire spre noi, viermii pământului. Şi vierme este şi papa şi noi toţi.

Catolicii l-au schimbat. Şi ce zic ei? Auzi colo lucruri. Au descoperit o rugăciune, care are doi de „Tatăl nostru”! Doi de „Tatăl nostru” au catolicii. Unul către Tatăl cel ceresc şi unul către cel pământesc. Şi sunt călugăriţe care cad jos în nas toate, ca nişte găinuşe, sărută faţa pământului şi se roagă papei. Şi îi zic papei rugăciunea lor: „ Tatăl nostru, Carele eşti pe pământ”! Trebuie să fi văzut această înfricoşătoare privelişte. Să cadă

181

călugăriţele jos şi să-i spună papei: „ Tatăl nostru, Carele eşti pe pământ

Noi ne plecăm genunchii doar înaintea Tatălui ceresc, iar înaintea omului nu ne plecăm genunchii. Către Tatăl ceresc spunem „Tatăl nostru, Carele eşti în ceruri...”.

Crucea cu... patru degete

Şi altceva au descoperit aceştia. Ia auziţi:

Noi, ortodocşii, câţi suntem ortodocşi, facem semnul crucii. Ridicăm unite cele trei degete ale noastre sus, la frunte, deoarece din stelele cele dintru înălţime a venit Hristos, ca vulturul care zboară. Coboară, coboară, coboară şi atinge jos pământul. Apoi coborâm mâna şi o punem la pântece, ceea ce înseamnă că Hristos a venit jos pe pământ şi S-a născut din curatele sângiuri ale Preacuratei Fecioare. Apoi o punem la dreapta, care îl însemnează pe tâlharul din dreapta, şi spunem împreună cu el: „Pomeneşte-mă, Doamne, când vei veni întru împărăţia Ta” (Luca 23, 42). Şi apoi o punem la stânga, ca şi

182

cum am spune: Nu mă zvârli în iad, în focul cel veşnic. Aceasta este rugăciunea noastră. Facem crucea noastră ortodox, nu modern şi emancipat.

Creştinii secolului 20 se ruşinează să-şi facă cruce. Doamna mea, Hristos nu s-a ruşinat să se răstignească, şi tu te ruşinezi să-ţi faci cruce?...

Catolicii îşi fac cruce cu patru degete. Cu primul, în numele Tatălui. Cu al doilea, în numele Fiului. Cu al treilea, în numele Sfântului Duh. Şi cu al patrulea, în numele papei.

înţelegi? înţelegi asta? L-au făcut pe papa idol, l-au făcut Dumnezeu!

Idolul papă

183

Când văd acestea, mintea mi se duce la profeţii. Citiţi capitolul al doilea al celei de-a doua Epistole către Tesaloniceni şi veţi vedea că vorbeşte despre un oarecare om, de „fiul pierzării”, pe care îl vor lua pe umerii lor şi îl vor ridica, îl vor ridica, îl vor ridica foarte sus, ca liftul. Şi vor înălţa tronul lui mai sus de episcopi, de mitropoliţi şi arhiepiscopi şi patriarhi. Şi îl vor aşeza în biserica lui Dumnezeu „ca pe Dumnezeu” (II Tesaloniceni 2, 4). Şi va cădea în nas să i se închine întreaga lume.

Aşadar, când le văd pe călugăriţe căzând în nas şi spunând „ Tatăl nostru, Carele eşti pe pământ...”, Când văd că îl fac pe papa idol şi îl îndumnezeiesc - „Să nu-ţi faci idol”, zice Sfânta Scriptură (Ieşire 20, 4) atunci zic: Au dreptate acei tâlcuitori, care au tâlcuit Apocalipsa şi au zis că se înţelege papa.

Citiţi acasă, deseară, capitolul 13 din Apocalipsă. Capitolul 13 din Apocalipsă spune că: vor ieşi două fiare. O fiară va fi mai rea decât cealaltă. O fiară va fi o amestecătură dintre urs, leopard şi leu (vezi Apocalipsa 13, 1-2); şi cutremur şi frică va cădea pe pământ. Această fiară va ieşi din mare. Din care mare, Marmara? Taine! Dumnezeu să păzească lumea. Pe aceasta o va mânca valul cel din adânc.

După aceea va ieşi o altă fiară de pe uscat. Aceasta va părea blândă şi nobilă. Va avea cornițe de miel, dar în spatele mielului va fi un lup mare şi cenuşiu (Idem 13, 11). Şi va face mare rău lumii. Şi ea va avea un număr straniu, „666” (Idem 13, 18), adică puterea sa aritmetică va fi 666...

Dar las această teorie, care este latura religioasă a temei, şi abordez latura naţională.

184

Latura naţională

Suntem elini, ne iubim patria? Nu-mi spuneţi! Vă rog! Aţi citit în istorie ca să vedeţi ce a făcut papa acestui stat elin izolat?

Urgia urgiilor. Nu zic despre actualul papă. Veţi plânge, vă veţi smulge perii capului, vi se va ridica pielea, dacă vă voi povesti ce au făcut papii.

Ce-au făcut? Lucruri înfricoşătoare. Cu cruciadele (1204 n. tr.), în biserica Sfintei Sofia, nici Mahomed nu a făcut urgiile pe care le-au făcut ei. Mahomed a intrat în Sfânta Sofia şi a stat cu atenţie şi a spus: „Cât de înfricoşător este locul acesta!”. A oprit junghierea în biserică. Aceştia ce au făcut? Câte au făcut nu se zic. Trebuie să iasă afară copiii mici pentru a spune ce au făcut...

Au băgat în biserica Sfintei Sofia mulari. Şi au luat toate cele de diamant ale bisericii.

Câţi dintre voi aţi fost la Veneţia aţi văzut biserica cea mai frumoasă din Veneţia, care este Sfântul Marcu. Are nişte porţi de o mare valoare artistică. Sunt toate sculptate în bronz şi

185

argint. Aceste porţi însă nu sunt italiene. Sunt porţile Sfintei Sofia, pe care le-au luat aceştia şi le-au mutat acolo, la Sfântul Marcu.

Asta, una. Apoi alta, a cărei amintire este mai aproape de noi. Câţiva bătrâni cu părul alb îşi vor aminti.

Nu şi-a revenit sărmana Eladă din 22 când a primit la sânul ei 2 milioane din copiii ei, izgoniţi din Asia Mică ca puişorii, vânaţi de ulii satanei. Nu şi-a şters, încă, lacrimile sale şi în 1923, armata Italiei a venit în afara Kerkirei şi a trimis ultimatum. Comandantul de flotă, cu vapoarele şi cu tunurile status-quo-ului papal, prin intermediul aparatului de emisierecepţie, a trimis de la nava amiral ultimatum primarului Kerkirei cu porunca:

să fie coborât din fortăreaţă steagul elin. Aveţi termen un sfert de oră. După un sfert de oră va începe bombardarea.

Nu a fost coborât steagul elin şi au început să tragă cu tunurile. Au ucis necombatanta mulţime a Kerkirei. Au ucis sute de elini, pentru că nu au vrut să coboare steagul elin albalbastru. Astfel a avut loc debarcarea cotropitorilor în insulă.

Au ieşit din vapoarele lor „vitejii” Romei, au ieşit marinarii ei cu săbiile lor şi s-a umplut cheiul. Kerkireii s-au închis în casele lor, au închis şi ferestrele. Nici un kerkireu nu găseai. Ştiţi cine s-a dus pe chei şi i-a primit cu flori? Doar Episcopul catolic cu popii catolici.

Şi în anii 40-41, când au venit avioanele din Italia şi au bombardat Patra de s-au umplut trotuarele de sânge, catolicii din Patra s-au suit pe acoperişuri şi-i salutau „îngereşte” pe prietenii lor.

Dumnezeu să ne păzească de lucrurile catolicilor papistaşi.

186

Luptele lui Marcu Evghenicul

Sfântul Marcu Evghenicul călcând în picioare pe papa Eugeniu al IV-lea

Dintotdeauna, papii sunt vicleni, sunt vulpi şi exploatează nevoia acestui neam nenorocit. Când Bizanţul se clătina de taifunul mahomedanismului şi avea nevoie de ajutor, papa a spus împăratului Ioan Paleologul:
Vrei ajutor?
187
Vreau.
Să-l aduci la Roma pe patriarh şi vreo 25 de teologi, preoţi, diaconi, monahi. Să faceţi un acord şi astfel îţi vom da ajutor.
Nefericitul Ioan Paleologul a umplut o corabie cu teologi, monahi, episcopi şi patriarhul Iosif şi, după patru luni, au ajuns în Apus, la Ferrara şi la Florenţa. Şi ce s-a întâmplat acolo?
La făgăduinţa papei că va ajuta războitul Bizanţ împotriva duşmanilor credinţei, Ioan Paleologul a zis: Sunt de acord şi primesc unirea. A făcut o „tumbă” şi a sărutat papucul papei. După aceea, au venit alţi mitropoliţi, monahi şi teologi şi s-au supus şi ei. Toţi au cedat şi unul după altul au semnat unirea.
Unul singur nu a semnat. Eroul cel nemuritor, care a ţinut întreaga Ortodoxie pe umerii săi, Marcu Evghenicul, a cărui pomenire este veşnică.
nu semnez, zice. Nu trădez cele cuvioase şi sfinte ale Ortodoxiei. Ortodox m-am născut, ortodox voi şi muri. Papucul papei nu-l sărut. Nu mă închin idolului papei.
Nu a semnat unirea. Şi a rămas singur, Atlas al Ortodoxiei.
Când s-a aflat în Răsărit că au semnat un tratat de unire, s-a ridicat întreaga Cetate. De atunci nu au trecut mulţi ani şi cetatea a căzut.
188
începe lupta
Aici şi acum trebuie să mă opresc, să mă duc în chilia mea şi să plâng, ca un om păcătos ce sunt. Pentru că ştiu foarte bine că voi nu sunteţi luptători. Eu predica nu o fac ca să vă mulţumesc, ci pentru că vreau să deveniţi luptători ai Ortodoxiei. Dacă nu deveniţi luptători, nu puteţi fi de folos.
Deci, ce sunteţi? Luptători sau doar ascultători şi admiratori?
De aici începe lupta. Nu vorbesc din imbolduri politice, altceva e aici. Dumnezeu care mă aude îmi este martor.
îngeri şi Arhangheli, Apostoli şi Părinţi, Cuvioşi şi Mucenici, mai-mari şi corifei care mă auziţi, adresez un energic protest din această postură, că această faptă a şefului statului este împotriva credinţei noastre ortodoxe şi constituie trădarea Ortodoxiei noastre!
Cunosc foarte bine, că în acord cu Constituţia pe care o acceptă toţi elinii, pentru tot ce face regele, toată sărăcimea [legal] suntem responsabili; unul este iresponsabil: regele elinilor.
Nu voi examina acum dacă este vinovat sau nu. în orice caz, regele, în mod legal, conform Constituţiei, este iresponsabil. Responsabilitatea pentru tot ce face o au cercurile politice ale patriei noastre, dar, mai întâi de toate, responsabilitatea o au cercurile religioase...
Doresc ca fiecare dintre voi să nu fie doar ascultător şi admirator, ci să fie şi luptător al unei lupte cinstite pentru credinţa noastră ortodoxă.
189
Nimeni nu a protestat
Aşadar, dacă avea loc această vizită şi sărutarea mâinii papei înainte cu 50 sau cu 100 de ani, s-ar fi răsculat întreaga Eladă. Acum nimeni nu a protestat.
Mi-a făcut impresie un periodic religios, care are o mare influenţă în poporul elin: nu a înfierat faptul sărutării mâinii, ci tot ce a observat a fost că predica (cuvântul) papei nu a fost atât de bună.
Bravo ţie merci beaucoup! Ştii cu ce se aseamănă asta? Cu cuvântul pe care l-a zis Hristos cărturarilor şi fariseilor: „...[voi] care strecuraţi ţânţarul şi înghiţiţi cămila!” (Matei 23, 24). „Cămilă” este sărutarea mâinii, „ţânţar” este cuvântul papei. „Cămilă” este sărutarea mâinii, dar asta nu o condamni. Ştiu de ce nu o condamni, ci zici taciturn: Nu comentez asta, că s-a dus un conducător ortodox, un rege, să se închine papei. Asta nu o comentezi, dar comentezi cuvinţelele papei, că n-au avut puţină „miere”. Asta nu e treabă.
Aşadar, nimeni n-a vorbit.
Trebuie însă să mărturisim că din toate ziarele din Atena, doar un singur ziar de seară a vorbit cu îndrăzneală, cinstit şi ortodox. Nu vă spun numele lui, pentru că, dacă vi-l voi spune, îmi veţi face

probleme, iar pe mine nu mă interesează latura politică, ci mă interesează doar [latura] ortodoxă.
Mitropolitul Emanuel al Franţei sărută mâna panereticului papă Benedict XVI (Vatican, iunie 2011)
190

Eroicul Episcop Gherman Karavanghelis

Dacă avea loc acest lucru înainte cu 50 sau 100 de ani, am fi avut mari rezultate. Trăia atunci un episcop, care valora cât valorează toţi episcopii Eladei la un loc. Trăia atunci Gherman Karavanghelis, ale cărui sfinte oseminte le-au adus cu avionul de la Viena, iar lumea era panglică de la Tesalonic până la Kastoria ca să primească şi să cinstească pe acest episcoperou. L-au îngropat cu onoruri.

Gherman Karavanghelis a fost dintre primii care s-au luptat ca să se dea libertate macedonenilor. A fost acela care a luat noaptea pe un disc capul lui Pavlos Melas şi cu lacrimi şi cu rugăciuni l-a îngropat în pământul sfânt al Kastoriei. Gherman Karavanghelis a fost un erou al credinţei şi al patriei.
191

Am căutat în această seară şi am găsit o carte rară, pe care a scris-o despre papa atunci când era de 35 de ani, foarte tânăr, ca episcop de Iliupolis. Foc este împotriva papei. Ce nu spune acolo împotriva acestei vulpi? Era prima carte pe care a scos-o ca episcop, ca apărător al credinţei noastre ortodoxe.

Dacă trăia astăzi Gherman Karavanghelis, vai, vai!... Şiar fi închipuit vreodată neamul nostru eliberat, iar pe regele său ortodox să sărute mâna papei?

Trosnesc oasele lui Karavanghelis, acolo, în lacul Kastoriei, pentru această sărutare a mâinii antihristului veacului nostru, care vrea distrugerea din temelii a credinţei noastre.

Toţi suntem datori să protestăm

Nu sunt profet, v-am spus-o şi altă dată, nici fiu de profet, ca să profeţesc cele ce au să se întâmple aici în acest mic colţ al Eladei. Doar unul din aceste semne ale vremurilor sunt dator să exprim. Frica mea. Mă tem de viitorul patriei mele, în privinţa Ortodoxiei.

Dacă ne-a rămas ceva ca un diamant preţios, pentru care trebuie să ne lăudăm înaintea neamurilor, este Ortodoxia noastră. Şi Ortodoxia noastră este în primejdie. Nu este o figură de stil. Semnele la care ne-am referit sunt deja evidente. Are loc o oarecare subminare a plinătăţii (îiXripopa) ortodoxe. Şi, mai mult decât de toate, mă tem de cea de-a cincea falangă, care se alcătuieşte din neamul nostru.

A cincea falangă

După cum în anii hitlerismului, fascismului, în neamul nostru au existat elini-spioni ai duşmanului, aşa şi acum, în sânul neamului nostru, s-a creat cea de-a cincea falangă.
192

Care este cea de-a cincea falangă? Sunt prietenii papei. Sunt nişte falşi teologi, sunt nişte oameni — Dumnezeu să ne păzească de ei! Vine cea de-a cincea falangă peste neamul nostru ca să distrugă Ortodoxia noastră. Sunt copiii care se duc la Viena, la Roma, la Paris, la Londra şi studiază în universităţi străine. Nu golesc doar portofelul părinţilor lor, nici doar se distrug şi se depravează, dar se primejduiesc şi sufleteşte. Şi aici, în Elada, se primejduiesc, pentru că sărăcia lor este mare. Aceasta o văd popii catolici şi îi iau în case catolice, îi iau în internatele lor.

Săraci şi nenorociţi copii! Le arată dragoste şi le dau bani, îi îmbracă şi îi îngrijesc ca să le ia diamantul, ca să le ia Ortodoxia.

Am informaţii că mulţi copii, studenţi, care studiază la Roma, la Milano, la Veneţia, la Viena, părăsesc linia ortodoxă. Şi vor veni aici şi vor conlucra cu uniţii (greco-catolicii) şi vor pune dinamită la casele lor. Vor pune dinamită ca să distrugă Ortodoxia noastră.

Această a cincea falangă este cea mai tristă. Tinerii care o constituie sunt tinerii Visarioni (aluzie la mitropolitul Visarion al Niceei care la falsul Sinod unionist de la Ferrara-Florenţa (1438-1439) a părăsit linia Ortodoxiei, a devenit latino-cugetător şi în cele din urmă papa l-a ridicat la rangul de cardinal n. tr.).
193

Ortodoxia va învinge

Dar avem nădejde. Nu ştiu care va fi sfârşitul meu. Dacă sunt ortodox, voi muri surghiunit pentru credinţa părinţilor mei. Nu ştiu care va fi sfârşitul meu cu limba pe care o folosesc înaintea împăraţilor şi nu este exclus ca această predică să fie ultima. Un singur lucru, însă, ştiu foarte bine: că în pământul patriei mele există studenţi teologi, tineri care studiază. Pe aceşti copii îi jur în numele lui Hristos şi al Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, întru pomenirea lui Vasilie, a lui Gură-de-Aur, a lui Marcu

Evghenicul şi a tuturor Părinţilor Bisericii noastre: să lupte şi vor învinge. Să stea înaintea celei de-a cincea falange, să-şi înalţe frunţile şi flamurile Ortodoxiei şi vor învinge.

Nu vor învinge catolicii, nici protestanţii. Va învinge tabăra cea ortodoxă şi va rămâne Elada noastră ţară ortodoxă, „preoţie împărătească, neam sfânt” (I Petru 2, 9).

Iar Domnul Iisus Hristos să vă binecuvinteze pe voi, pe toţi, în această luptă a credinţei noastre. Amin.

Episcopul Augustin

195

NICIODATĂ ROBI AI PAPEI!

„Nu este permis ereticilor a intra în Altarele ortodocşilor!”

„Iubiţii noştri cititori! împotriva acestei stăpâniri monarhice, absolutiste, a pretenţiei anticreştine a papei, se ridică conştiinţa ortodoxă. împotriva planurilor semeţe ale Romei s-au luptat pururea-pomeniţii Fotie, Kerularie, Iosif Vriennios, Marcu Evghenicul, Gheorghe Sholarios şi au salvat independenţa Bisericii Ortodoxe, care a fost corabia cea atot-luminoasă, adevărata arcă a neamului nostru binecredincios, în zilele cele mai întunecate ale istoriei lui. în această Biserică se găseşte autenticul, nefalsificatul, exactul, inalterabilul, cea mai înaltă concepţie, cea mai limpede zămislire şi înmormântare a nemuritoarelor idei ale creştinismului. Papismul ca administraţie

196

este cancer. Ca idee este o minciună, un mit pe care l-a plăsmuit ignoranţa şi ahtierea după putere a conducătorilor bisericeşti ai Romei. Şi unor astfel de falsităţi şi de idoli Elada ortodoxă nu se va închina niciodată. Pentru că aude trâmbiţa Apostolului Pavel: „Aţi fost răscumpăraţi cu preţ; nu vă faceţi robi ai oamenilor” (I Cor. 7: 23). Papolatrii de aici apreciază gestul greşit şi cred că a sosit clipa... Stăruind, nu întâmplător se vor trezi în faţa unei surprize. Duhul împotrivirii pururea pomeniţilor părinţilor noştri împotriva schismaticilor şi ereticilor se va aprinde din nou. Aici, în Grecia, papismul se va întâlni cu Termopilele şi se va zdrobi. Până la urmă, Ortodoxia va birui şi va triumfa, iar sub aripile ei va fi slavă şi odihnă multă”.

(Antipapika, de ÎPS Mitropolit Augustin, Atena 1987)

... Din păcate există clerici în climatul diasporei care manifestă dispoziţii ecumeniste şi recurg la delicate relaţii cu ereticii, ba au şi rugăciuni în comun cu ei în numele dragostei chipurile. Pare-se că aceştia au o mai mare dragoste decât Evanghelistul Ioan, ucenicul dragostei, care ne sfătuieşte ca nici măcar să-i salutăm pe eretici!...

Poate va trebui să se audă din nou glasul Sfântului Marcu Evghenicul.

Sub chipul dragostei se ascunde înşelătorul

„Satana, invidiind măreţia Ortodoxiei, care a rămas fecioară curată, neamestecată de infecţiile rătăcirilor şi ereziilor, a fabricat artistic noul sistem al ecumenismului. Sub chipul dragostei se ascunde înşelătorul care îi îndeamnă pe ortodocşi

197

să-şi deschidă uşile şi să primească şi să se îmbrăţişeze cu toţi ereticii, ba chiar şi cu cei de alte religii, şi să devină toţi la un loc o alifie. Această propunere a înşelătorului reaminteşte de propunerea persoanelor stricate, care sub pretextul sociabilităţii, sfătuiesc pe soţia credincioasă să-şi lase riguroasele moravuri, să se deschidă spre cele din afară şi să întreţină relaţii fără sfială cu toţi bărbaţii, şi chiar cu cei mai obsceni. Dacă soţia credincioasă va asculta sfaturile depravaţilor, peste puţin va înceta să mai fie credincioasă. Va deveni desfrânată. Mă înţelegeţi? Asta se primejduieşte să păţească şi Ortodoxia, dacă va face imprudenţa de a-şi deschide uşile şi fără sfială şi fără frică se va împreuna cu ereticii şi cu necredincioşii. Va înceta să mai fie frumoasa Mireasă a lui Hristos şi va ajunge desfrânata care stă în spatele fiarei Apocalipsei. Jalnică privelişte îngerilor şi oamenilor! Bine s-a zis că ecumenismul este cea mai perfidă şi mai periculoasă din toate ereziile”.

Fraţii mei, în loc să ni se ceară să ne unim cu catolicii, să ne unim noi ortodocşii între noi. Să ne unim noi între noi, şi atunci cu siguranţă îl vom avea întru noi pe Hristos. Să ne unim noi cu sârbii, cu românii, cu bulgarii... fără a ne pierde naţionalismul nostru şi dragostea faţă de patria noastră. Să ne unim aici în Grecia noii calendarişti şi vechii calendarişti. Să ne unim toate asociaţiile, toate organizaţiile, toţi predicatorii.

Ş să fim, fraţii mei, toţi pregătiţi. Să proclamăm trezvia. Pentru că nu ştim din oră în oră ce ne vor face. Să fim păzitori, ca să nu ne aflăm într-o clipă în afara Ortodoxiei. Exact pentru asta am scos şi am

pus în circulaţie filada „Păzitori, privegheaţi”

(Dintr-o predică din anul 1964, vezi „Spitha“, 580/2000, p. 2)

198

Pe mine mă pot numi fanatic, mă pot numi cum vor. Am multe astfel de decoraţii. Alături de celelalte decoraţii să adauge vrăjmaşii mei încă o decoraţie: că sunt anticatolic. Sunt şi voi fi până la sfârşitul vieţii mele.

(Dintr-o predică din anul 1964, vezi „LniOa[41], 580/2000, p. 2-3)

Persoane sus-puse, care se află în scaune mari şi înalte, spun, că mai presus de luptele Marelui Atanasie, mai presus de luptele lui Marcu Evghenicul, mai presus de luptele Părinţilor Bisericii, mai presus de toate acestea este astăzi dragostea. Spun cuvântul „dragoste” şi le curge saliva din gură.

Ce vom răspunde tuturor acestora?

Toţi câţi spun şi scriu astfel de lucruri, ca să micşoreze aura sfintelor lupte ale marilor Părinţi ai Bisericii, aceştia fac un mare păcat. Care este acest mare păcat? Subestimează valoarea credinţei...

Arbore este Creştinismul, rădăcină credinţa, flori simţămintele, fructe virtuţile, dintre care cea mai mare este dragostea, iar frunzele sunt podoaba Bisericii, florile, sfintele slujbe, semnele văzute ale credinţei noastre.

Aşadar, când scoţi credinţa, vrei să dezrădăcinezi rădăcina. Dar când nu mai este rădăcina, nu mai există nici arbore, nici nimic.

(Dintr-o predică veche, vezi „DnOoC, 585/2001, p. 2)

199

Papa este cauza ereziilor

Sunt împotriva venirii papei, pentru că papa este cauza ereziilor. Noi vom rămâne ortodocşi. Nu vom trăda credinţa noastră.

Trebuie şi noi să ne pocăim, mici şi mari, şi să stăm tari în credinţa noastră. Şi Dumnezeu va căuta peste via Sa.

Papa caută să înrobească Elada. Dar nu va putea să o înrobească. Şi nici nu va îngădui Elada să atingă credinţa ei.

Episcopul Augustin Florina, 11-3-2001

întreruperea dialogurilor

în epoca noastră se creează o tendinţă spre unitate, care însă nu se întemeiază pe adevăr. Omenirea obosită de neînţelegeri, de tulburări, de două războaie mondiale, caută unire. Aşa cum avem organizaţii internaţionale O.N.U., U.E. ş.a., cam aşa vor să se întâmple şi în spaţiul „bisericilor”.

200

Unii pronunţă continuu cuvântul dragoste. Dragoste, dragoste... Corect însă s-a observat că dragostea fără adevăr este o şarlatanie.

Corect a caracterizat ecumenismul pururea pomenitul părinte Iustin Popovici: nu doar erezie, ci pan-erezie (a-toterezie), pentru că este amestecătura tuturor ereziilor din toate veacurile. Este o trădare a credinţei şi trebuie să ne împotrivim acesteia, să întrerupem orice discuţie şi dialog cu ecumeniştii.

201

Toţi suntem responsabili. Trebuie să ne împotrivim.

Augustin al Florinei

Multe sunt diferenţele

Cu siguranţă este tristă schisma şi divizarea catolicilor. Noi la fiecare Dumnezeiască Liturghie ne rugăm „Pentru... unirea tuturor.” Vrem unitatea. Căci icoana supremă a unităţii este Sfânta Treime. Diferenţele faţă de catolici sunt multe şi la destule s-a făcut referire...

Nu există episcop în romano-catolicism[12]. Toţi sunt nişte marionete[13] (paiaţe, manechini, momâi). „A zis papa“, şi toţi se supun şi toţi semnează fără cea mai mică obiecţie.

Noi trebuie să ne ţinem la distanţă de ei.

Trebuie să păstrăm integritatea credinţei ortodoxe. Fără adăugiri, fără omiteri.

Augustin al Florinei

Sfânta Treime

202

SFÂNTUL MARCU EVGHENICUL ÎMPOTRIVA PAPEI

Alt lup care s-a arătat şi a tulburat şi iarăşi tulbură Biserica Ortodoxă este papa. Papa? Ce spuneţi?

Papa este „iubit frate în Hristos”. Mai nimic nu ne desparte de papa după cunoscutele întâlniri de la Ierusalim, Fanar şi Roma. Un singur lucru mai lipseşte unirii. Dar dacă acest lucru întârzie a se realiza pentru a veni binecuvântata zi a unirii, pentru amânare fanaticii vor da seama! Iar ultimul pas care lipseşte este
203
coliturghisirea sărbătorească a patriarhului ecumenic şi a papei şi împărtăşirea din acelaşi Sfânt Potir. Aşadar, după atâtea încercări pentru unire, cum veniţi voi şi-l numiţi pe papa lup?

O, filounioniştilor, nu vă tulburaţi. Luaţi, rogu-vă, o mică tabletă de calmante şi liniştiţi-vă. De altfel, nu este îngăduit ca voi, oameni ai blândeţii, să vă tulburaţi. Curios lucru! Când de pe buzele oficialilor se lansează blasfemii împotriva Dumnezeului-Om, observăm că nici urmă de tulburare pe faţa voastră mereu înfloritoare. Dar, când auziţi că se zice ceva împotriva papei (nu împotriva persoanei papei x sau y, ci împotriva instituţiei papale, ca depozitar al rătăcirilor şi al ereziilor), atunci observăm că sunteţi cuprinşi de mânie. De ce? Dar noi, indiferenţi faţă de crizele şi blamările voastre în mijlocul confuziei actuale din vremurile noastre, în care lumina se numeşte întuneric şi întunericul lumină, ne încordăm auzul pentru a auzi desluşit ce spune Sfântul Duh prin gura pururea pomeniţilor Părinţi pentru ale căror lupte, lacrimi şi sângiuri avem noi astăzi bucuria şi lauda cea întru Domnul că suntem ortodocşi. Vai, deci, dacă ar fi lipsit pururea pomeniţii Părinţi! Aceştia, necunoscând limba diplomaţiei, ci spunând fără ocolişuri luminii lumină şi întunericului întuneric, au salvat comoara cea sfântă a credinţei şi ne-au predat-o pe aceasta intactă.

în fruntea Părinţilor care au luptat împotriva lupului celui cu anevoie de biruit a papei, stă Sfântul Marcu Evghenicul. O, fii cu chipuri luminate ai Ortodoxiei, plecaţi-vă, vă rog, în chip înţelegător în faţa sfântului său chip. Acest sfânt Părinte, aflându-se în mijlocul unioniştilor şi constrâns să primească şi el „unirea” cu papa, s-a împotrivit cu îndrăzneală, a apărat vitejeşte dogmele ortodoxe, a cuvântat cu îndrăzneală, i-a numit pe adepţii bisericii papale nu numai SCHISMATICI, ci şi ERETICI şi nu a primit nici o conciliere sau neutralitate, cum numeau filounioniştii concilierea vederilor ambelor partide.
204
„Neutralitatea” spune Sfântul Marcu este ca şi (încălţămintea numită) „kothornos”[21] încălţăminte specială pe care o întrebuinţau actorii teatrului antic, provocând râsul privitorilor pentru că în „kothornos”, dat fiind modul confecţionării, putea să încapă când piciorul drept, când piciorul stâng. Ortodoxia spune Sfântul Părinte nu poate să devină „kothornos”, încăpând în ea şi ereziile papale, şi dogmele ortodoxe. Să nu amestecăm cele de neamestecat... Căci tună zisa lui Pavel: „Ce împărtăşire are lumina cu întunericul? Sau ce înţelegere este lui Hristos cu Veliar? Sau ce parte este celui credincios cu necredinciosul?” (II Corinteni 6, 14-15). Ortodoxia este lumină, înşelăciunile papale întuneric. „Aşadar, fugiţi de ei şi de împărtăşirea cu ei, fraţilor; căci unii ca aceştia sunt apostoli mincinoşi, lucrători vicleni ce se prefac în apostoli ai lui Hristos. Şi nu este de mirare; căci însuşi satana se preface în înger de lumină. De aceea, nici nu e de mirare, dacă şi slujitorii lui se prefac în slujitori ai dreptăţii, al căror sfârşit va fi după faptele lor” (Vezi Ioan Karmiris, Monumente dogmatice şi simbolice ale Bisericii Ortodoxe Universale, vol. I, Atena, 1952, pp. 359-362).

Şi acestea zicând, Sfântul Părinte se afla în acord cu vechea Predanie a atitudinii credincioşilor vis-a-vis de eretici, în acord cu învăţătura vechiului Dascăl al Bisericii care scrie: „Tot cel ce zice împotriva celor rânduite, chiar de ar fi vrednic de crezare, sau chiar de posteşte, fecioreşte şi chiar dacă face minuni, chiar dacă prooroceşte, lup să ţi se pară în piele de oaie, lucrând stricăciunea oilor" (A se vedea Biblioteca Părinţilor Greci, Ed. Apostoliki Dhiakonia, vol. II, p. 330).

(Din nr. 22 al periodicului „Fără concesii” al înalt Preasfinţitului Mitropolit Augustin al Florinei. Atena, 1974)

21 kothornos = tip de încălţăminte cu tălpile foarte înalte pe care o întrebuinţau actorii tragici; (fig.) om cu două feţe, deoarece acea încălţăminte se potrivea deopotrivă la ambele picioare (n. tr.).
205
Veniţi cetele ortodocşilor să lăudăm pe stâlpii şi dumnezeieştii păzitori ai Ortodoxiei, pe Fotie cel prea mare, pe dumnezeiescul Grigorie al Tesalonicului şi pe minunatul Marcu, întâistătătorul Efesului, strigându-le: Bucuraţi-vă tăinuitori şi arătători de Dumnezeu înţelepţiţi ai Treimii celei mai presus de fiinţă.
206

CUPRINS

ÎN TRADUCEREA ACELEIAŞI FRĂŢII MISIONARE, AŞEZATĂ SUB OMOFORUL DUHOVNICESC AL SFINŢILOR TREI NOI IERARHI fOTIE CEL MARE, GRIGORIE PALAMA ŞI MARCU AL EFESULUI aU MAI APĂRUT URMĂTOARELE CĂRŢI:

1) „NOI PAGINI DE SINAXAR", VOL. I, II şi III (208 pagini, 5 lei)
2) MITROPOLITUL AUGUSTIN KANDIOTIS, „FLORI ÎNMIRESMATE" (un mic praznicar, ce conţine 51 de predici la pomenirile sfinţilor) (272 pagini, 5 lei)
3) SERIA "NE VORBEŞTE PĂRINTELE AUGUSTIN, MITROPOLITUL DE 104 ANI" volumele I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII şi IX (208 pagini, 5 lei)
4) „KIRIAKODROMION AUGUSTINIAN", adică 92 de predici ale Mitropolitului Augustin de Florina la duminicile de peste an (448 pagini, 10 lei)

ÎN CURS DE APARIŢIE:

"NE VORBEŞTE PĂRINTELE AUGUSTIN, MITROPOLITUL DE 104 ANI", VOL. 11
„NOI PAGINI DE SINAXAR", VOL. IV

CEI CARE DORESC SĂ PROCURE ACEASTĂ CARTE, PRECUM ŞI ORICE ALTĂ CARTE DIN CELE MAI SUSMENŢIONATE, LA PREŢUL MISIONAR DE 5 LEI (cele de la punctele 1-3), respectiv 10 LEI (4), O POT FACE SCRIIND LA ADRESA DE MAIL orthoierapostolos@yahoo.com SAU
SUNÂND LA NUMĂRUL DE TELEFON 0744 525 131.

în multe momente simt greutatea responsabilităţii de a continua activitatea sa. Augustin era un foc. Cu râvnă, cu înflăcărare, neobosit, vizita toate satele, închisorile, fiecare palmă a judeţului, predicile lui erau înflăcărate, a înfiinţat multe aşezăminte, a desfăşurat o mare activitate filantropică şi multe altele. L-am cunoscut de mic copil. Nu era nici aspru, nici extremist.

Era atât de smerit şi bun cum nu vă puteţi imagina. într-un fel părea a fi, dar era altfel. Eu n-am cunoscut în viaţa mea un duhovnic atât de îngăduitor precum Augustin".